

ગ્લોબલ ઇનોવેશન ઇન્ડેક્સ

Global
Innovation
Index 2021

India Scores
46th RANK

E-COPY
(September-2021)
(Week 1 to 4)

વર્તમાન
પ્રવાહો

: DATE :

01/09/2021 to 30/09/2021

BRICS સંમેલનનું આયોજન

ગુજરાતનું નવું મંત્રીમંડળ

GPSC-I/II

GPSC-III

નાયબ
મામલતદાર

PSI/ASI
Constable

તલાટી

Bank

SBI

IBPS

SSC

Railway

વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓની તૈયારી કરતા વિદ્યાર્થીઓ માટે
અત્યંત ઉપયોગી સાપ્તાહિક વર્તમાન પ્રવાહો

(Creating A Way For Govt. Jobs)

Banking Academy

(Preparation for All Types of Competitive Exams)

મહત્વના મુદ્દાઓ

- ❖ **પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ 3 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ છટ્ટા ઈસ્ટર્ન ઈકોનોમિક ફોરમ (EEF) ના સત્રને સંબોધિત કર્યું.**
 - થીમ : ઓપરચ્યુનીટીઝ ફોર ધ ફાર ઈસ્ટ ઈન એ વર્લ્ડ અંડર ટ્રાન્સફોરમેશન.
 - આ સત્ર દરમિયાન વડાપ્રધાને કહ્યું કે ભારત-રશિયા ઊર્જા ભાગીદારી વૈશ્વિક ઊર્જા બજારમાં સ્થિરતા લાવી શકે છે. સાથે, આંતરરાષ્ટ્રીય ઉત્તર-દક્ષિણ પરિવહન કોરિડોર (North-South Transport Corridor) બંને દેશોને નજીક લાવશે. ઈસ્ટર્ન ઈકોનોમિક ફોરમ (EEF) નું પૂર્ણ સત્ર વ્હાદિવોસ્ટોકમાં યોજાયું હતું.
 - EEF રશિયાના સંસાધન સમૃદ્ધ પરંતુ અવિકસિત દૂર પૂર્વ વિસ્તારમાં વિદેશી રોકાણને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે વાર્ષિક ધોરણે વ્હાદિવોસ્ટોકમાં યોજાયેલી આંતરરાષ્ટ્રીય બેઠક છે. રશિયાએ આ ક્ષેત્રમાં ભારતને રોકાણ માટે સક્રિયપણે સામેલ કર્યું છે, જેના પગલે ભારતે EEF 2019 દરમિયાન દૂર પૂર્વ માટે \$ 1 અબજ ડોલરની ક્રેડિટની જાહેરાત કરી હતી.
 - EEF રશિયાના વ્હાદિવોસ્ટોકમાં દર વર્ષે યોજાતી મીટિંગ છે. રશિયન ફાર ઈસ્ટ ક્ષેત્રમાં વિદેશી રોકાણને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે તેનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. તે પ્રથમ સપ્ટેમ્બર 2015 માં વ્હાદિવોસ્ટોકની ફાર ઈસ્ટર્ન ફેડરલ યુનિવર્સિટીમાં યોજાઈ હતી.
- ❖ **અમેરિકા સ્થિત ‘ગ્લોબલ લીડર એપ્રુવલ ટ્રેકર મોર્નિંગ કન્સલ્ટ’ મુજબ સર્વે કરાયેલા 13 વિશ્વ નેતાઓમાં વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીનું રેટિંગ સૌથી વધુ છે.**
 - જેમાં પ્રધાનમંત્રી મોદીએ 70 ટકાનું રેટિંગ મેળવ્યું.
 - તેઓ મેક્સિકોના રાષ્ટ્રપતિ એન્ડ્રેસ મેન્યુઅલ લોપેઝ ઓબ્રાડોર, ઈટાલીના વડા પ્રધાન મારિયો રૂગી, જર્મન ચાન્સેલર એન્જેલા મર્કેલ, યુએસએના રાષ્ટ્રપતિ જો બિડેન, ઓસ્ટ્રેલિયાના વડા પ્રધાન સ્કોટ મોરિસન, કેનેડાના વડા પ્રધાન જસ્ટિન ટ્રુડો, યુકેના વડા પ્રધાન બોરિસ જોન્સન, બ્રાઝિલના વડાપ્રધાન જેયર બોલ્સોનારો કરતા આગળ છે.
 - વડા પ્રધાન મોદીએ પુખ્ત વયના લોકોમાં સૌથી ઓછું અસ્વીકાર રેટિંગ પણ પ્રાપ્ત કર્યું છે. ભારતમાં સર્વે કરાયેલા કુલ પુખ્ત વયના લોકોમાંથી 25 ટકા લોકોએ તેને નાપસંદ કર્યો.
- ❖ **કેન્દ્રીય મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રાલયે 1 સપ્ટેમ્બર, 2021 થી શરૂ થતા સમગ્ર મહિનાને પોષણ માસ તરીકે ઉજવવાનો નિર્ણય કર્યો છે.**
 - આ ઉત્સવ આઝાદીના અમૃત મહોત્સવના ભાગરૂપે ઉજવાશે.
 - સમગ્ર મહિનાને એકંદરે પોષણ સુધારવા અને ઝડપી અને ઊંડાણપૂર્વક પહોંચ સુનિશ્ચિત કરવા માટે કેન્દ્રિત અને સંકલિત અભિગમ માટે સાપ્તાહિક થીમ્સમાં વહેંચવામાં આવે છે.
 - 1 થી 7 સપ્ટેમ્બર દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ માટે ની સાપ્તાહિક થીમ છે – છોડ રોપણી પ્રવૃત્તિ “પોષણ વાટિકા”.
 - સપ્ટેમ્બરના બીજા સપ્તાહની થીમ છે : પોષણ માટે યોગ અને આયુષ્ય.
 - ત્રીજા સપ્તાહની થીમ “ઉચ્ચ બોજવાળા જિલ્લાઓમાં આંગણવાડી લાભાર્થીઓને ‘ક્ષેત્રીય પોષણ કીટનું વિતરણ’ છે.
 - જ્યારે સપ્ટેમ્બરના છેલ્લા સપ્તાહની થીમ “અત્યંત ગંભીર રીતે કુપોષિત બાળકોની ઓળખ અને પૌષ્ટિક આહારનું વિતરણ” છે.
 - પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા 8 મી માર્ચ, 2018 ના રોજ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ નિમિત્તે આ મિશનની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. POSHAN એટલે “Prime Minister's Overarching Scheme for Holistic Nutrition” મિશન છે.
- ❖ **કેન્દ્રીય મહિલા અને બાળ વિકાસ મંત્રી સ્મૃતિ ઝુબિન ઈરાનીએ ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આયુર્વેદ (AIIA) ખાતે ‘પોષણ માસ-2021’ ની શરૂઆત નિમિત્તે ન્યુટ્રી ગાર્ડન (NUTRI GARDEN) નું ઉદ્ઘાટન કર્યું.**
 - સરગવો અને આમળાના રોપાઓ પણ રોપવામાં આવ્યા હતા. આયુષ્ય મંત્રાલયના માર્ગદર્શન હેઠળ AIIA, નવી દિલ્હીએ પોષણ માહ – 2021 ની ઉજવણી શરૂ કરી છે.
 - ન્યુટ્રી કિચન ગાર્ડન / ન્યુટ્રી ગાર્ડન સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન પરિવારની જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા માટે રહેણાંક ઘરોમાં અથવા તેની આસપાસ પોષક તત્વોથી ભરપૂર પાક રોપવા અને લણવાની એક પદ્ધતિ છે.
- ❖ **પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ 25 ઓગષ્ટ, 2021 ના રોજ PRAGATI (Pro-Active Governance and Timely Implementation) ની 37મી આવૃત્તિની અધ્યક્ષતા કરી હતી.**
 - આ બેઠક દરમિયાન આઠ પ્રોજેક્ટ અને એક યોજનાની સમીક્ષા કરવામાં આવી હતી.
 - ‘પ્રગતિ’ બેઠક દર મહિનાના ચોથા બુધવારે બપોરે 3.30 કલાકે યોજાય છે. આ દિવસને પ્રગતિ દિવસ કહેવામાં આવે છે.
- ❖ **તાજેતરમાં ડેરી ઉદ્યોગ સાથે સંકળાયેલા ખેડૂતો માટે ઈ-ગોપાલા એપ્લિકેશનનું વેબ વર્ઝન લોન્ચ કરવામાં આવ્યું.**
 - આ એપ ખેડૂતો દ્વારા સીધું જ ઉપયોગમાં લેવાતું એક સર્વગ્રાહી પશુઓલાહ સુધારણા માર્કેટ પ્લેસ અને માહિતી પોર્ટલ છે.
 - ઈ-ગોપાલાનું વેબ વર્ઝન ‘નેશનલ ડેરી ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ’ (NDDB) દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
 - આ ઉપરાંત NDDB એ IMAP વેબ પોર્ટલ પણ શરૂ કર્યું છે. જે ડેરી ઉદ્યોગ સાથે સંકળાયેલા ખેડૂતોને દૂધની વધુ સારી ઉત્પાદકતા માટે ખેડૂતોને વાસ્તવિક સમયની માહિતી પૂરી પાડે છે.
 - ઈ-ગોપાલા એપ એક વ્યાપક જાતિ સુધારણા બજાર અને માહિતી પોર્ટલ છે. તેમાં રસીકરણ, નિદાન અને ખેડૂતોને સરકારી યોજનાઓ વિશે માહિતી આપવાની પદ્ધતિનો પણ સમાવેશ થાય છે.
- ❖ **ભારત સરકારે નવા વાહનો માટે Bharat Series (BH-Series) નામ હેઠળ એક નવું નોંધણી ચિહ્ન (Registration Mark) રજૂ કર્યું.**
 - વાહનોના નિર્માણ અથવા સીમલેસ ટ્રાન્સફરની સુવિધા માટે નવા રજિસ્ટ્રેશન ગતિશીલતાની સુવિધા માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું. સરકારી તેમજ ખાનગી ક્ષેત્રના કર્મચારીઓને સ્ટેશન ટ્રાન્સફરમાંથી પસાર થવું પડે છે. એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં નોંધણી સ્થળાંતરીત કરવા માટે કર્મચારીઓને સમસ્યાઓનો

સામનો કરવો પડે છે. આ એટલા માટે છે કારણ કે મોટલ વ્હીકલ એક્ટ, 1988ની કલમ 47માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કોઈ વ્યક્તિ 12 મહિનાથી વધુ સમય સુધી વાહનને રાજ્યમાં રજીસ્ટર કરેલા રાજ્ય સિવાય રાખી શકે નહીં આ મુશ્કેલીને ધ્યાનમાં રાખીને નવી BH-Series રજૂ કરવામાં આવી છે.

→ આ સિરિઝથી વાહનોની રોક-ટોક વગર અવર જવરની અનુમતી હશે.

❖ ‘ગાર્ડિયન ઓફ માર્શન્ટ્સ’ (POE) કોન્ફરન્સની ચોથી આવૃત્તિ 10 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ યોજાઈ હતી.

→ વિદેશ મંત્રાલય ‘ગાર્ડિયન જનરલ ઓફ માર્શન્ટ્સ’ (PGE) ભારતીય કામદારોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે જવાબદાર સત્તા છે.

→ PGE વિદેશી માનવશક્તિ નિકાસ વ્યવસાય માટે ભરતી એજન્ટોને નોંધણી પ્રમાણપત્રો જાહેર કરવા માટે નોંધણી સત્તા પણ છે.

→ ઈમિગ્રન્ટ એક્ટ, 1983 હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અનુસાર રસ ધરાવતા સ્થળાંતરિતોને ઈમિગ્રેશન મંજૂરી આપવા માટે ‘સ્થળાંતર કરનારાઓના સંરક્ષકો’ જવાબદાર છે. ‘ગાર્ડિયન ઓફ માર્શન્ટ્સ’ ઘણીવાર ‘ગાર્ડિયન જનરલ ઓફ માર્શન્ટ્સ’ ના નિયંત્રણ હેઠળ કામ કરે છે.

❖ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ 7 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ શિક્ષણ ક્ષેત્રે ‘વિદ્યાંજલી પોર્ટલ 2.0’ અને અન્ય ઘણી પહેલ શરૂ કરી.

→ આ પહેલ ભારતના ભવિષ્યને ઘડવામાં મદદ કરશે. શિક્ષકપર્વ સંમેલનના ઉદ્ઘાટન દરમિયાન આ પહેલો શરૂ કરવામાં આવી છે.

→ વિદ્યાંજલી પોર્ટલ શાળાના વિકાસ માટે શિક્ષણ સ્વયંસેવકો, દાતાઓ અથવા CSR યોગદાન કરતાંઓને સુવિધા આપવાના ઉદ્દેશથી શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. જેથી સ્કૂલના વિકાસ માટે ખાનગી યોગદાનથી સમનવયમાં મદદ મળશે જેથી સ્કૂલની ગુણવત્તામાં સુધારો થશે.

→ વિદ્યાંજલી યોજના એ એક નવીન યોજના છે જે સરકારી શાળાઓમાં સ્વયંસેવક શિક્ષકો આપીને સાક્ષરતા સુધારવા તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે જેને વર્ષ 2017માં લોન્ચ કરવામાં આવી હતી.

→ આ યોજના દ્વારા દાતાઓ શિક્ષણ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, અભ્યાસક્રમના સાધનો રમતોના સાધનો માટે યોગદાન આપી શકે તેમજ નિવૃત્ત શિક્ષકો, વૈજ્ઞાનિકો, અધિકારીઓ જેવા અનેક લોકો શાળામાં સ્વયંસેવકો તરીકે યોગદાન આપી શકે છે.

❖ તાજેતરમાં વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ 13મી BRICS Summit ની અધ્યક્ષતા કરી હતી. જેનું વર્ચ્યુઅલ રીતે આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

→ આ બેઠકમાં ભારતના વડાપ્રધાન, રશિયાના રાષ્ટ્રપતિ શ્રી વ્લાદિમીર પુતિન, ચીનના રાષ્ટ્રપતિ શ્રી શી જિનપિંગ, દક્ષિણ આફ્રિકાના રાષ્ટ્રપતિ શ્રી સિરિલ રામાફોસા અને બ્રાઝિલના રાષ્ટ્રપતિ જેયર બોલ્સોનારો વર્ચ્યુઅલ રીતે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

→ આ સમિટની થીમ “BRICS@15 : Intra-BRICS Cooperation for Continuity, Consolidation and Consensus” હતી.

→ ભારતની અધ્યક્ષતામાં બ્રિક્સે ઘણી નવી પહેલ શરૂ કરી છે. જેમકે,

(1) પ્રથમ બ્રિક્સ ડિજિટલ હેલ્થ સમિટ

(2) બહુપક્ષીય સુધારાઓ પર પ્રથમ બ્રિક્સ મંત્રીસ્તરીય સંયુક્ત નિવેદન

(3) બ્રિક્સ આર્તકવાદ વિરોધી કાર્ય યોજના

(4) રિમોટ સેન્સિંગ ઉપગ્રહના ક્ષેત્રમાં સહકાર પર કરાર

(5) વર્ચ્યુઅલ બ્રિક્સ વેકિસન સંશોધન અને વિકાસ કેન્દ્ર

(6) હરિત પર્યટન વગેરે પર બ્રિક્સ જોડાણ

→ આ સંમેલનમાં પ્રધાનમંત્રીએ બ્રિક્સ દેશોને ચાર – C નો મંત્ર આપ્યો : (1) Cooperation, (2) Continuity, (3) Consolidation, (4) Consensus તેમજ પ્રધાનમંત્રીએ બિલ્ડ બેક રિજિલયન્ટલી, ઈનોવેટીવલી, કેડીબલી એન્ડ સસ્ટેનેબલીના આદર્શ વાક્ય હેઠળ કાર્ય આગળ ધપાવવું.

→ આવું પ્રથમ વખત છે કે જ્યારે બ્રિક્સ દેશોએ ‘બહુપક્ષીય પ્રણાલીઓને મજબૂત અને સુધારવા’ માટે સામૂહિક અભિગમ અપનાવ્યો છે. આ સમિટનું સમાપન ‘નવી દિલ્હી ઘોષણાપત્ર’ અપનાવવાની સાથે થયું હતું.

→ BRICS ની સ્થાપના વર્ષ 2006માં થઈ હતી. ત્યારબાદ વર્ષ 2010માં સાઉથ આફ્રિકા તેમાં જોડાયું હતું.

→ બ્રિક્સ દેશોએ જુલાઈ 2014માં New Development Bank (NDB)ની રચના કરી છે. જેનું વડું મથક ચીનના શાંઘાઈમાં આવેલું છે. નોંધનીય છે કે વર્ષ 2022 દરમિયાન 14મી બ્રિક્સ સમિટની અધ્યક્ષતા ચીન કરશે. નોંધનીય છે કે વર્ષ 2012 અને 2016 બાદ ભારત આ ત્રીજીવાર બ્રિક્સ બેઠકની મેજબાની કરી.

❖ આયુષ મંત્રાલયે 3 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ભારતભરમાં લગભગ 45 સ્થળોએ ‘આયુષ આપકે દ્વાર’ નામનું અભિયાન શરૂ કર્યું છે.

→ આયુષ રાજ્યમંત્રી દ્વારા આયુષ ભવનથી કર્મચારીઓને ઔષધીય છોડનું વિતરણ કરીને આ અભિયાનની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી. લોન્ચિંગ પ્રવૃત્તિઓમાં 21 રાજ્યો ભાગ લઈ રહ્યા છે જેમાં સમગ્ર ભારતમાં 2 લાખથી વધુ રોપાઓનું વિતરણ કરવામાં આવશે.

→ ભારતમાં એક વર્ષમાં 75 લાખ ઘરોમાં ઔષધીય છોડનું વિતરણ કરવાના ઉદ્દેશથી ‘આયુષ આપકે દ્વાર’ અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. આ ઔષધીય છોડમાં અશોક, સ્ટીવીયા, અશ્વગંધા, ગુડુચી, તુલસી વગેરે છોડનો સમાવેશ થાય છે.

❖ માંડા ભેંસને નેશનલ બ્યૂરો ઓફ એનિમલ જિનેટિક રિસોર્સિસ (NBAGR) દ્વારા ભારતમાં મળેલી ભેંસની 19મી અનન્ય જાતિ તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી છે.

→ માંડા ભેંસ પૂર્વિય ઘાટના ઉચ્ચપ્રદેશ અને ઓડિશાના કોરાપુટ પ્રદેશમાં જોવા મળે છે.

❖ કેન્દ્રીય સંરક્ષણ મંત્રી શ્રી રાજનાથ સિંહ અને કેન્દ્રીય રાજમાર્ગ મંત્રી શ્રી નીતિન ગડકરીએ 9 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ રાજસ્થાનના બાડમેરમાં નેશનલ હાઈવે પર ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ સુવિધાનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.

→ આ એરસ્ટ્રીપ સુવિધા રાજસ્થાનના બાડમેરમાં નેશનલ હાઈવે (NH) 925A ના સદ્દા ગાંધવ ભાગ પર 3 કિમીની ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ સુવિધા (ELF) બનાવવામાં આવી છે. આ પ્રસંગે ભારતીય વાયુસેનાનું હરકયુલસ C-130J વિમાન રાજસ્થાનના જાલોરમાં નેશનલ હાઈવે પર ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ કર્યું.

→ NH 925 A દેશનો પ્રથમ રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ છે જેનો ઉપયોગ એરફોર્સના વિમાનોના ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ માટે કરશે.

→ ELF નો વિકાસ NHAI એ એરપોર્ટ સાથે મળીને કર્યો છે જે ભારતમાલા પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત વિકાસ કરવામાં આવ્યો છે.

- ❖ ભારતના ઉપરાષ્ટ્રપતિશ્રી અને રાજ્યસભાના અધ્યક્ષ શ્રી વૈકૈયા નાયડુ, વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને લોકસભાના અધ્યક્ષ શ્રી ઓમ બિરલાએ 15 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ સંયુક્ત રીતે ‘સંસદ ટીવી’ લોન્ચ કર્યું છે.
- સંસદ ટીવીની લોન્ચની તારીખ ‘આંતરરાષ્ટ્રીય લોકશાહી દિવસ’ને ધ્યાનમાં રાખીને નિશ્ચિત કરવામાં આવી હતી.
 - રાજ્યસભા ટીવી અને લોકસભા ટીવીને મર્જ કરીને ફેબ્રુઆરી, 2021માં સંસદ ટીવીની રચના કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ સરકારે માર્ચ 2021માં સંસદ ટીવીના સીઈઓ રવિ કપૂરની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.
 - સંસદ ટીવી હેઠળ મુખ્યત્વે ચાર કેટેગરીમાં કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવશે :
 - (1) સંસદ અને લોકશાહી સંસ્થાઓની કામગીરી
 - (2) યોજનાઓ અને નીતિઓનું શાસન તથા અમલીકરણ
 - (3) ભારતનો ઇતિહાસ અને સંસ્કૃતિ
 - (4) સમકાલીન પ્રકૃતિના મુદ્દાઓ
 - લોકસભા ટીવીની શરૂઆત વર્ષ 2006માં લોકસભા અધ્યક્ષ સોમનાથ ચેટર્જી દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
- ❖ કેન્દ્રીય આદિજાતિ બાબતોના મંત્રી શ્રી અર્જુન મુંડાના જણાવ્યા અનુસાર ‘પ્રધાનમંત્રી આદર્શ ગ્રામ યોજના’ અંતર્ગત ભારતના 36,000 ગામોને આવરી લેવામાં આવશે.
- આ યોજના હેઠળ 50% આદિવાસી વસતી ધરાવતા ગામોને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવે છે. આ યોજના આદિજાતિ બાબતોના મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરવામાં આવશે. આ યોજના હેઠળ આસામના આશરે 1700 આદિવાસી ગામોને આદર્શ ગામોમાં બદલવામાં આવશે. આ આદર્શ ગામો ઉપરાંત આસામમાં 184 નવા વન ધન કેન્દ્રો પણ સ્થાપવામાં આવશે. જેનો લાભ 60,000 લોકોને થશે. નોંધનીય છે કે પ્રધાનમંત્રી આદર્શ ગ્રામ યોજના (PMAGY) પસંદ કરેલ અનુસૂચિત જાતિ પ્રભુત્વ ધરાવતા ગામોના સર્વાંગી વિકાસના ઉદ્દેશ શરૂ કરવામાં આવી હતી.
 - આ યોજનાની શરૂઆત વર્ષ 2009-10 માં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી જેનો ઉદ્દેશ ગ્રામીણ વિકાસનો છે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારતીય રેલવેએ પ્રધાનમંત્રી કૌશલ વિકાસ યોજના (PMKVY)ના નેજા હેઠળ ‘રેલ કૌશલ વિકાસ યોજના’ શરૂ કરી છે.
- RKVYની શરૂઆત રેલ મંત્રી શ્રી અશ્વિની વૈષ્ણવે કરી હતી. આ મિશન ભારતભરમાં 75 રેલવે તાલીમ સંસ્થાઓની મદદથી એન્ટ્રી લેવલ સ્તરની તાલીમ આપશે. આ મિશન ‘આઝાદી કા અમૃત મહોત્સવ’ના ભાગરૂપે ઉદ્યોગ સાથે સંબંધિત કૌશલ્યોમાં પ્રવેશ સ્તરની તાલીમ આપીને યુવાનોને સશક્ત બનાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે. જેથી સ્કીલ ઈન્ડિયા કાર્યક્રમને બળ મળશે.
 - આ મિશન અંતર્ગત ત્રણ વર્ષના સમયગાળામાં 50,000 ઉમેદવારોને તાલીમ આપવામાં આવશે. પ્રારંભિક તબક્કામાં 1000 ઉમેદવારોને તાલીમ આપવામાં આવશે. યુવાનોને ચાર ટ્રેડમાં તાલીમ આપવામાં આવશે : ઈલેક્ટ્રિશિયન, વેલ્ડર, મશિનિષ્ટ અને ફિટર.
 - આ તાલીમ કાર્યક્રમનો અભ્યાસક્રમ બનારસ લોકોમોટીવ વર્ક્સ, ઉત્તર પ્રદેશ દ્વારા વિકસિત કરાયો છે.
- ❖ તાજેતરમાં નીતિ આયોગે ભારતના 112 મહત્વાકાંક્ષી જિલ્લાઓમાં વિદ્યાર્થીઓને મફત શિક્ષણ આપવા માટે 17 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ BYJU'S ની સાથે ભાગીદારી કરી છે.
- આ ભાગીદારી હેઠળ BYJU'S વિદ્યાર્થીઓને તેમના ઉચ્ચ – ગુણવત્તાવાળા અને ટેકનોલોજી આધારિત શિક્ષણ કાર્યક્રમોની મફત એક્સેસ પ્રદાન કરશે જેથી ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ સુધી માર્ગ સુનિશ્ચિત કરી શકાય.
 - 112 ‘એસ્પિરેશનલ ડિસ્ટ્રિક્સ’ (AD)ની સરકારી શાળાઓમાં BYJU'S કંપનીના ‘પ્રીમિયમ લર્નિંગ રિસોર્સિસ’ ની મફત એક્સેસ મળશે.
 - BYJU'S એન્જિનિયરિંગ અને મેડિકલ પ્રવેશ પરીક્ષા માટે આકાશ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ પ્રસ્તાવિત ધોરણ 11 અને 12 ના 3000થી વધુ પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓને મફત કોચિંગ ક્લાસ પણ આપશે.
- ❖ તાજેતરમાં નીતિ આયોગે ‘ભારતમાં શહેરી આયોજન ક્ષમતામાં સુધારા’ (Reforms in Urban Planning Capacity in India) શીર્ષક હેઠળ રિપોર્ટ પ્રકાશિત કર્યો છે.
- આ રિપોર્ટ શહેરી આયોજનના અનેક પાસાઓ પરની ભલામણોનો સમૂહ છે જેમ કે :
 - (1) સ્વસ્થ શહેરોના આયોજન માટે હસ્તક્ષેપ
 - (2) શહેરી જમીનનો મહત્તમ ઉપયોગ
 - (3) માનવ સંસાધન ક્ષમતાઓમાં વધારો
 - (4) શહેરી શાસનને મજબૂત બનાવવું
 - (5) સ્થાનિક નેતૃત્વનું નિર્માણ
 - (6) ખાનગી ક્ષેત્રની ભૂમિકા વધારવી
 - (7) શહેરી આયોજન શિક્ષણ પ્રણાલીને આગળ વધારવી
 - આ રિપોર્ટ અનુસાર 5 વર્ષના સમયગાળા માટે ‘500 સ્વસ્થ શહેર કાર્યક્રમ’ (500 healthy Cities Programme) નામની કેન્દ્રીય ક્ષેત્રની યોજનાની ભલામણ કરવામાં આવી છે.
 - આ અંતર્ગત રાજ્યો અને સ્થાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા સંયુક્ત રીતે પ્રાથમિક શહેરો અને નગરોને પસંદ કરવામાં આવશે.
 - આ કાર્યક્રમ માટે શહેરી જમીનનો મહત્તમ ઉપયોગ પણ થઈ શકે છે.
 - વધુ સંસ્થાકીય સ્પષ્ટતા અને બહુશાખાકીય કુશળતા દ્વારા શહેરી પડકારોનો ઉકેલ લાવવો.
 - રાજ્ય સ્તરે એક ઉચ્ચ સમિતિની રચના કરવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે. જેથી યોજના, કાયદાઓ (નગર અને દેશ આયોજન સંબંધિત અથવા શહેરી અને પ્રાદેશિક વિકાસ અધિનિયમો, અન્ય સંબંધિત કાયદાઓ સહિત)ની નિયમિત સમીક્ષા કરી શકાય.
 - આ અંતર્ગત ટેકનિકલ કન્સલ્ટન્સી સેવાઓની પ્રાપ્તિ માટે યોગ્ય પ્રક્રિયાઓ અપનાવવી, જાહેર ક્ષેત્રમાં પ્રોજેક્ટ સ્ટ્રક્ચર અને મેનેજમેન્ટ કુશળતાને મજબૂત કરવું તથા ખાનગી ક્ષેત્રના સલાહકારોને સામેલ કરવાનો સમાવેશ થાય છે.
 - ભારત સરકારની વૈધાનિક સંસ્થા તરીકે ‘રાષ્ટ્રીય નગર અને ગ્રામ યોજનાકારોની પરિષદ’ની રચના કરવી.

- આ સાથે આવાસ અને શહેરી બાબતોના મંત્રાલય (MoHUA)ના 'નેશનલ અર્બન ઈનોવેશન સ્ટેક'ની અંદર એક 'નેશનલ ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ ઓફ ટાઉન એન્ડ કન્ટ્રી પ્લાનર્સ' પણ બનાવવાનું સૂચન કરવામાં આવ્યું છે.
- આ ઉપરાંત શહેરી આયોજનના સાક્ષાત્કાર માટે 'સિટીઝન આઉટરીચ ઝુંબેશ' અને 'શહેરી આયોજન શિક્ષણ પ્રણાલી'ને મજબૂત બનાવવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે.
- ❖ **તાજેતરમાં માર્ગ પરિવહન અને રાજમાર્ગ મંત્રી શ્રી નીતિન ગડકરીએ દિલ્હી-મુંબઈ એક્સપ્રેસ વે પરના કાર્યની પ્રગતિની સમીક્ષા કરી હતી.**
 - આ એક્સપ્રેસ વે વિશ્વનો સૌથી લાંબો હાઈવે હશે જેની લંબાઈ 1,380 કિમી છે જે માર્ચ 2023 સુધીમાં પૂર્ણ થવાની ધારણા છે. આ હાઈવેનું નિર્માણ ભારતમાલા પરિયોજનાના પહેલા તબક્કા અંતર્ગત થઈ રહ્યું છે.
 - તે હરિયાણાના સોહાનાથી શરૂ થઈને મુંબઈ નજીક મીરા ભાઈદર આસપાસ સમાપ્ત થશે. જે દિલ્હી રાજધાની ક્ષેત્ર સિવાય હરિયાણા, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્ર જેવા 6 રાજ્યો માંથી પસાર થશે.
 - આ એક્સપ્રેસ વે એશિયાનો પ્રથમ અને વિશ્વનો બીજો એવો એક્સપ્રેસ વે છે કે જેમાં વન્યજીવોની અવર-જવર માટે પ્રાણી ઓવરપાસ ધરાવે છે.
 - આ ઉપરાંત તેમાં બે આઈકોનિક આઈ-લેન ટનલનો પણ સમાવેશ થશે. એક ટનલ મુકુન્દ્રા અભયારણ્ય રાજસ્થાનમાંથી પસાર થશે અને બીજી મહારાષ્ટ્રના માથેરાન ઈકો-સેન્સિટિવ પ્રદેશમાંથી પસાર થશે.
 - આ એવો પહેલો એક્સપ્રેસ વે હશે જેમાં હેલિપેડ્સ અને અકસ્માત પીડિતો માટે દર 100 કિમીએ પૂર્ણ સજ્જ ટ્રોમા સેન્ટર હશે.
 - આ પ્રોજેક્ટ ભારતના આર્થિક હબ જેવા કે જયપુર, અજમેર, કિશનગઢ, ચિત્તોડગઢ, કોટા, ઉદયપુર, ઉજ્જૈન, ભોપાલ, ઈન્દોર, વડોદરા, અમદાવાદ અને સુરત સાથે જોડાણમાં સુધારો કરે તેવી અપેક્ષા છે.
 - સમગ્ર એક્સપ્રેસ વે નું નિર્માણ પર્યાવરણને ધ્યાનમાં રાખીને કરવામાં આવ્યું છે. આ એક્સપ્રેસ વે પર સંખ્યાબંધ વૃક્ષો પણ રોપવામાં આવશે.
- ❖ **કાયદા અને ન્યાય મંત્રાલયે 17 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ડોર ટુ ડોર ન્યાય આપવા માટે 'એક પહેલ અભિયાન' શરૂ કર્યું છે.**
 - ટેલી-લો (Tele Law) હેઠળ સામૂહિક નોંધણીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે આ અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે.
 - આ અભિયાન 'ન્યાય વિભાગ' અને 'NALSA' દ્વારા શરૂ કરવામાં આવ્યું છે.
 - આ અભિયાન ભારતમાં નાગરિકો માટે ન્યાયની પહોંચની આકાંક્ષાને સાકાર કરવા માગે છે.
 - આ અભિયાન અંતર્ગત ટેલી-લોના માધ્યમથી પેનલ વકીલો દ્વારા રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના 633 જિલ્લાઓમાં 50,000 ગ્રામ પંચાયતોના 51,434 સામાન્ય સેવા કેન્દ્રમાં પૂર્વ-મુકદ્દમાં સંબંધી સલાહ આપવામાં આવશે.
- ❖ **તાજેતરમાં કેન્દ્રીય આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રીશ્રી મનસુખભાઈ માંડવિયાએ ત્રીજો 'State Food Safety Index 2020-21' બહાર પાડ્યો છે.**
 - આ સિવાય દેશભરમાં ખાદ્ય સુરક્ષા પર્યાવરણને મજબૂત કરવા માટે 19 મોબાઈલ ફૂડ ટેસ્ટિંગ વાન પણ મોકલવામાં આવી છે.
 - આ ઈન્ડેક્સમાં અન્ન સુરક્ષા અંગેના 5 માપદંડોને આધારે ભારતના વિવિધ રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને જુદી જુદી 3 કેટેગરીમાં રેન્ક આપવામાં આવ્યો છે. જેમાં ભારતના મોટા રાજ્યોમાં કુલ 100 માંથી 72ના સ્કોર સાથે ગુજરાત (બેસ્ટ પર્ફોમિંગ સ્ટેટ) પ્રથમ ક્રમે છે. બીજા ક્રમે કેરલ અને ત્રીજા ક્રમે તમિલનાડુ છે. જ્યારે ભારતના મોટા રાજ્યોમાં બિહાર અંતિમ 20મા ક્રમે છે.
 - કેન્દ્રીય આરોગ્ય મંત્રીશ્રીએ નવી દિલ્હીમાં આયોજિત સમારોહમાં ગુજરાતને 'ફૂડ સેફ્ટી એવોર્ડ' અને પ્રમાણપત્ર એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું.
 - વર્ષ 2019-20ના ઈન્ડેક્સમાં પણ ગુજરાતે પ્રથમ ક્રમ મેળવ્યો હતો. ગુજરાતે આ પ્રથમ ક્રમ સતત બીજા વર્ષે જાળવી રાખ્યો છે.
 - આ ઈન્ડેક્સમાં ભારતના નાના રાજ્યોમાં ગોવા પ્રથમ ક્રમે છે. ગોવા બાદ મેઘાલય બીજા અને મણિપુર ત્રીજા ક્રમે છે.
 - આ ઈન્ડેક્સમાં ભારતના કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં જમ્મુ અને કાશ્મીર પ્રથમ ક્રમે છે. જ્યારે બીજા ક્રમે આંદામાન અને નિકોબાર તેમજ દિલ્હી ત્રીજા ક્રમે છે. જ્યારે ભારતના કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં લક્ષદ્વીપ અંતિમ 8મા ક્રમે છે.
- ❖ **તાજેતરમાં કેન્દ્ર સરકારે 'પેટન્ટ (સુધારો) નિયમો, 2021' રજૂ કર્યા છે. જે અંતર્ગત શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ માટે પેટન્ટ ફી ઘટાડવામાં આવી છે.**
 - સરકારે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ પર લાદવામાં આવેલી પેટન્ટ ફાઈલિંગ અને પ્રોસેસિંગ ફીમાં 80% સુધી ઘટાડો કર્યો છે.
 - જેનો ઉદ્દેશ નવીનતા અને ટેકનોલોજીના વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
 - ભારતમાં દરેક પેટન્ટની મુદત પેટન્ટ અરજી દાખલ કરવાની તારીખથી 20 વર્ષ સુધી છે.
- ❖ **કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ લદાખના લેહ ખાતે 24 સપ્ટેમ્બર ના રોજ 'હિમાલયન ફિલ્મ ફેસ્ટિવલ'ની પ્રથમ આવૃત્તિનું આયોજન થયું હતું.**
 - માહિતી અને પ્રસારણ મંત્રી શ્રી અનુરાગ ઠાકુર આ ફિલ્મ ફેસ્ટિવલનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું.
 - ભારતની આઝાદીના 75 વર્ષ નિમિત્તે 'આઝાદીકા અમૃત મહોત્સવ'ની ઉજવણીના ભાગરૂપે લદાખ ફિલ્મ મહોત્સવનું આયોજન કર્યું.
- ❖ **પેન્શન રેગ્યુલેટર 'પેન્શન ફંડ રેગ્યુલેટરી એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી' (PFRDA) 1 ઓક્ટોબર, 2021ના રોજ 'નેશનલ પેન્શન પ્રણાલી' (National Pension System - NPS) દિવસની ઉજવણી કરવા માટે તૈયાર છે.**
- ❖ **લોકસભાના અધ્યક્ષ ઓમ બિરલાના વડપણ હેઠળનું એક પ્રતિનિધિ મંડળ વિએનામાં શરૂ થનારી સંસદોના અધ્યક્ષોની આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદમાં ભાગ લીધો હતો.**
 - સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ, આંતર સંસદીય સંઘ અને ઓસ્ટ્રીયાની સંસદના સંયુક્ત ઉપક્રમે બે દિવસ માટેની આ આંતરરાષ્ટ્રીય પરિષદ યોજાય હતી.

આંતરરાજ્ય

- ❖ મહારાષ્ટ્ર સરકારે તાજેતરમાં ગરીબ પરિવારોની મહિલાઓ માટે એક વિશેષ મિશન શરૂ કર્યું છે જેમણે કોવિડ-19 ચેપને કારણે તેમના પતિ ગુમાવ્યા છે તેમના માટે 'મિશન વાત્સલ્ય કાર્યક્રમ'ની શરૂઆત કરી.
 - આ મિશનનો ઉદ્દેશ આવી મહિલાઓને એક છત નીચે તમામ પ્રકારની સેવાઓ પ્રદાન કરવાનો છે. 'મિશન વાત્સલ્ય' નામનો આ કાર્યક્રમ વિધવાઓ, ખાસ કરીને ગ્રામીણ વિસ્તારોની મહિલાઓ, નબળી પૃષ્ઠભૂમિ અને વંચિત વર્ગો માટે બનાવવામાં આવ્યો છે.
- ❖ તાજેતરમાં ઓણમ તહેવાર દરમિયાન કેરળમાં અરણમુલા બોટ રેસ નામની સૌથી જૂની હોડી-દોડનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.
 - પંપા નદીના કિનારે સ્થિત ભગવાન કૃષ્ણ અને અર્જુનને સમર્પિત હિન્દુ મંદિર અરણમુલા નજીક હોડી દોડ યોજાય છે.
 - આ રેસમાં 'પલિયોડમ' (સાપ આકારની હોડી)નો ઉપયોગ થાય છે.
- ❖ તાજેતરમાં બોલિવૂડ અભિનેતા સોનુ સૂદની દિલ્હી સરકારના 'દેશ કે મેન્ટર' કાર્યક્રમના બ્રાન્ડ એમ્બેસેડર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી.
 - આ કાર્યક્રમમાં દેશભરના નાગરિકો અને દિલ્હીની સરકારી શાળાઓના બાળકો ભાગ લેશે. જેમાં ભાગ લેનારા નાગરિકો દિલ્હીની સરકારી શાળાઓના વધુમાં વધુ 10 વિદ્યાર્થીઓને 'દત્તક' લેશે અને સંબંધિત ક્ષેત્રમાં તેમને માર્ગદર્શન આપશે.
 - આ કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ ઓછામાં ઓછા 10 લાખ બાળકો અને 3 લાખ કાર્યકારી વ્યાવસાયિકો સુધી પહોંચવાનો છે અને દિલ્હીમાં એક જન આંદોલન તરીકે શિક્ષણનો વિકાસ કરવાનો છે.
- ❖ તાજેતરમાં રાષ્ટ્રપતિ રામનાથ કોવિંદે ગોરખપુર જિલ્લાના પીપરી-તરકુલા ગામમાં ઉત્તર પ્રદેશની પ્રથમ 'આયુષ યુનિવર્સિટી'નો શિલાન્યાસ કર્યો છે.
 - આ આયુષ યુનિવર્સિટી 'મહાયોગી ગુરુ ગોરક્ષકનાથ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય આયુષ' યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખાશે. જે વર્ષ 2023 સુધીમાં નિર્માણ પામશે.
 - 52 એકરમાં ફેલાયેલી આ યુનિવર્સિટીમાં આયુર્વેદ, ઉનાની, હોમિયોપેથી અને યોગ સંબંધિત તબીબી સુવિધાઓ હશે. જેનું બજેટ રૂ.299 કરોડ નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.
- ❖ ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે 2032 સુધીમાં કુસ્તી રમતને અપનાવવાનો નિર્ણય લીધો છે અને આ અંતર્ગત, ઉત્તરપ્રદેશ સરકાર કુસ્તીબાજોને મૂળભૂત માળખાકીય સુવિધાઓ પૂરી પાડવા માટે 170 કરોડ રૂપિયાનું રોકાણ કરશે અને ઓલિમ્પિક સુધી પહોંચવા માટે ખેલાડીઓને ટેકો આપશે.
 - તાજેતરમાં હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્યની કુલ વસ્તીના 100% લોકોને કોરોનાનો પ્રથમ ડોઝ આપ્યો છે. આ સિદ્ધિ હાંસલ કરનાર દેશનું પ્રથમ રાજ્ય બન્યું.
 - તાજેતરમાં હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્યની કુલ 100 ટકા વસ્તીનું રસીકરણ કર્યું છે, રાજ્યએ તમામ લાયક લોકોને કોરોનાનો પ્રથમ ડોઝ આપ્યો છે.
 - હિમાચલ પ્રદેશમાં 54.32 લાખ લોકોને ઓછામાં ઓછો એક ડોઝ આપવામાં આવ્યો છે. રાજ્યમાં 17 લાખથી વધુ લોકોને કોરોના રસીના બે ડોઝ આપવામાં આવ્યા છે.
- ❖ પંજાબના મુખ્યમંત્રી અમરિન્દર સિંહે 1 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ Innovation Mission Punjab (IMPunjab)ની શરૂઆત કરી.
 - IMPunjab એક જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી મિશન છે જે વૈશ્વિક રોકાણકારો અને નિષ્ણાતોના સ્ટાર્ટ-અપ્સને ઉત્તેજિત કરશે.
 - આ મિશન પંજાબની વૃદ્ધિની સંભાવનાને વેગ આપશે અને રોજગારીનું સર્જન કરીને અને રોકાણોને આમંત્રણ આપીને સમૃદ્ધ અર્થતંત્રનું નિર્માણ કરશે.
 - તે રોકાણ, પરામર્શ અને બજારની પહોંચને આકર્ષવા માટે રાજદૂતો અને ભાગીદારોનો વૈશ્વિક પૂલ પણ ઉભો કરશે.
 - તે પંજાબી ડાયસ્પોરાની તાકાતનો લાભ લેશે અને મહિલાઓમાં ઉદ્યોગસાહસિકતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કેન્દ્રિત કાર્યક્રમ ચલાવવા ઉપરાંત પંજાબની નવી વિકાસગાથામાં ભાગ લેવાની મંજૂરી આપશે.
 - આ મિશન ઈન્ક્યુબેટર, શિક્ષણવિદો, રોકાણકારો, સ્ટાર્ટઅપ્સ, પ્રગતિશીલ ખેડૂતો, સરકાર, ખેલાડીઓ, મીડિયા, ઉદ્યોગ અને કોર્પોરેટ્સ જેવા તમામ હિસ્સેદારોને એક કરીને વૃદ્ધિને મજબૂત કરવાની દિશામાં ઉત્પ્રેરક તરીકે કામ કરશે.
 - આ એક અનોખો 'જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી પ્રોજેક્ટ' છે જેને ખાનગી ક્ષેત્ર અને મજબૂત સરકારી ટેકો આપશે.
- ❖ લોકસભા અધ્યક્ષ ઓમ બિરલાએ તાજેતરમાં કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ લદ્દાખમાં પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓના સશક્તિકરણ માટે 'પાર્લામેન્ટરી આઉટરીચ પ્રોગ્રામ'નું ઉદ્ઘાટન કર્યું છે.
 - લોકસભા અધ્યક્ષે કહ્યું કે સંસદ સર્વોચ્ચ લોકશાહી સંસ્થા છે અને પંચાયત સ્તર સહિત તમામ સ્તરે લોકશાહીને મજબૂત કરવાની જવાબદારી સંસદની છે. આ પ્રકારનો આ પહેલો કાર્યક્રમ છે જે જમીન પર શાસન અને આયોજન સંસ્થાને મજબૂત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.
 - કુલ ચાર 'સંસદીય આઉટરીચ કાર્યક્રમો'નું આયોજન થવાનું છે, જેમાંથી પ્રથમ કાર્યક્રમ 8 જાન્યુઆરી, 2021ના રોજ દહેરાદૂન (ઉત્તરાખંડ)માં યોજાયો હતો. આ કાર્યક્રમમાં 445 પંચાયતના પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધો હતો. બીજો કાર્યક્રમ મેઘાલય અને અન્ય પૂર્વોત્તર રાજ્યો માટે શિલોંગ ખાતે યોજાયો હતો, જ્યારે ત્રીજો અને ચોથો કાર્યક્રમ અનુક્રમે લદ્દાખ અને જમ્મુ-કાશ્મીર માટે યોજાવાનો છે.
 - આ કાર્યક્રમોના ઉદ્દેશો જનજાગૃતિ અને ભાગીદારી વધારવા, પાયાના નેતાઓમાં વિશ્વાસ વધારવા અને સરકાર દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવેલી વિવિધ યોજનાઓ વિશે જાગૃતિ ફેલાવવાનો છે.
- ❖ તાજેતરમાં બે લુપ્તપ્રાય પ્રજાતિઓ, 'હિમ ચિત્તો' (Snow Leopard) અને 'કાળી ગરદનવાળી કેન' (Black-Necked Crane) ને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ 'લદ્દાખ' દ્વારા અનુક્રમે રાજ્ય પ્રાણી અને રાજ્ય પક્ષી તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા.
 - 'બ્લેક નેકડ કેન' માત્ર લદ્દાખના 'ચાંગથાંગ પ્રદેશ' માં જ જોવા મળે છે. 'IUCN' વર્ગીકરણ મુજબ, આ પક્ષીને Near-Threatened તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે, જ્યારે 'હિમ ચિત્તો' 'IUCN' રેડલિસ્ટમાં 'અસુરક્ષિત' (Vulnerable) તરીકે સૂચિબદ્ધ છે.

- ❖ આસામ સરકારે રાજીવ ગાંધી નેશનલ પાર્કનું નામ બદલીને ‘ઓરંગ નેશનલ પાર્ક’ કરવાની જાહેરાત કરી છે.
 - આ અભ્યાસ આસામમાં બ્રહ્મપુત્રની ઉત્તર કિનારે આવેલું છે અને રાજ્યનું સૌથી જૂનું વન્યજીવન અભયારણ્ય છે.
- ❖ તાજેતરમાં કેરળના કોઝિકોડ જિલ્લામાં ત્રણ વર્ષથી વધુ સમય પછી, ‘નિપાહ વાયરસ’ના ચેપનો એક કેસ નોંધાયો હતો.
 - નિપાહ વાયરસ એક ઝૂનોટિક વાયરસ છે. આ વાયરસ સૌપ્રથમ 1998 અને 1999 માં મલેશિયા અને સિંગાપોરમાં ફેલાયો હતો.
 - આ રોગ પ્રથમ સ્થાનિક ડુક્કર અને પછીથી કુતરા, બિલાડી, બકરી, ઘોડા અને ઘેટા સહિતના સ્થાનિક પ્રાણીઓની ઘણી પ્રજાતિઓમાં દેખાયો.
 - નિપાહ વાયરસ પ્રાણીઓથી મનુષ્યોમાં ફેલાય છે અને દૂષિત ખોરાક દ્વારા અથવા સીધા ‘વ્યક્તિથી વ્યક્તિ’ દ્વારા પણ ફેલાય છે. Fruit bats, જેને ચામાચીડિયા અથવા ફ્લાઈંગ ફોકસ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે, જે નિપાહ વાયરસનો કુદરતી સ્ત્રોત માનવામાં આવે છે.
 - હાલમાં, મનુષ્યો અને પ્રાણીઓ બંને માટે નિપાહ વાયરસને રોકવા માટે કોઈ રસી ઉપલબ્ધ નથી. નિપાહ વાયરસથી સંક્રમિત મનુષ્યોને ‘સઘન તબીબી સંભાળ’માં રાખવામાં આવે છે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારતના સૌથી ઊંચું એર પ્યોરીફાયરનું ઉદ્ઘાટન ચંદીગઢમાં 7 સપ્ટેમ્બરના રોજ International Day of Clean Air for Blue Skies દિવસના અવસરે કરવામાં આવ્યું હતું.
 - આ 24 મીટર ઊંચો આઉટડોર હવા શુદ્ધિકરણ ટાવર છે અને લગભગ 1 કિ.મી. ક્ષેત્રની હવાને શુદ્ધ કરવામાં સક્ષમ છે. જે શ્વાસ લેવામાં અને તેના દ્વારા છોડવામાં આવતી હવાની ગુણવત્તા સૂચકાંક પણ બતાવશે અને તે વીજળી દ્વારા કામ કરે છે.
- ❖ યક્ષગાન પ્રથમ વખત OTT પ્લેટફોર્મ પર રજૂ થવા જઈ રહ્યું છે, જેમાં તમામ પાત્રો એક જ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવશે.
 - યક્ષગાણ કર્ણાટકનું પરંપરાગત નૃત્ય નાટક છે. તેની વિષયવસ્તુ પૌરાણિક ધાર્મિક કથાઓ છે. આ પૌરાણિક કથાઓને લાગણીના સ્વરૂપમાં વ્યક્ત કરવા માટે વાર્તામાં ગીતો અને સંગીત ઉમેરવામાં આવે છે.
- ❖ તમિલનાડુ સરકારે તમિલનાડુના દક્ષિણપૂર્વ કિનારે પાલક ખાડીમાં ડુગોંગ માટે ભારતનું પ્રથમ સંરક્ષણ અનામત સ્થાપવાની જાહેરાત કરી છે.
 - ડુગોંગ મધ્યમ કદનું શાકાહારી દરિયાઈ સસ્તન પ્રાણી છે. તે IUCN રેડ લિસ્ટની લુપ્તપ્રાય શ્રેણીમાં સૂચિબદ્ધ છે. જેને દરિયાઈ ગાય તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તે પાલક ખાડી, મન્નરનો અખાત, કચ્છનો અખાત અને આંદામાન અને નિકોબાર ટાપુઓમાં જોવા મળે છે.
 - ડુગોંગ પશ્ચિમ પ્રશાંત મહાસાગરથી આફ્રિકાના પૂર્વ કિનારે ગરમ દરિયાકાંઠાના પાણીમાં જોવા મળે છે.
- ❖ ઐતિહાસિક ત્રિપક્ષીય કાર્બી આંગલોંગ એકોર્ડ પર ભારત સરકાર, આસામ સરકાર અને કાર્બીના છ પક્ષો વચ્ચે હસ્તાક્ષર થયા હતા.
 - આ કરાર મુજબ, સશસ્ત્ર જૂથો તેમની હિંસાનો માર્ગ છોડી દેશે, તેમના હથિયારો સરેન્ડર કરશે અને તેમની સંસ્થાઓને કાર્બી આંગલોંગ શાંતિ કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યાના એક મહિનાની અંદર વિખેરી નાખશે.
 - જે અંતર્ગત, કાર્બી જૂથો દ્વારા કબજે કરાયેલા તમામ કેમ્પ તરત જ ખાલી કરી દેવામાં આવશે. હજારો આતંકવાદીઓ મુખ્ય પ્રવાહમાં પાછા ફરશે અને તેમની પાસે 300 જેટલા અત્યાધુનિક હથિયારો પણ મૂકશે.
 - કરાર મુજબ, આસામ સરકાર કાર્બીને KAAC ની સત્તાવાર ભાષા તરીકે સૂચિત કરવા માટે કાર્બી આંગલોંગ ઓટોનોમસ કાઉન્સિલ (KAAC)ની દરખાસ્ત પર વિચાર કરશે.
 - અંગ્રેજી, હિન્દી અને આસામીનો સત્તાવાર ભાષા તરીકે ઉપયોગ થતો રહેશે. ભારત સરકાર KAAC ને વિકાસ માટે 500 કરોડ રૂપિયા ફાળવશે જે ખાસ પેકેજના ભાગરૂપે લેવામાં આવશે.
 - આર્મી, અર્ધલશ્કરી દળો અને પોલીસે કાર્બી યુવાનોની ભરતી માટે ખાસ ડ્રાઈવ ગોઠવવી પડશે. સશસ્ત્ર જૂથો સામે દાખલ કરવામાં આવેલા ગેરજઘન્ય કેસ આસામ સરકાર દ્વારા કાયદા અનુસાર પાછા ખેંચી લેવામાં આવશે. જો કે, જઘન્ય કેસો માટેનો કોલ કેસ-ટુ-કેસ આધારે લેવામાં આવશે.
 - કરાર મુજબ, આસામ સરકાર અને KAAC વચ્ચે સમન્વય કરવા માટે એક સંસ્થાકીય મિકેનિઝમની સ્થાપના કરવામાં આવશે જેથી પરસ્પર ચિંતાના મુદ્દાઓ જેમ કે બાકી વિધાનસભા, નાણાકીય વ્યવહારો અને આવકના પ્રવાહને ઉકેલવામાં આવે.
 - કાર્બી આસામનો મુખ્ય વંશીય સુમદાય છે. કાર્બી આંગલોંગ એ આસામનો સૌથી મોટો જિલ્લો છે. જે બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિ અંતર્ગત સ્વાયત્ત જિલ્લો પણ છે.
- ❖ ડિરેક્ટોરેટ ઓફ હેન્ડીક્રાફ્ટ્સ એન્ડ હેન્ડલૂમ્સ, કાશ્મીર દ્વારા હાથથી બનેલી પરિમના શાલ “જૂની તકનીકો જાળવવા” માટે ન્યૂનતમ ટેકાના ભાવ (MSP)ની જાહેરાત કરી છે. જેથી GI ટેગ પણ મળી શકે.
 - પરિમના શાલ જે વૈશ્વિક સ્તરે કાશ્મીરી ઊન તરીકે ઓળખાય છે, તે 12000 થી 14000 ફૂટની ઊંચાઈ પર જોવા મળતી ખાસ બકરી (કેપ્રા હિક્સ) માંથી મેળવવામાં આવે છે.
- ❖ તાજેતરમાં લોકોને મફત પાણી આપનાર ગોવા ભારતનું પ્રથમ રાજ્ય બન્યું છે.
 - ગોવાના મુખ્યમંત્રી પ્રમોદ સાવંતે 07 ઓગષ્ટ 2021 ના રોજ ‘સેવ વોટર ટુ ગેટ ફ્રી વોટર’ યોજના શરૂ કરી હતી.
 - આ યોજના હેઠળ, ગોવાના ઘરોમાં 16,000 લિટર સુધીના વપરાશ માટે કોઈ ફી લેવામાં આવશે નહીં.
 - ગોવાના મુખ્યમંત્રીએ કહ્યું કે 1 સપ્ટેમ્બર થી 60 ટકા ઘરોમાં પાણીનું બિલ શૂન્ય હશે. તેમણે એવી જાહેરાત પણ કરી હતી કે નાના ઉદ્યોગો અને રેસ્ટોરાં પણ આ યોજનાનો લાભ લઈ શકશે.
- ❖ નોર્થઈસ્ટ ફ્રન્ટિયર રેલવે (NFR) એ દાર્જિલિંગ રેલવે રૂટ પર નિયમિત ‘જંગલ ટી ટ્રોય ટ્રેન’ શરૂ કરી છે.
 - આ ટોય ટ્રેન સફારી પશ્ચિમ બંગાળના સિલીગુડી જંકશનથી રોંગટોંગ સ્ટેશન સુધી ચાલશે. દાર્જિલિંગ હિમાલયન રેલવેમાં પ્રવાસીઓને આકર્ષવા અને પ્રવાસન વ્યવસાયમાં સુધારો કરવા માટે NFRનો આ બીજો પ્રયાસ છે. પશ્ચિમ બંગાળમાં ન્યૂ જલપાઈગુડી અને દાર્જિલિંગ વચ્ચે અગાઉ શરૂ થયેલી હેરિટેજ ટ્રોય ટ્રેન સેવાઓ ફરી શરૂ થઈ હતી. જે વર્તમાનમાં કોરોના મહામારીના કારણે બંધ છે.

- ❖ ગોવા અને તમામ લાયક રહેવાસીઓ માટે 100% પ્રથમ ડોઝ COVID રસીકરણ પૂર્ણ કરનાર ભારતનું બીજું રાજ્ય બન્યું છે.
 - હિમાચલ પ્રદેશ આ સિદ્ધિ મેળવનાર પ્રથમ રાજ્ય હતું.
- ❖ વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ તાજેતરમાં ઉત્તર પ્રદેશના અલીગઢમાં ‘રાજા મહેન્દ્ર પ્રતાપ સિંહ સ્ટેટ યુનિવર્સિટી’નો શિલાન્યાસ કર્યો.
 - રાજ્ય સરકાર દ્વારા મહાન સ્વાતંત્ર્ય સેનાની, શિક્ષણવિદ અને સામાજિક સુધારક રાજા મહેન્દ્ર પ્રતાપ સિંહની યાદમાં અને સન્માનમાં યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી રહી છે. તેમનો જન્મ વર્ષ 1886માં ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્યમાં થયો હતો.
- ❖ તમિલનાડુ સરકારે દર વર્ષે 17 સપ્ટેમ્બરે સુધારાવાદી નેતા ઈ.વી. ‘પેરિયાર’ની જન્મજયંતિને ‘સામાજિક ન્યાય દિવસ’ તરીકે ઉજવવાનો નિર્ણય કર્યો છે.
 - આ અવસરે મુખ્યમંત્રીએ કહ્યું હતું કે, પેરિયારની વિચારધારા સામાજિક ન્યાય, સ્વાભિમાન, તર્કવાદ અને સમાનતા વિશે હતી, જેણે ગત સદી દરમિયાન તમિલ સમાજના વિકાસનો શિલાન્યાસ કર્યો હતો અને ભવિષ્યનો માર્ગ પણ મોકળો કર્યો હતો. તેમણે તર્ક અને અંતરાત્મા દ્વારા સામાજિક પરિવર્તન લાવવા માટે ‘આત્મસન્માન આંદોલન’ શરૂ કર્યું હતું.
 - તેમને દ્રવિડ ચળવળના પિતા પણ માનવામાં આવે છે. પેરિયારને દક્ષિણ ભારતમાં દલિત આંદોલનના મુખ્ય નેતા માનવામાં આવે છે, તેમના આદર્શોએ તમિલ સમાજના વિકાસનો પાયો નાખ્યો હતો. તેઓ હિન્દુ શાસ્ત્રોના અગ્રણી ટીકાકાર હતા અને તેમણે બ્રાહ્મણોના પ્રભુત્વનો સખત વિરોધ કર્યો હતો.
- ❖ દિલ્હી સરકારે તાજેતરમાં ‘બિઝનેસ બ્લાસ્ટસ’ નામનો કાર્યક્રમ શરૂ કર્યો છે.
 - ઉદ્યોગસાહસિકતા માનસિકતાના અભ્યાસક્રમ હેઠળ દિલ્હીની તમામ સરકારી શાળાઓમાં લાગુ કરવામાં આવનાર કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ શાળા સ્તરે યુવા ઉદ્યોગસાહસિકોને વિકસાવવાનો છે.
 - આ કાર્યક્રમ દિલ્હીની સરકારી શાળાઓના બાળકોમાં ઉદ્યોગસાહસિકતા વિકાસ માટે પાયાનું કામ કરશે. કાર્યક્રમના ભાગરૂપે સરકારી શાળાઓમાં ધોરણ 11 અને 12 ના વિદ્યાર્થીઓને વ્યવસાય શરૂ કરવા માટે રૂ. 2,000/- ના નાણાં પૂરા પાડવામાં આવશે. આ દ્વારા બાળકો રોજગારી શોધે નહીં પરંતુ રોજગારીની તકો ઊભી કરશે.
 - દિલ્હીમાં પાયલોટ પ્રોજેક્ટ તરીકે ‘સ્કૂલ ઓફ એકસેલન્સ-ખીચડીપુર’ ખાતે આ કાર્યક્રમનો શુભારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. પાયલોટ પ્રોજેક્ટમાં 41 બાળકોના નવ જૂથોની રચના કરવામાં આવી હતી અને દરેક બાળકને રૂ. 1,000 ના બીજના નાણાં પૂરા પાડવામાં આવ્યા હતા અને તેના દ્વારા બાળકોએ ઘણો નફો મેળવ્યો હતો.
- ❖ તમિલનાડુ સરકારે સ્વાતંત્ર્ય સેનાની અને મહાન કવિ સુબ્રમણ્યમ ભારતીની 100મી પુણ્યતિથિ નિમિત્તે 11 સપ્ટેમ્બરને ‘મહાકવિ’ દિવસ જાહેર કર્યો છે.
 - તમિલ કવિતા અને ગદ્યમાં ભારતીના નવીન યોગદાનથી 20મી સદીમાં તમિલ સાહિત્યમાં પુનર્જાગરણને જન્મ મળ્યો હોવાનું માનવામાં આવે છે.
 - સુબ્રમણ્યમ ભારતીનો જન્મ 1882માં હાલના તમિલનાડુમાં ‘થુથુકુડી’માં સ્થિત ‘ઈટયાપુરમ’માં સી. સુબ્રમણ્યમ તરીકે થયો હતો. તેમણે વારાણસીથી પ્રાથમિક શિક્ષણ મેળવ્યું હતું.
 - તેઓ માત્ર 11 વર્ષના હતા જ્યારે તેમની કવિતાથી પ્રભાવિત એટયાપુરમના તત્કાલીન રાજાએ તેમને ‘ભારતી’નું બિરુદ આપ્યું હતું, જેનો અર્થ થાય છે ‘દેવી સરસ્વતીના આશીર્વાદ’. જોકે તેમની કેટલીક પ્રખ્યાત કૃતિઓ તેમની માતૃભાષા તમિલમાં છે, સુબ્રમણ્યમ ભારતીએ ત્રણ વિદેશી ભાષાઓ સહિત 14 ભાષાઓમાં નિપુણતા મેળવી હોવાનું મનાય છે.
- ❖ ઉત્તરપ્રદેશ પ્રવાસન વિભાગે રાજ્યમાં જળ પર્યટનને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ‘વારાણસી-યુનાર ક્રૂઝ સર્વિસ’ શરૂ કરી છે.
 - આ ક્રૂઝ સેવા વારાણસીથી ગંગા નદીના મિર્જાપુરમાં ઐતિહાસિક ‘યુનાર કિલ્લા’ સુધી કાર્યરત રહેશે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારત સરકાર અને એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેન્ક (ADB) એ પુરવઠા સેવાઓમાં સુધારો કરવા અને પાણી પુરવઠાનું માળખું વિકસાવવા અને ઝારખંડ રાજ્યના ચાર શહેરોમાં અર્બન લોકલ બોડીઝ (ULB)ની ક્ષમતાને મજબૂત કરવા માટે 112 મિલિયન ડોલરના લોન કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
 - આ કરાર મુખ્યત્વે ઝારખંડ શહેરી પાણી પુરવઠા સુધારણા પ્રોજેક્ટ પર કેન્દ્રિત છે. રાજ્યમાં ADBનો આ પહેલો શહેરી પ્રોજેક્ટ હશે. તે ટકાઉ કામગીરી માટે નીતિગત સુધારાઓ સાથે ટકાઉ પાણી પુરવઠા માટે એક મોડેલ સ્થાપિત કરવામાં મદદ કરશે.
- ❖ ચંદીગઢ શહેર માટે પ્રથમ પરાગકરણ કેલેન્ડર (Pollen Calender) વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
 - પરાગકરણ કેલેન્ડર ગ્રાફિકલ ડેટા દ્વારા ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તારમાં પરાગ અનાજ માટે એલર્જીના કેસો દર્શાવે છે.
 - આ કેલેન્ડર ‘સ્થાન-વિશિષ્ટ’ છે, અને આ વિસ્તારમાં જોવા મળતી વનસ્પતિની સાંદ્રતા સાથે સંબંધિત છે.
- ❖ તેલંગાણા સરકાર દ્વારા ‘મેડિસિન ફોમ ધ સ્કાય’ કાર્યક્રમ 11 સપ્ટેમ્બરે શરૂ કર્યો.
 - આ પ્રોજેક્ટનો ઉદ્દેશ રાજ્યમાં તબીબી પુરવઠા શૃંખલાને સુધારવા માટે વિતરણના માધ્યમ તરીકે ડ્રોનના ઉપયોગને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.
 - પ્રોજેક્ટના પ્રારંભિક તબક્કામાં, વિતરણ કેન્દ્રોથી વિશિષ્ટ સ્થળોએ દવાઓ પહોંચાડવામાં ડ્રોન તકનીકની તાકાત અને વિશ્વસનીયતાનું પરીક્ષણ કરવામાં આવશે.
 - આ પ્રોજેક્ટનું નેતૃત્વ તેલંગાણા સરકારના આઈટી વિભાગ હેઠળ વર્લ્ડ ઈકોનોમિક ફોરમ, નીતિ આયોગ અને હેલ્થનેટ ગ્લોબલ (એપોલો હોસ્પિટલ) સાથે ભાગીદારીમાં કરી રહી છે અને તેનો ઉદ્દેશ ‘બિઓન્ડ વિઝ્યુઅલ લાઈન ઓફ સાઈટ’ (BVLOS) ડ્રોન ફ્લાઈટ શરૂ કરનાર પ્રથમ રાજ્ય બન્યું છે.
- ❖ 3 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેન્ક (ADB)એ તમિલનાડુ ‘શહેરી ગરીબ આવાસ પ્રોજેક્ટ’ માટે 150 મિલિયન ડોલરની લોન મંજૂર કરી છે.
 - ADB દ્વારા મંજૂર કરેલ આ લોનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ સંવેદનશીલ અને વંચિત પરિવારોને સલામત, સમાવિષ્ટ, સસ્તું હાઉસિંગ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને સેવાઓની એક્સેસ પૂરી પાડવાનો છે.

- તમિલનાડુ રાજ્યમાં ઝડપી શહેરીકરણ અને શહેરી વસ્તીમાં વધારો જોવા મળી રહ્યો છે. આ લોનથી આશરે 6000 ઘરોને સુરક્ષિત કરવામાં મદદ મળશે. જેની મદદથી હાઉસિંગ ફોર ધ પુઅર પ્રોજેક્ટ દ્વારા 9 અલગ અલગ સ્થળોએ હાઉસિંગ યુનિટ બનાવવામાં આવશે.
- ❖ તાજેતરમાં થયેલી શોધમાં રાજસ્થાનના જેસલમેર જિલ્લાના થારના રણમાં ડાયનોસોરની ત્રણ પ્રજાતિઓના પગના નિશાન મળ્યા છે.
- આ નિશાન રાજસ્થાન રાજ્યના પશ્ચિમ ભાગમાં વિશાળ સરિસૃપની હાજરીની સાક્ષી આપે છે.
- પગના નિશાનવાળા ડાયનાસોરની ત્રણ પ્રજાતિઓ નીચે મુજબ છે :
- (1) Eubrontes ef Giganteus, (2) Eubrontes Glenrosensis, (3) Grallator Tenuis
- આ પગના નિશાન 200 મિલિયન વર્ષ જૂના છે. ડાયનાસોરની પ્રજાતિઓ થેરોપોડ પ્રકારની માનવામાં આવે છે. જેમાં ખોખલા હાડકાં અને ત્રણ પગના અંગો (આંગળીઓની જેમ)ની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતા હોય છે.
- ❖ તમિલનાડુ વિધાનસભામાં રાજ્યનું પહેલું વિશેષ કૃષિ બજેટ રજૂ કર્યું હતું.
- આ વિશેષ બજેટમાં કૃષિ ક્ષેત્રના સમગ્ર વિકાસ પર કેન્દ્રીત બજેટમાં આત્મનિર્ભરતા હાંસલ કરવા અને ગામોના વિકાસ જેવા પાસાંઓ સામેલ છે. આ બજેટલ તમિલનાડુના કૃષિ અને પરિવાર કલ્યાણ મંત્રી એમ.આર.કે પનીરસેલ્વમે રજૂ કર્યું હતું.
- તમિલનાડુ સરકારે આ વિશેષ બજેટ માટે રૂ.34,220.65 કરોડ ફાળવ્યા છે અને તેમાં કૃષિ તથા સંલગ્ન ક્ષેત્રો જેમ કે બાગાયત, પશુપાલન, મત્સ્યપાલન, કૃષિ એન્જિનિયરિંગ, તમિલનાડુ કૃષિ યુનિવર્સિટી, ગ્રામીણ વિકાસ અને પંચાયતીરાજ સામેલ છે.
- તમિલનાડુ કૃષિ માટે અલગ બજેટ રજૂ કરનારું કર્ણાટક અને આંધ્ર પ્રદેશ બાદ ત્રીજું રાજ્ય બન્યું છે.
- ❖ કર્ણાટક સરકારે વર્તમાન (ચાલુ) શૈક્ષણિક વર્ષ 2021-2022 થી નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP) – 2020ના અમલીકરણ માટે એક આદેશ જારી કર્યો છે.
- તેના માધ્યમથી, કર્ણાટક NEP-2020ને લાગુ કરવાનો આદેશ જારી કરનારું ભારતનું પ્રથમ રાજ્ય બની ગયું છે.
- ❖ છત્તીસગઢ સરકારે 14 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ રાજ્યને દેશનું બાજરા હબ બનાવવા માટે ‘બાજરા મિશન’ શરૂ કર્યું છે.
- બાજરા મિશનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ ખેડૂતોને નાના અનાજના પાક (બરછટ અનાજ) માટે વાજબી ભાવ અને તેમને ઈનપુટ સપોર્ટ, પ્રાપ્તિ વ્યવસ્થા અને પ્રોસેસિંગ સુવિધાઓ પૂરી પાડવાનો અને ખેડૂતોને નિષ્ણાત સહાયનો લાભ મળે તે સુનિશ્ચિત કરવાનો છે.
- આ મિશનને સફળ બનાવવા માટે 14 જિલ્લાઓના કલેક્ટરે ‘ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મિલેટ રિસર્ચ’ હેદરાબાદ સાથે પણ MoU કર્યા છે. આ સંસ્થા છત્તીસગઢમાં બીજા બેક સ્થાપવામાં પણ મદદ કરશે.
- નોંધનીય છે કે સંયુક્ત રાષ્ટ્રે વર્ષ 2023ને આંતરરાષ્ટ્રીય બાજરા વર્ષ તરીકે જાહેર કર્યું છે.

ગુજરાત

- ❖ તાજેતરમાં ગુજરાત સરકારે ‘વતન પ્રેમ યોજના’ની શરૂઆત કરી.
- આ યોજના હેઠળ બિનનિવાસી ગુજરાતીઓ (NRGs) અને NRIs ગ્રામ્ય સ્તરના પ્રોજેક્ટના ખર્ચમાં 60% ફાળો આપી શકે છે જ્યારે બાકીની 40% રકમ રાજ્ય સરકાર ભોગવશે.
- આ યોજના મુજબ સંચાલક મંડળે રૂ. 1,000 કરોડના પ્રસ્તાવિત કામો ડિસેમ્બર 2022 સુધીમાં પૂરા કરવાના છે.
- આ યોજનાના સરળ અમલીકરણ માટે, સંચાલક મંડળે પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ યુનિટની રચના કરી છે.
- સંચાલક મંડળે દાતાઓ માટે તેમના નાણાં ઓનલાઈન મોકલવાનું શક્ય બનાવ્યું છે. બિન-નિવાસી ગુજરાતીઓ (NRGs) અને NRIs ગ્રામ્ય સ્તરના પ્રોજેક્ટના ખર્ચમાં 60% ફાળો આપી શકે છે. બાકીની 40% રકમ રાજ્ય સરકાર ભોગવશે.
- વતન પ્રેમ યોજના ગુજરાત રાજ્ય સરકાર દ્વારા માદર-એ-વતન યોજનાનું નવું સ્વરૂપ છે. યોજનાના જૂના સંસ્કરણમાં, રાજ્ય સરકાર અને NRI નું યોગદાન 50 : 50 હતું.
- આ યોજનામાં ગ્રામ્ય સ્તરના પ્રોજેક્ટ્સનો સમાવેશ કરવામાં આવશે જેમ કે : શાળાઓ અને પુસ્તકાલયોમાં સ્માર્ટ વર્ગખંડો, સામૂહિક ભવન, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર અને આંગણવાડી, સીસીટીવી સર્વેલન્સ સિસ્ટમ, પાણીનું રિસાયકલિંગ, ડ્રેનેજ, ગટર વ્યવસ્થા અને તળાવોનું બ્યુટિફિકેશન, બસ સ્ટેન્ડ, સૌર ઊર્જાથી ચાલતી સ્ટ્રીટ લાઈટ વગેરે.
- આ યોજનાની ગવર્નિંગ બોર્ડની અધ્યક્ષતા મુખ્યમંત્રી કરશે.
- ❖ તાજેતરમાં રાજ્ય સરકારના ઉદ્યોગ અને ખાણ વિભાગે MSME ઉદ્યોગો માટે પ્રખ્યાત ઈ-કોમર્સ કંપની એમેઝોન સાથે MoU કર્યા છે.
- અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત, ભરૂચ અને રાજકોટ સહિતના MSME કલસ્ટર્સમાં એમેઝોન ટ્રેનિંગ-વર્કશોપ વેબીનારના આયોજનથી MSME ઉદ્યોગોને B 2 C ઈ-કોમર્સ માટે સહાયરૂપ બનશે.
- આ કરારથી MSME ઉદ્યોગોને ઘર આંગણેથી વિશ્વ વેપાર-કારોબારની તક મળશે. રાજ્યના MSME ઉદ્યોગો માટે એમેઝોનના 17 જેટલા ફોરેન ડિજિટલ માર્કેટપ્લેસ, બિઝનેસ ટુ કસ્ટમર્સ B2C ઈ-કોમર્સ એક્સપોર્ટ – ગ્રાહકો સાથે જ સીધા વેચાણની નવી તકો ઉભી કરશે.
- રાજ્યના MSME વિશ્વના 200 થી વધુ દેશોમાં પોતાની પ્રોડક્ટ એક્સપોર્ટ કરી શકે તે હેતુથી રાજ્ય સરકારના ઉદ્યોગ અને ખાણ વિભાગ અને એમેઝોન ઈન્ડિયા વચ્ચે સમજૂતી કરાર થયા છે.
- નોંધનીય છે કે 2020-21 ના વર્ષમાં ગુજરાત દેશની કુલ નિકાસમાં 21 ટકા યોગદાન સાથે એક્સપોર્ટ ક્ષેત્રે દેશનું અગ્રિમ રાજ્ય બન્યું છે.
- ❖ ગુજરાત સરકાર આગામી વર્ષે 10 થી 13 માર્ચ સુધી ગાંધીનગરમાં 12 મો સંરક્ષણ એક્સપો – 2022 નું આયોજન કરશે.
- ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ડિફેન્સ પ્રોડકશન અને ગુજરાત સરકારે આ અંગે MoU પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે.
- ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી વિજય રૂપાણીએ જણાવ્યું હતું કે ઘોલેરા સ્પેશિયલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ રિજન સંરક્ષણ સાધનો ઉત્પાદન એકમો માટે શ્રેષ્ઠ સ્થળ બનવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.

- તેમણે કહ્યું કે ડિકેન્સ એકસ્પો – 2022 પછી ગુજરાત પણ સંરક્ષણ ક્ષેત્રમાં ટોચનું રોકાણ સ્થળ બનશે.
- ડિકેન્સ એકસ્પો એક દિવાર્ષિક ઈવેન્ટ છે જેમાં લગભગ 100 દેશો ભાગ લે તેવી અપેક્ષા છે.
- ❖ મુખ્યમંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીએ વડોદરા જિલ્લાના પાદરા તાલુકાના કરખડી ખાતે ‘અમી લાઈફ સાયન્સીસ’ના હાઈટેક ઔષધ સંશોધન અને વિકાસ કેન્દ્રનો શુભારંભ કરાવ્યો છે.
- નોંધનીય છે કે વિશ્વમાં નિકાસ થતા દેશના ફાર્મા સેક્ટરનો 33 ટકા હિસ્સો ગુજરાત આપે છે.
- ❖ ગુજરાતમાંથી લુપ્ત થઈ ગયેલું ગણાતું ધોલ પ્રાણી ડાંગના જંગલમાં હોવાના પુરાવા મળી આવ્યા છે.
- દેશમાંથી લુપ્ત થઈ રહેલી પ્રજાતિઓમાં ધોલનો પણ સમાવેશ કરાયો છે. સમગ્ર વિશ્વમાં ધોલની વસતી ઘટ્યા પછી તેનો સમાવેશ જોખમમાં મૂકાયેલી પ્રજાતિની યાદમાં કરાયો હતો.
- ધોલની હાજરીની પુષ્ટિ કરવા નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટીના વન્યજીવ વિભાગ અને દક્ષિણ ડાંગ વન વિભાગ દ્વારા એક સંશોધન હાથ ધરાયું હતું.
- ધોલ કૂતરાંના કુળનું સમૂહમાં શિકાર કરતું જંગલી પ્રાણી છે. વૈજ્ઞાનિક રીતે વરુ કરતાં શિયાળની વધુ નજીકનું આ પ્રાણી ભેજવાળા અને શુષ્ક, પાનખર જંગલોમાં રહેવાનું પસંદ કરે છે. તેનો પસંદગીનો શિકાર ચિતલ અને સાબર છે.
- ❖ ગુજરાતના 17મા મુખ્યમંત્રી તરીકે શ્રી ભુપેન્દ્ર પટેલની નિમણૂક કરવામાં આવી છે. તેમને ગુજરાતના રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવવ્રતજીએ શપથ લેવડાવ્યા હતા.
- શ્રી ભુપેન્દ્રભાઈ પટેલ ગુજરાત વિધાનસભાની ઘાટલોડિયા બેઠકના ધારાસભ્ય છે.
- નવા મુખ્યમંત્રીની નિમણૂક બાદ ગુજરાત રાજ્યના નવા મંત્રી મંડળની રચના કરવામાં આવી.
- ❖ ગુજરાતનું નવું મંત્રીમંડળ

ભુપેન્દ્રભાઈ પટેલ (મુખ્ય મંત્રી)	સામાન્ય વહીવટ વિભાગ, વહીવટી સુધારણા અને આયોજન, ગૃહ અને પોલીસ હાઉસિંગ, માહિતી અને પ્રસારણ, પાટનગર યોજના, શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહ નિર્માણ, ઉદ્યોગ, ખાણ અને બનીજ, નર્મદા, બંદરો, તમામ નીતિઓ અને અન્ય કોઈ મંત્રીઓને ફાળવાયેલ ન હોય તેવા વિભાગો
કેબિનેટ કક્ષાના મંત્રી	
રાજેન્દ્ર ત્રિવેદી	મહેસૂલ, આપત્તિ વ્યવસ્થાપન, કાયદા અને ન્યાયતંત્ર, કાયદાકીય અને સંસદીય બાબતો
જીતુ વાઘાણી	શિક્ષણ, ઉચ્ચ અને તાંત્રિક શિક્ષણ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી
ઋષિકેશ પટેલ	આરોગ્ય, તબીબી શિક્ષણ, પાણી પુરવઠો, નશાબંધી, જેલ
પુણેશ મોદી	માર્ગ અને મકાન, વાહન વ્યવહાર, પ્રવાસન અને યાત્રાધામ વિકાસ
રાઘવજી પટેલ	કૃષિ, પુશપાલન, ગૌ સંવર્ધન
કનુ દેસાઈ	નાણાં, ઊર્જા, પેટ્રોકેમિકલ્સ
કિરીટસિંહ રાણા	વન, પર્યાવરણ, ક્લાઈટમેન્ટ ચેન્જ, છાપકામ અને સ્ટેશનરી
નરેશ પટેલ	આદિજાતિ વિકાસ, અન્ન અને નાગરિક પુરવઠો
પ્રદીપસિંહ પરમાર	સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ
અર્જુનસિંહ ચૌહાણ	ગ્રામ વિકાસ અને ગ્રામ ગૃહ નિર્માણ
રાજ્યકક્ષાના મંત્રી	
મુકેશ પટેલ	કૃષિ, ઊર્જા અને પેટ્રોકેમિકલ્સ
નિમિષા સુથાર	આદિજાતિ વિકાસ, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ, તબીબી શિક્ષણ
અરવિંદ રૈયાણી	વાહન વ્યવહાર, નાગરિક ઉડ્ડયન, પ્રવાસન અને યાત્રાધામ વિકાસ
કુબેરભાઈ ડીડોર	ઉચ્ચ અને તાંત્રિક શિક્ષણ, કાયદાકીય અને સંસદીય બાબતો
કિર્તીસિંહ વાઘેલા	પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને પ્રોફેશનલ શિક્ષણ
ગજેન્દ્રસિંહ પરમાર	અન્ન નાગરિક પુરવઠો અને ગ્રાહક સુરક્ષાની બાબતો
આર.સી. મકવાણા	સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ
વિનોદ મોરડિયા	શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહ નિર્માણ
દેવાભાઈ માલમ	પશુપાલન અને ગૌ સંવર્ધન
રાજ્ય કક્ષાના મંત્રી (સ્વતંત્ર હવાલો)	
હર્ષ સંઘવી	ગૃહ, રમત-ગમત, યુવક સેવા અને સાંક્રુતિક પ્રવૃત્તિઓ, સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓનું સંકલન, બિન નિવાસી ગુજરાતીનો પ્રભાગ, નાગરિક સંરક્ષણ નશાબંધી, આબકારી, જેલ, સરહદી સુરક્ષા (સ્વતંત્ર હવાલો)
જગદીશ વિશ્વકર્મા	કુટીર ઉદ્યોગ, સહકાર, મીઠા ઉદ્યોગ અને પ્રોટોકોલ (સ્વતંત્ર હવાલો), ઉદ્યોગ, વન, પર્યાવરણ, પ્રિન્ટીંગ અને સ્ટેશનરી
ભિજેશ મેરજા	શ્રમ, રોજગાર, પંચાયત (સ્વતંત્ર હવાલો), ગ્રામ ગૃહ નિર્માણ અને ગ્રામ વિકાસ
જીતુભાઈ ચૌધરી	કલ્પસર અને મત્સ્ય ઉદ્યોગ (સ્વતંત્ર હવાલો), નર્મદા જળ સંપત્તિ અને પાણી પુરવઠો
મનીષાબહેન વકીલ	મહિલા અને બાળ વિકાસ (સ્વતંત્ર હવાલો), સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા

- ❖ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ 11 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ વિડીયો કોન્ફરન્સિંગ દ્વારા અમદાવાદમાં સ્થિત અત્યાધુનિક સરદારધામ ભવનનું ઉદ્ઘાટન કર્યું હતું. આ ઉપરાંત તેમણે આ પ્રસંગ નિમિત્તે સરદારધામ ફેઝ-2 કન્યા શાળાનો શિલાયન્સ પણ કર્યો છે.

- ❖ મુખ્યમંત્રીશ્રી ભુપેન્દ્રભાઈ પટેલે ભારતના વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીના 71માં જન્મદિવસે અમદાવાદના લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી તળાવ ખાતે નવનિર્મિત ‘નરેન્દ્ર મોદી વન’માં રેકોર્ડ બ્રેક 71 હજાર વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમમાં વૃક્ષારોપણ કરીને પ્રકૃતિના જતનનો સંદેશો આપ્યો હતો.
 - 71 હજાર વૃક્ષો અમદાવાદ શહેરના ગ્રીન ક્વર વિસ્તાર વધારવામાં મદદ કરશે. અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા ‘Mission Million Trees’ અભિયાનને વેગવંતુ બનાવવા વૃક્ષારોપણનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.
- ❖ જૂનાગઢના નવાબના સાળા વઝીર બહાઉદ્દીનભાઈના નામની કોલેજને ગુજરાત સરકારે તાજેતરમાં હેરિટેજ (વિરાસત) સ્મારકની યાદીમાં સ્થાન આપ્યું છે.
 - વર્ષ 1897માં જેનો પાયો નંખાયો હતો એ બહાઉદ્દીન કોલેજમાં વર્ષ 1900થી શિક્ષણકાર્ય શરૂ થયું હતું. તે સમયે આ કોલેજનું મુંબઈ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાણ કરવામાં આવ્યું હતું. વર્તમાનમાં તે લગભગ 1964/65 થી સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી સાથે જોડાયેલી છે.
 - કોલેજની ઈમારતનું બાંધકામ જેઠાભાઈ ભગાભાઈ મિસ્ત્રીએ કર્યું છે. તેનો બાંધકામ ખર્ચ રૂ.2.50 લાખ થયો હતો.
 - આ કોલેજના કેટલાક ગણ્યમાન્ય વિદ્યાર્થીઓમાં રાષ્ટ્રીય શાયર ઝવેરચંદ મેઘાણી, ગૌરીશંકર જોષી (ધૂમકેતુ), ગઝલકાર/કવિ મનોજ ખંડેરિયા, શૂન્ય પાલનપુરી, રાજેન્દ્ર શુક્લ, ગિરિજાશંકર આચાર્ય વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.
- ❖ નાના વેપારીઓ અને નાના જવેલસોને તેમના ઉત્પાદનોની હરાજી કરવા સરળતાથી જગ્યા મળે તે માટે Gem & Jewellery Export Promotion Council (GJEPC) દ્વારા સુરતમાં ભારતનું સૌપ્રથમ ઓકશન હાઉસ તૈયાર કરાયું છે.
 - આ ઓકશન હાઉસ સુરતના વેસુ ખાતે ટાઈટેનિયમ સ્કેવરમાં ચોથા માળ પર અંદાજે રૂ.4 કરોડના ખર્ચે 2,200 ચો. ફીટ જગ્યામાં બનાવવામાં આવ્યું છે. ભારતમાં ઓકશન હાઉસ ત્રણ એજન્સીઓ સેન્ટ્રલ ગવર્નમેન્ટની એજન્સી, સ્ટેટ ગવર્નમેન્ટની એજન્સી અથવા તો GJEPC પોતે બનાવે તો તેને માન્યતા આપવામાં આવે છે.
- ❖ કેન્દ્રીય નાગરિક ઉડ્ડયન મંત્રાલય અને ડિરેક્ટોરેટ જનરલ ઓફ સિવિલ એવિએશન (DGCA) દ્વારા માનવરહિત વિમાન પ્રણાલી નિયમ હેઠળ ગુજરાત સહિત દેશમાં 10 સંસ્થાને સર્ટિફિકેટ કોર્સ સાથે ડ્રોન રિમોટ પાઈલટ ટ્રેનિંગ સેન્ટર શરૂ કરવાની મંજૂરી અપાઈ છે.
 - જેને પગલે હવે રાજ્યના મહેસાણા ખાતે ડ્રોન રિમોટ પાઈલટ ટ્રેનિંગ સેન્ટર શરૂ કરાશે. જ્યાં ખાનગી સંસ્થા બ્લૂ રે એવિએશન દ્વારા યુવકોને ડ્રોન ઉડાડવા માટેની તાલીમ અને સર્ટિફિકેટ અપાશે. આ સર્ટિફિકેટ ધરાવતા યુવકો કાયદેસર ડ્રોન ઉડાડી શકશે. યુવકોને મહેસાણા એરફિલ્ડ ખાતે ડ્રોન ઉડાડવાની તાલીમ અપાશે. ઓનલાઈન એડમિશન લઈ ટ્રેનિંગ લેનાર યુવકોને નાગરિક ઉડ્ડયન મંત્રાલય તરફથી સર્ટિફિકેટ અપાશે. ટ્રેનિંગ માટે ધો. 10 પાસ સાથે 18 વર્ષની ઉંમર હોવી જોઈશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય

- ❖ અફઘાનિસ્તાનના વિકાસની સંભાવનાઓ અને તાલિબાન શાસન હેઠળ મહિલાઓના અધિકારો વિશેની ચિંતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને વિશ્વ બેન્કે અફઘાનિસ્તાનને નાણાકીય સહાય પર પ્રતિબંધ મૂક્યો છે.
 - એવું જાણવા મળ્યું છે કે વર્લ્ડ બેંક હાલમાં અફઘાનિસ્તાનમાં બે ડઝનથી વધુ વિકાસ પ્રોજેક્ટ્સનું સંચાલન કરી રહી છે અને 2002થી અફઘાનિસ્તાનને કુલ 5.3 અબજ ડોલરની ગ્રાન્ટ પૂરી પાડી છે. આ ઉપરાંત આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF) એ અફઘાનિસ્તાન સાથેની કામગીરી પણ સ્થગિત કરી દીધી છે, જેમાં હાલના 370 મિલિયન ડોલરના લોન કાર્યક્રમનો પણ સમાવેશ થાય છે.
- ❖ તાજેતરમાં અલ્જીરિયાએ પ્રતિકૂળ કાર્યને ટાંકીને મોરોક્કો સાથેના તેના તમામ રાજદ્વારી સંબંધોનો અંત આણ્યો છે, જેમાં ઉત્તર આફ્રિકાના પડોશી દેશો વચ્ચેના રાજકીય સંબંધો 1970ના દાયકા પછીની સૌથી નીચી સપાટીએ પહોંચ્યા છે.
 - જો કે 1994થી ઉત્તર આફ્રિકાના બંને દેશો (અલ્જીરિયા અને મોરોક્કો) વચ્ચેની સરહદ સંપૂર્ણપણે બંધ હતી, પરંતુ 1988માં બંને દેશો વચ્ચેના સંબંધો પુનઃસ્થાપિત થયા હતા, જે અત્યાર સુધી ચાલુ રહ્યા હતા.
 - અલ્જીરિયાને આફ્રિકા અને યુરોપ વચ્ચેનું પ્રવેશદ્વાર માનવામાં આવે છે અને તે પાછલી અડધી સદીથી હિંસાથી પીડાઈ રહ્યું છે.
- ❖ ક્યુબન સરકારે તાજેતરમાં ચુકવણી માટે ક્રિપ્ટોકોરન્સીને માન્યતા અને નિયમન કરવાનો નિર્ણય લીધો છે.
 - સત્તાવાર ગેઝેટમાં પ્રકાશિત દરખાસ્ત અનુસાર, ક્યુબાની સેન્ટ્રલ બેંક ટૂંક સમયમાં આવી ચલણો માટે નિયમો નક્કી કરશે અને ક્યુબાની અંદર સંબંધિત સેવા પ્રદાતાઓને કેવી રીતે લાઈસન્સ આપવાનું તે પણ નક્કી કરશે.
- ❖ બિમસ્ટેક દેશોના કૃષિ નિષ્ણાતોની 8મી બેઠક ભારત દ્વારા 31 ઓગષ્ટ, 2021ના રોજ યોજાઈ હતી.
 - આ બેઠકમાં બાંગ્લાદેશ, ભૂટાન, નેપાળ, શ્રીલંકા, ભારત, મ્યાનમાર અને થાઈલેન્ડના કૃષિ મંત્રાલયો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.
 - બેઠક દરમિયાન અધ્યક્ષે યુએન ફૂડ સિસ્ટમ સમિટ 2021 અને વૈશ્વિક સ્તરે કૃષિ અને ખાદ્ય પ્રણાલીઓના પરિવર્તનકારી પાસાઓ પર પ્રકાશ પાડ્યો હતો.
 - તેમણે બાયોસિક્યોરિટી અને તેની ચિંતાઓને દૂર કરવા અને લવચીક કૃષિ, ખાદ્ય પ્રણાલીઓ અને ભાવ સાંકળો વિકસાવવા માટે ડિજિટલ કૃષિ અને તકનીકોના વેપારને પ્રોત્સાહન આપવા પર વધુ ભાર મૂક્યો હતો.
 - બિમસ્ટેકનું આખું નામ : Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Co-operation
- ❖ 30 ઓગષ્ટ, 2021 ના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદ દ્વારા અફઘાનિસ્તાનની પરિસ્થિતિ પર એક ઠરાવ 2593 પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.
 - જેમાં ભારતના વર્તમાન રાષ્ટ્રપતિપદ હેઠળ, યુદ્ધગ્રસ્ત દેશનો ઉપયોગ કોઈપણ રાષ્ટ્રને ધમકી આપવા અથવા હુમલો કરવા અથવા આતંકવાદીઓને આશ્રય આપવા માટે કરવામાં આવે તેવી માંગણી કરવામાં આવી હતી.
 - આ દરખાસ્ત યુએસ, યુકે, ફ્રાન્સ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી હતી. સુરક્ષા પરિષદના 13 સભ્યોએ ઠરાવની તરફણામાં મતદાન કર્યું, જ્યારે કાયમી સભ્યો રશિયા અને ચીન મતદાનથી દૂર રહ્યા.

- ❖ રશિયાના નિઝનીમાં યોજનારી બહુરાષ્ટ્રીય ક્વાયત ZAPED 2021માં ભારતીય સેનાના 200 સૈનિકોની ટીમે ભાગ લીધો.
 - ZAPED 2021 રશિયન સશસ્ત્ર દળોના થિયેટર સ્તરના દાવપેચમાંનું એક છે અને તે મુખ્યત્વે આતંકવાદીઓ સામેની કામગીરી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.
 - યુરેશિયન અને દક્ષિણ એશિયન ક્ષેત્રના એક ડઝનથી વધુ દેશોએ આ ક્વાયતમાં ભાગ લીધો હતો.
- ❖ તાજેતરમાં આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમ સંગઠન (ILO)ના 'વર્લ્ડ સોશિયલ પ્રોટેક્શન રિપોર્ટ 2020-22' અનુસાર વૈશ્વિક સ્તરે 4.1 અબજ લોકો પાસે કોઈ સામાજિક સુરક્ષા નથી.
 - સામાજિક સંરક્ષણ સાથે વૈશ્વિક વસ્તી : 2020માં, વૈશ્વિક વસ્તીના માત્ર 46.9% ને (સામાજિક સુરક્ષા દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યા છે) સમાન પ્રકારની સુરક્ષાનો લાભ મળ્યો છે.
 - કોવિડ-19 : કોવિડ-19 એ આર્થિક અસલામતીના ઉચ્ચ સ્તર, સતત વધતી જતી ગરીબી અને અસમાનતા, લોકોમાં વ્યાપક અનૌપચારિકતા અને નાજુક સામાજિક કરારો જેવા વ્યાપક પડકારો ઉભા કર્યા છે.
 - વધતી અસમાનતાઓ : સામાજિક સુરક્ષામાં નોંધપાત્ર પ્રાદેશિક અસમાનતાઓ પ્રચલિત છે, યુરોપ અને મધ્ય એશિયામાં આ અસમાનતાઓનો દર સૌથી વધુ છે જ્યાં 84% લોકો સમાન પ્રકારના સામાજિક સુરક્ષા લાભો ભોગવે છે.
 - અમેરિકા 64.3 ટકા સાથે વૈશ્વિક સરેરાશથી ઉપર છે, જ્યારે એશિયા અને પેસિફિકમાં 44 ટકા, આરબ રાજ્યો 40 ટકા અને આફ્રિકામાં 17.4 ટકાના ક્વરેજ ઈન્ટરવલ (Coverage Gaps) જોવા મળ્યા છે.
 - સામાજિક સુરક્ષા ખર્ચમાં અસમાનતા : દેશો તેમના GDPના સરેરાશ 12.9% સામાજિક સુરક્ષા પર ખર્ચ કરે છે (આરોગ્ય સિવાય), પરંતુ આ આંકડો આશ્ચર્યજનક છે.
 - ઊંચી આવક ધરાવતા દેશો સરેરાશ 16.4 ટકા, ઉચ્ચ મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશો 8 ટકા, ઓછી મધ્યમ આવક ધરાવતા દેશો 2.5 ટકા અને ઓછી આવક ધરાવતા દેશો 1.1 ટકા સામાજિક સુરક્ષા પર ખર્ચ કરે છે.
 - મહિલાઓ, બાળકો અને વિકલાંગ લોકો માટે મર્યાદિત રક્ષણ: વૈશ્વિક સ્તરે, મોટાભાગના બાળકોમાં હજી પણ કોઈ અસરકારક સામાજિક સુરક્ષા ક્વરેજ નથી અને ચારમાંથી માત્ર એક બાળક (26.4%) સામાજિક સુરક્ષા લાભો ભોગવે છે.
 - વિશ્વભરમાં નવજાત શિશુઓ ધરાવતી માત્ર 45 ટકા મહિલાઓને રોકડ પ્રસૂતિલાભ મળે છે.
 - વિશ્વભરમાં ગંભીર વિકલાંગતા ધરાવતા ત્રણમાંથી ફક્ત એક વ્યક્તિને વિકલાંગતાનો લાભ મળે છે.
 - મર્યાદિત બેરોજગારી સંરક્ષણ : વિશ્વભરમાં માત્ર 18.6% બેરોજગાર કામદારો બેરોજગારી માટે અસરકારક ક્વરેજ ધરાવે છે, અને આમ મર્યાદિત સંખ્યામાં જ લોકોને બેરોજગારીનો લાભ મળે છે.
 - આરોગ્ય સંભાળની સુલભતા માટે અવરોધો : વસ્તી ક્વરેજ વધારવામાં નોંધપાત્ર પ્રગતિ થઈ હોવા છતાં, આરોગ્ય સંભાળ સુધી પહોંચવામાં અવરોધો હજી પણ ચાલુ છે.
- ❖ ભારત અને યુએસએ જુલાઈ, 2021 ના અંતમાં 'એર-લોન્ચ અનમેન્ડ એરિયલ વ્હીકલ' માટે પ્રોજેક્ટ કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.
 - એર-લોન્ચ અનમેન્ડ એરિયલ વ્હીકલ (ALUAV) ને ડિકેન્સ ટેકનોલોજી એન્ડ ટ્રેડ ઈનિશિયેટિવ (DTTI) ની હેઠળ લોન્ચ કરવામાં આવશે.
 - 30 જુલાઈના રોજ સંરક્ષણ મંત્રાલય અને યુએસ ડિકેન્સ ડિપાર્ટમેન્ટ વચ્ચે Joint Working Group on Air Systems (JWG) ના સહ-અધ્યક્ષો દ્વારા પ્રોજેક્ટ કરાર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા.
 - આ કરાર ALUAV પ્રોટોટાઈપના સહ-વિકાસ માટે સિસ્ટમોની ડિઝાઈન, વિકાસ, પ્રદર્શન, પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન માટે Indian Air Force, Air Force Research Laboratory and Defense Research and Development Organisation (DRDO) વચ્ચેના સહયોગને પ્રકાશિત કરે છે.
 - ALUAV માટે પ્રોજેક્ટ કરાર સંશોધન MoU, વિકાસ, પરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન હેઠળ છે.
 - આ પ્રોજેક્ટ કરાર સંરક્ષણ સાધનોના સહ-વિકાસ દ્વારા ભારત અને અમેરિકા વચ્ચે સંરક્ષણ ટેકનોલોજી સહકારને વધુ ગાઢ બનાવવા માટે એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે.
- ❖ યોશીહિડે સુગા જાપાનના વડાપ્રધાન પદેથી રાજીનામું આપવાની જાહેરાત કરી.
 - જાપાન કોવિડ વેવના સૌથી ખરાબ તબક્કાનો સામનો કરી રહ્યું છે. લોકો યોશીહિડે સુગાના નેતૃત્વથી ખુશ નથી. કારણકે સરકારે COVID પરિસ્થિતિને યોગ્ય રીતે સંભાળી નથી. સુગાની મંજૂરીનું રેટિંગ અત્યાર સુધીના સૌથી નીચા સ્તરે આવી ગયું છે.
- ❖ ઈજિપ્ત સંયુક્ત લશ્કરી ક્વાયત 'બ્રાઈટ સ્ટાર'નું આયોજન કરી રહ્યું છે. તે ભૂમધ્ય સમુદ્ર નજીક મોહમ્મદ નાગુઈબ મિલિટરી બેઝ ખાતે રાખવામાં આવી રહ્યું છે.
 - તે વિશ્વની સૌથી મોટી અને સૌથી મહત્વપૂર્ણ લશ્કરી ક્વાયત છે. આ સંયુક્ત લશ્કરી ક્વાયતમાં એકવીસ દેશો ભાગ લઈ રહ્યા છે.
 - આ લશ્કરી ક્વાયતમાં અમેરિકા, જોર્ડન, સંયુક્ત આરબ અમીરાત (યુએઈ), સાઉદી અરેબિયા, ફ્રાન્સ, બ્રિટન, ગ્રીસ અને ઈટાલી ભાગ લઈ રહ્યા છે.
- ❖ ભારતીય નૌકાદળ અને ઓસ્ટ્રેલિયન નૌકાદળ વચ્ચે 'AUSINDEX' દ્વિપક્ષીય ક્વાયતની ચોથી આવૃત્તિ ઓસ્ટ્રેલિયા ખાતે યોજાય હતી.
 - ભારતીય નૌકાદળના જહાજો INS શિવાલિક અને INS કદમતે ભાગ લીધો, જ્યારે રોયલ ઓસ્ટ્રેલિયન નેવી એન્ડ્રેક કલાસ ફિગેટ્સ અને HMAS વરમુંગા સાથે ક્વાયતમાં ભાગ લઈ રહ્યા છે.
 - ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયા વચ્ચે દ્વિપક્ષીય દરિયાઈ ક્વાયત તરીકે 2015માં AUSINDEXની શરૂઆત કરવામાં આવી હતી.
- ❖ સિંગાપોર અને ભારત દરિયાઈ દ્વિપક્ષીય ક્વાયત 'SIMBEX' ની 28મી આવૃત્તિ દક્ષિણ ચીન સાગરમાં યોજાય હતી.
 - ભારત તરફથી INS રણવિજય, ASW કોર્વેટ INS કિલ્ટન અને ગાઈડેડ મિસાઈલ કોર્વેટ INS કોરાએ ક્વાયતમાં ભાગ લીધો હતો. જ્યારે સિંગાપોર તરફથી આરએસએસ સ્ટેડફાસ્ટ, વિકટોરી કલાસ મિસાઈલ કોર્વેટ, આરએસએસ વિગોર અને આર્ચર કલાસ સબમરીન સિંગાપોર નેવીનું પ્રતિનિધિત્વ કર્યું. આ ક્વાયતમાં સિંગાપોરના ચાર F-16 ફાઈટર જેટ્સે પણ ભાગ લીધો હતો.

- ❖ ભારત અને નેપાળે 2015 ના ભૂકંપથી ક્ષતિગ્રસ્ત પ્રોજેક્ટ્સના પુનઃનિર્માણ માટે સમજૂતી કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા.
 - ભારત અને નેપાળે 14 સાંસ્કૃતિક હેરિટેજ પ્રોજેક્ટ્સ અને 103 હેલ્થ પ્રોજેક્ટ્સને નેપાળના જુદા જુદા જિલ્લાઓમાં 2015ના ભૂકંપથી નુકસાન પામેલા કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.
 - આ પ્રોજેક્ટ્સનું 420 કરોડ નેપાળી રૂપિયાના ખર્ચે પુનઃનિર્માણ કરવામાં આવશે. પુનઃનિર્માણ પ્રોજેક્ટનું અમલીકરણ કેન્દ્રીય સ્તરના પ્રોજેક્ટ અમલીકરણ એકમ દ્વારા કરવામાં આવશે.
- ❖ ભારતીય રાજદૂત દીપક મિત્તમ તાલિબાનની રાજકીય કાર્યાલયના વડા શેર મોહમ્મદ અબ્બાસ સ્ટેનકઝાઈન 31 ઓગષ્ટ 2021ના રોજ દોહા ખાતે બેઠક મળી હતી.
 - આ બેઠક તાલિબાનની વિનંતી પર થઈ હતી, કારણ કે તાલિબાન નેતાઓ સ્વીકૃતિ મેળવવા આતુર છે.
 - આ બેઠક દરમિયાન, અફઘાનિસ્તાનમાં ફસાયેલા ભારતીય નાગરિકોની સલામતી અને ઝડપથી પાછા ફરવા પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.
 - ભારતની એકમાત્ર ચિંતા એ હતી કે “અફઘાનિસ્તાનની ધરતીનો ઉપયોગ કોઈપણ ભારત વિરોધી પ્રવૃત્તિઓ અને આતંકવાદ માટે ન થવો જોઈએ.”
 - આ બેઠક દરમિયાન તાલિબાન નેતાએ ભારતીય રાજદૂતને ખાતરી આપી હતી કે તમામ મુદ્દાઓને હકારાત્મક રીતે ઉકેલવામાં આવશે.
- ❖ બાંગ્લાદેશમાં મહિલા ઉદ્યોગ સાહસિકો માટે ભારત દ્વારા સોફ્ટ સિક્વ ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ શરૂ કરવામાં આવ્યો.
 - બાંગ્લાદેશના આઈસીટી અને મહિલા મંત્રાલય અને ઈ-કોમર્સ અને સિક્કો ગ્લોબલ લિમિટેડના સહયોગથી ભારતીય હાઈ કમિશન દ્વારા વર્ષભરનો કાર્યક્રમ શરૂ કરવામાં આવ્યો.
- ❖ ભારત અને અમેરિકાએ 1 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ વોશિંગ્ટનમાં 2 + 2 આંતર-સત્ર બેઠકનું આયોજન કર્યું હતું.
 - આ બેઠકમાં, બંને દેશોએ ઓક્ટોબર 2020 માં યોજાયેલી છેલ્લી 2 + 2 મંત્રી મંત્રણા પછી થયેલી પ્રગતિની સમીક્ષા કરી.
 - બંને પક્ષોએ ભારત-યુએસ વ્યૂહાત્મક ભાગીદારી હેઠળ સંરક્ષણ, વૈશ્વિક જાહેર આરોગ્ય, આર્થિક અને વ્યાપારી સહકાર વગેરે ક્ષેત્રોમાં થયેલી પ્રગતિની સમીક્ષા કરી.
 - બંને પક્ષો અવકાશ, સાયબર સુરક્ષા અને ઉભરતી ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રોમાં સહયોગ વધારવા માટે તકો શોધવા માટે સંમત થયા.
- ❖ તાજેતરમાં ‘યાંગુન’ (મ્યાનમાર) મારફતે હિંદ મહાસાગરમાં ચીનના ચેંગડુ શહેરને પ્રવેશ આપતી નવી ‘સમુદ્રી-સડક-રેલ’ લિંક શરૂ કરવામાં આવી છે.
 - તે પશ્ચિમ ચીનને હિંદ મહાસાગર સાથે જોડતો પ્રથમ ‘ટ્રેડ કોરિડર’ છે.
 - આ નવો ટ્રેડ કોરિડર સિંગાપોર, મ્યાનમાર અને ચીનની લોજિસ્ટિક્સ લાઈનને જોડે છે અને હાલમાં હિંદ મહાસાગરને દક્ષિણ-પશ્ચિમ ચીન સાથે જોડતી સૌથી અનુકૂળ જમીન અને દરિયાઈ ચેનલ છે.
 - ચીન મ્યાનમારના ‘રખાઈન પ્રાંત’માં ક્યુકકુમાં અન્ય બંદર વિકસાવવાની પણ યોજના ધરાવે છે, જેમાં યુનાન (ચીન)થી સીધા બંદર સુધી પ્રસ્તાવિત રેલવે લાઈનનો સમાવેશ થાય છે.
 - ચીન મ્યાનમારમાં આ વિસ્તારને બેલ્ટ એન્ડ રોડ પહેલ હેઠળ ‘બોર્ડર ઈકોનોમિક કોઓપરેશન ઝોન’ તરીકે વિકસાવવાની યોજના ધરાવે છે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારત અને માલદીવે ‘ગ્રેટર માલે કનેક્ટિવિટી પ્રોજેક્ટ’ કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.
 - આ કરાર હેઠળ ભારત માલદીવમાં ‘ગ્રેટર માલે કનેક્ટિવિટી પ્રોજેક્ટ’ (GMCP) નામનો અત્યાર સુધીનો સૌથી મોટો ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ હાથ ધરશે. ભારત આ પ્રોજેક્ટ માટે 100 મિલિયન ડોલર અને 40 કરોડ રૂપિયાની કેડિટ આપશે. આ કરાર ભારત-માલદીવ ભાગીદારીનું કાયમી પ્રતિક હશે. આ પ્રોજેક્ટ બિઝનેસ, લોકો અને ઉદ્યોગોને જોડવા માટે શરૂ કરવામાં આવશે.
- ❖ ભારત અને જર્મનીના નૌકાદળોએ 26 ઓગષ્ટ, 2021ના રોજ એડનના અખાતમાં સંયુક્ત કવાયત હાથ ધરી.
 - આ સંયુક્ત કવાયતમાં હેલિકોપ્ટર લેન્ડિંગ સાથે શોધ અને જપ્તી કામગીરીનો સમાવેશ થાય છે. ભારતીય નૌકાદળના ફિગેટ ‘ત્રિકંદ’ ‘બેયન’ નામના જર્મન ફિગેટ સાથે કવાયત હાથ ધરી હતી.
 - ભારત અને જર્મનીની નૌકાદળોએ વર્ષ 2008માં પ્રથમ વખત સંયુક્ત કવાયત હાથ ધરી હતી, જ્યારે બંને દેશોએ વર્ષ 2006માં ચાંચિયા વિરોધી સહયોગ કરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.
- ❖ ભારત અને અલ્જેરિયાની નૌકાદળોએ 28 ઓગષ્ટ, 2021ના રોજ અલ્જેરિયાના દરિયા કિનારે પ્રથમ નૌકાદળ કવાયત હાથ ધરી.
 - આ કવાયત બંને દેશો વચ્ચે વધેલા સહકારને દર્શાવે છે. તેમજ કવાયતમાં ભારતનું પ્રતિનિધિત્વ INS તાબર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. જ્યારે અલ્જેરિયાનું પ્રતિનિધિત્વ તેમનું જહાજ ANS એઝેગર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.
- ❖ તાજેતરમાં ‘ઈડા હરિકેન’ અમેરિકાના લુઈસિયાનામાં ત્રાટક્યું હતું.
 - આ વાવાઝોડું એક અત્યંત ખતરનાક ‘કેટેગરી-4’ વાવાઝોડું છે અને યુ.એસ.એ.માં અત્યાર સુધી અનુભવેલા સૌથી શક્તિશાળી વાવાઝોડામાંથી એક છે. હરિકેન ઈડાના કારણે દક્ષિણ પૂર્વ લ્યુઈસિયાનામાં આવેલી મિસિસિપી નદીનો પ્રવાહ ઉલટો થયો હતો.
- ❖ શ્રીલંકાએ 31 ઓગષ્ટ, 2021 ના રોજ ખોરાકની અછતના કારણે ‘ફૂડ ઈમરજન્સી’ જાહેર કરી હતી.
 - શ્રીલંકાની ખાનગી બેંકો પાસે વિદેશી હૂંડિયામણ સમાપ્ત થઈ ગયું છે, જેના કારણે તેઓ આયાત ચૂકવવામાં અસમર્થ છે. શ્રીલંકા હાલમાં મુશ્કેલ આર્થિક સંકટનો સામનો કરી રહ્યું છે કટોકટી બાદ રાષ્ટ્રપતિ શ્રી ગોટાબાયા રાજપક્ષે ખાંડ, ચોખા અને અન્ય જરૂરી ખાદ્ય ચીજોના સંગ્રહખોરી સામે લડવા માટે કટોકટીના નિયમોનો આદેશ આપ્યો હતો. ખાંડ, ચોખા, ડુંગળી અને બટાકાની કિંમતોમાં તીવ્ર વધારો થયા બાદ આ પગલું લેવામાં આવ્યું હતું.
- ❖ બ્રિટિશ સરકાર ટૂંક સમયમાં ઈંગ્લેન્ડમાં તમામ નવા બનેલા ઘરો અને ઓફિસોમાં ઈલેક્ટ્રિક વીકલ ચાર્જર લગાવવાનું ફરજિયાત બનાવવા માટે કાયદો રજૂ કરશે.
 - કાયદા અનુસાર, તમામ નવા ઘરો અને ઓફિસોમાં ‘સ્માર્ટ’ ચાર્જિંગ ઉપકરણો પૂરા પાડવા ફરજિયાત રહેશે, જે ઓફ-પીક સમયગાળા દરમિયાન આપોઆપ વાહનો ચાર્જ કરી શકાશે.

- આ ઉપરાંત નવા ઓફિસ બ્લોક માટે દર પાંચ પાર્કિંગ લોટ માટે ચાર્જ પોઈન્ટની જરૂર પડશે. નવો કાયદો ઈંગ્લેન્ડને વિશ્વનો પહેલો દેશ બનાવશે કે જેમણે તમામ નવા ઘરોમાં ઈલેક્ટ્રિક વાહનો માટે ચાર્જર બનાવ્યું છે.
- બ્રિટને 2030માં નવા અશ્મિભૂત ઈંધણ વાહનો પર પ્રતિબંધ મૂક્યો તે પહેલાં ઈંગ્લેન્ડમાં ચાર્જર્સની સંખ્યામાં ઝડપથી વધારો કરવાના કાર્યક્રમનો એક ભાગ છે.
- ❖ તાજેતરમાં ગ્રીસ સરકારે જળવાયુ પરિવર્તનની અસરને પહોંચી વળવા માટે એક નવા મંત્રાલયની રચના કરી છે.
 - ગ્રીસ દ્વારા સ્થાપિત જળવાયુ કટોકટી અને નાગરિક સુરક્ષા મંત્રાલયની પ્રાથમિક જવાબદારી જળવાયુ પરિવર્તનના પરિણામે વધતા તાપમાનને પહોંચી વળવા અને આગ અને આપત્તિ રાહત કામગીરીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે નીતિઓ ઘડવાની છે.
- ❖ બાંગ્લાદેશ ‘જોગાજોગ’ નામે તેનું પોતાનું સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ લોન્ચ કરવા જઈ રહ્યું છે જે વિશ્વભરમાં લોકપ્રિય ફેસબુકનો વિકલ્પ બની રહેશે.
 - બાંગ્લાદેશ વ્હોટ્સએપનો વિકલ્પ અલાપોન પણ લોન્ચ કરશે. ‘જોગાજોગ’ એપ થકી દેશના ઉદ્યમીઓ ઓનલાઈન માર્કેટપ્લસની તેમની ખુદની આવૃત્તિઓ અને માહિતી તથા સંચારના ગ્રૂપ્સ (સમૂહો)ની રચના કરી શકશે.
- ❖ તાજેતરમાં ‘ઈઝરાયલ એરોસ્પેસ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ’ (IAI)એ રિમોટ કન્ટ્રોલ આધારિત ‘REX MK II’ નું અનાવરણ કર્યું છે.
 - આ રોબર્ટ યુદ્ધના મેદાનમાં પેટ્રોલિંગ, ઘુસણખોરોને ટ્રેક કરવા, હુમલો કરવા અને ગોળીબાર કરવા સક્ષમ છે. આ રોબર્ટ થલ સેના માટે ગુપ્ત માહિતી એકત્ર કરી શકે છે.
 - આ ઉપરાંત ઘાયલ સૈનિકો અને યુદ્ધ ક્ષેત્રની અંદર અને બહાર સંરક્ષણ સામગ્રીનો પુરવઠો લઈ શકે છે અને નજીકના લક્ષ્યો પર હુમલો કરી શકે છે.
 - તેમના કાર્યોમાં લોજિસ્ટિક સપોર્ટ, માર્શન કલોઝર અને હથિયાર ફાયરિંગનો સમાવેશ થાય છે.
- ❖ ભારતના પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી ભુપેન્દ્ર યાદવ અને અમેરિકન રાષ્ટ્રપતિના ખાસ દૂત શ્રી જોન કેરીએ 13 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ‘ક્લાઈમેટ એક્શન એન્ડ ફાઈનાન્સ મોબિલાઈઝેશન ડાયલોગ’ શરૂ કર્યું છે.
 - ભારત-યુ.એસ. આબોહવા અને કલીન ઊર્જા એજન્ડા 2030 ભાગીદારી હેઠળ આ સંવાદ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
 - આ ભાગીદારી બંને દેશોને આબોહવા પરિવર્તન પર તેમના સહકારને નવીકરણ કરવાની અને નાણાકીય પાસાઓ પર ધ્યાન આપવાની તક પૂરી પાડશે.
 - ક્લાઈમેટ એક્શન એન્ડ ફાઈનાન્સ મોબિલાઈઝેશન ડાયલોગના સ્તંભો નીચે મુજબ છે :
 - (1) આબોહવા ક્રિયા સ્તંભ (Climate Action Pillar)
 - (2) નાણાકીય આધારસ્તંભ (Finance Pillar)
 - (3) વૈવિધ્યપણું અને સગુમતા
- ❖ પ્રસિદ્ધ કાર કંપની ટેસ્લાના માલિક અને બિઝનેસમેન શ્રી એલન મસ્કની માલિકીની એરોસ્પેસ કંપની SpaceX એ 15 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ તેની પ્રથમ ખાનગી ફ્લાઈટમાં ચાર નાગરિકોને અંતરિક્ષમાં મોકલી ઈતિહાસ રચ્યો છે.
 - આ માટે અમેરિકાના ફ્લોરિડા સ્થિત કેનેડી સ્પેસ સેન્ટર ખાતેથી સ્પેસએક્સનું ક્રૂ ટ્રેગન કેપ્સુલ ફ્લાઈન-9 રોકેટ અંતરિક્ષમાં જવા લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું. જેને ‘ઈન્સાપાઈરેશન-4’ મિશન નામ આપવામાં આવ્યું છે.
 - આ મિશન હેઠળ ચાર સિવિલિયન અવકાશયાત્રીઓ પૃથ્વીની સપાટીથી 575 કિલોમીટરની ઊંચાઈ પર ત્રણ દિવસ સુધી પૃથ્વીની પરિક્રમા કરશે.
- ❖ તાજેતરમાં શાંઘાઈ કો-ઓપરેશન ઓર્ગેનાઈઝેશન (SCO)ના દેશોના વડાઓની પરિષદની 21મી સમિત વિડીયો કોન્ફરન્સિંગ દ્વારા તાઝાકિસ્તાનના દશાંબેમાં યોજાઈ હતી.
 - આ બેઠકમાં મુખ્યત્વે અફઘાનિસ્તાનની વર્તમાન પરિસ્થિતિ અને તેના વૈશ્વિક પરિણામો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું છે.
 - આ બેઠકમાં ઈરાનને સંગઠનના નવમાં પૂર્ણ સભ્ય તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યું છે.
 - વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આ વર્ચ્યુઅલ સમિટમાં કટરપંથી અને ઉગ્રવાદ સામે લડવા માટે કડક વલણ અપનાવવાનું કહ્યું હતું.
 - 26 એપ્રિલ, 1996ના રોજ ચીનના શાંઘાઈમાં થયેલી એક બેઠકમાં ચીન, રશિયા, કઝાકિસ્તાન, કિર્ગિસ્તાન અને તાજિકિસ્તાન એમ કુલ પાંચ દેશોએ એક બીજાના વંશીય અને ધાર્મિક તાણાવોને દૂર કરવા માટે આ સંગઠનની રચના કરી. ત્યારબાદ તેમાં અન્ય દેશો ઉઝબેકિસ્તાન, ભારત અને પાકિસ્તાન જોડાયા.
 - વર્ષ 2021માં SCO તેની 20મી વર્ષગાંઠ ઉજવી રહ્યું છે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયાના વિદેશ અને સંરક્ષણ મંત્રીઓની 10 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ નવી દિલ્હીમાં ઓસ્ટ્રેલિયાના સંરક્ષણ મંત્રીશ્રી પીટર ડટન સાથે દ્વિપક્ષીય બેઠક યોજાઈ હતી.
 - શ્રી પીટર ડટન 2 + 2 મંત્રી સ્તરીય મંત્રાણા માટે ઉચ્ચ સ્તરીય પ્રતિનિધિ મંડળ સાથે ભારતની પ્રથમ સત્તાવાર મુલાકાતે છે. ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયા વ્યાપક વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીની સંપૂર્ણ સંભાવનાને સાકાર કરવા માટે સંયુક્ત રીતે કામ કરવા આતુર છે.
 - ભારત અને ઓસ્ટ્રેલિયા વચ્ચે થયેલી આ દ્વિપક્ષીય બેઠકમાં ચર્ચાના વિષયો આ મુજબ હતા : (1) દ્વિપક્ષીય સંરક્ષણ સહયોગ, (2) સેવાઓમાં લશ્કરી જોડાણોનો વિસ્તાર, (3) સંરક્ષણ માહિતીની વહેંચણીમાં વધારો કરવો, (4) ઉભરતી સંરક્ષણ તકનીકોમાં સહકાર.
- ❖ તાજેતરમાં ભારત અને નેપાળની સેનાઓ વચ્ચે ઉત્તરાખંડ રાજ્યના પિથોરાગઢમાં સંયુક્ત સૈન્ય કવાયત ‘સૂર્ય કિરણ’ની 15મી આવૃત્તિ યોજાય હતી.
 - તે દ્વિવાર્ષિક / વાર્ષિક કવાયત છે જે બંને દેશોમાં એકાંતરે હાથ ધરવામાં આવે છે.
- ❖ તાજેતરમાં ‘ફૂડ સેફ્ટી એન્ડ સ્ટાન્ડર્ડ્સ ઓથોરિટી ઓફ ઈન્ડિયા’ (FSSAI) દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલા સર્વે અનુસાર ભારત વર્ષ 2022 સુધીમાં ‘ટ્રાન્સ ચરબી મુક્ત’ (Trans Fat-Free) બની જશે.
 - નોંધનીય છે કે WHOએ વર્ષ 2023 સુધીમાં વૈશ્વિક ખાદ્ય પુરવઠામાંથી ઔદ્યોગિક રીતે ઉત્પાદિત ટ્રાન્સ ચરબી દૂર કરવા માટે એક વ્યાપક યોજના શરૂ કરી હતી.

અર્થવ્યવસ્થા

- ❖ LIC એ સંભવિત ગ્રાહકોને જોડવા માટે તેના એજન્ટો અને વ્યેટિયાઓ માટે મોબાઈલ એપ્લિકેશન શરૂ કરી છે.
 - આ એપ્લિકેશન 'સેલ્ફ-રિલાયન્ટ એજન્ટ્સ ન્યૂ બિઝનેસ ડિજિટલ એપ્લિકેશન'નું નવીનતમ પરિમાણ છે, જે LIC દ્વારા ગયા વર્ષે નવી વ્યવસાયિક પ્રક્રિયાઓ માટે પેપરલેસ સોલ્યુશન તરીકે શરૂ કરવામાં આવી હતી.
 - લાઈફ ઈન્શ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા (LIC)ના જણાવ્યા અનુસાર, તે ડિજિટલ એપ્લિકેશન એજન્ટ/વ્યેટિયાની મદદથી પેપરલેસ વીમા પોલિસી પ્રદાન કરવામાં એક મહત્વપૂર્ણ સાધન તરીકે કામ કરશે. આ મોબાઈલ એપ્લિકેશનમાં ડિજિટલ એપ્લિકેશનના તમામ ફીચર્સ છે.
- ❖ તાજેતરમાં રિઝર્વ બેંક દ્વારા 'ટોકેનાઈઝેશન'ની શરૂઆત માત્ર મોબાઈલ અને ટેબ્લેટ્સને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, પરંતુ તાજેતરમાં તે લેપટોપ, ડેસ્કટોપ, કાંડા ઘડિયાળો અને બેન્ડ્સ તેમજ 'ઈન્ટરનેટ ઓફ થિંગ્સ' જેવા પહેરવાલાયક ઉપકરણોનો સમાવેશ કરવા માટે વિસ્તૃત થયું છે. તેના કાર્યક્ષેત્રમાં સમાવવામાં આવેલ છે.
 - 'ટોકેનાઈઝેશન' એ એક વાસ્તવિક કાર્ડની સંવેદનશીલ વિગતોને એક અનન્ય કોડ ધરાવતા ટોકનમાં રૂપાંતરિત કરવાનો ઉલ્લેખ કરે છે. તે એક કાર્ડ, એક ટોકન વિનંતી કરનાર (એટલે કે ગ્રાહક પાસેથી કાર્ડને ટોકનમાં રૂપાંતરિત કરવાની વિનંતી સ્વીકારે છે અને તેને ટોકન ઈશ્યૂ કરવા માટે સંબંધિત કાર્ડ નેટવર્ક પર ફોરવર્ડ કરે છે) અને ડિવાઈસનું અનન્ય સંયોજન છે.
 - ટોકેનાઈઝડ કાર્ડ ટ્રાન્ઝેક્શનને સુરક્ષિત ગણવામાં આવે છે કારણ કે ટ્રાન્ઝેક્શન પ્રોસેસિંગ દરમિયાન વાસ્તવિક કાર્ડની વિગતો વેપારી સાથે શેર કરવામાં આવતી નથી.
- ❖ ઈકિવટાસ સ્મોલ ફાઈનાન્સ બેંકએ એક નવી પહેલ શરૂ કરી છે જે Google Pay વપરાશકર્તાઓને બેંક ખાતું ખોલ્યા વિના માત્ર 2 મિનિટમાં Google Pay પર ટર્મ ડિપોઝિટ (Fixed Deposits – FD) બુક કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
 - આ FD બુકિંગ સુવિધા Google Payમાં વપરાશકર્તાઓ માટે ઉપલબ્ધ હશે જેઓ એન્ડ્રોઈડ ઉપકરણો પર એપ્લિકેશનનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. આ સુવિધા હેઠળ FD પરિપક્વ થયા બાદ FDના પ્રિન્સિપાલ અને વ્યાજ સીધા Google Pay યુઝરના હાલના બેંક એકાઉન્ટમાં જશે.
- ❖ નાણામંત્રી નિર્મલા સીતારમણે વિજ્ઞાન ભવન, નવી દિલ્હી ખાતે નાણાકીય સ્થિરતા અને વિકાસ પરિષદ (FSDC) ની 24મી બેઠકની અધ્યક્ષતા કરી હતી.
 - FSDC એ એક ઉચ્ચ સ્તરની સંસ્થા છે જે સુપર રેગ્યુલેટરી બોડી બનવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી. 2008 માં રઘુરામ રાજન સમિતિ દ્વારા તેની સ્થાપનાની ભલામણ કરવામાં આવી હતી. વર્ષ 2010 માં, પૂર્વ નાણામંત્રી પ્રણવ મુખર્જી દ્વારા આ સ્વાયત્ત સંસ્થાની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
- ❖ ભારતીય અર્થતંત્રમાં તેની બજારની સ્થિતિનો કથિત રીતે દુરુપયોગ કરવા બદલ Apple Inc સામે અવિશ્વાસનો કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.
 - ટેક ટિગ્ગજ એપલ એવી નીતિઓ લાગુ કરી રહી છે, જેના હેઠળ વિકાસકર્તાઓ માટે તેની માલિકીની એપ ખરીદી સિસ્ટમનો ઉપયોગ કરવો ફરજિયાત છે.
 - Apple પર, 'EU' દ્વારા સમાન આરોપો લગાવવામાં આવ્યા હતા, અને 'EU' માં ગયા વર્ષે 'Apple' દ્વારા 'પેઈડ ડિજિટલ સામગ્રી'ના વિતરણ પર નિયમનકારો દ્વારા 'ઈન-એપ'ના 30% શુલ્ક વસૂલ અને તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી.
 - આવી નીતિઓ સ્થાનિક કંપનીઓને તેમના વેપારના ખર્ચમાં વધારો કરીને નુકસાન પહોંચાડે છે.
- ❖ ભારતની સૌથી મોટી ધિરાણકર્તા સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા (SBI) એ 3 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ જાહેરાત કરી કે તેણે Additional Tier (ATI) બોન્ડ્સ દ્વારા 4,000 કરોડ રૂપિયા એકત્ર કર્યા છે.
 - SBI પાસે સ્થાનિક કેડિટ એજન્સીઓ તરફથી AAA કેડિટ રેટિંગ છે જ્યારે ATI ઓફરને AA+ રેટિંગ આપવામાં આવ્યું છે. આવા ઉપકરણો માટે ભારતમાં આ સર્વોચ્ચ રેટિંગ છે.
 - AT 1 બોન્ડ્સને 'કાયમી બોન્ડ્સ' પણ કહેવામાં આવે છે. તેમની પાસે પાકતી તારીખ નથી, પરંતુ તેમની પાસે કોલ વિકલ્પ છે. જો આ બોન્ડ્સ જારી કરનારને સસ્તા દરે નાણાં મળી રહ્યા હોય તો બોન્ડ્સને કોલ અથવા રિડીમ કરી શકે છે, ખાસ કરીને જ્યારે વ્યાજ દર ઘટી રહ્યા હોય.
- ❖ કૃષિમંત્રી આર.સી.ફળદુએ જણાવ્યું હતું કે, દેશમાં ડ્રેગન ફૂટ એટલે કે કમલમના કુલ ઉત્પાદનમાં 35 ટકા ઉત્પાદન સાથે અગ્રેસર ગુજરાત હવે દેશભરના ખેડૂતો માટે મોડલ બનશે.
 - ખેડૂતોને કમલમ ફૂટના વાવેતર માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રતિ હેક્ટર એક લાખ 25 હજાર રૂપિયાની સહાય આપીને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવી રહ્યા છે. જેના પગલે 25 જિલ્લાઓમાં 1200 જેટલા હેક્ટર વિસ્તારમાં આ ફૂટનું વાવેતર કરવામાં આવી રહ્યું છે.
 - કેનેડાના શહેર બાર્નાબીએ ગૌરી લંકેશની પુણ્યતિથિ પર શ્રદ્ધાંજલિ આપવા માટે 5 સપ્ટેમ્બરને "ગૌરી લંકેશ દિવસ" તરીકે જાહેર કર્યો છે.
- ❖ LIC એ ઓપન માર્કેટ એકિવિઝિશન દ્વારા બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાના 3.9 ટકા શેર ખરીદ્યા છે.
 - આ એકિવિઝિશન પહેલા LIC બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયામાં 3.17 ટકા હિસ્સો ધરાવતી હતી. આ એકિવિઝિશન પછી, LIC પાસે હવે 7.05 ટકા હિસ્સો છે.
 - બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાએ આ માહિતી SEBI સાથે શેર કરી છે. SEBIની માર્ગદર્શિકા મુજબ, જ્યારે કોઈ એકમ લિસ્ટેડ કંપનીમાં 5 ટકાથી વધુ શેર ધરાવે છે ત્યારે કંપનીઓએ સ્ટોક એક્સચેન્જને સૂચિત કરવાનું હોય છે.
- ❖ યુએસ સ્થિત ઈન્વેસ્ટમેન્ટ બેંક, મોર્ગન સ્ટેનલીએ નાણાકીય વર્ષ 2021-22 માટે ભારતનો કુલ ઘરેલુ ઉત્પાદન (GDP) વૃદ્ધિ દર 10.5 ટકા જાળવી રાખ્યો છે.
- ❖ તાજેતરમાં નાણાં મંત્રાલયે ગ્રામીણ સ્થાનિક સંસ્થાઓ (Rural Local Bodies-RLBs) ને અનુદાન આપવા માટે 25 રાજ્યોને 13,385.70 કરોડની રકમ જાહેર કરી છે.
 - આ અનુદાન સહાય વર્ષ 2021-22 માટે ટાઈડ ગ્રાન્ટનો પ્રથમ હપ્તો છે. આ અનુદાન 15મા નાણા પંચની ભલામણના આધારે બહાર પાડવામાં આવ્યું છે.

- કેન્દ્રીય બજેટ સ્થાનિક સંસ્થાઓને ભંડોળ પૂરું પાડે છે, રાજ્ય આપત્તિ રાહત ભંડોળ અને FCની ભલામણ પર કરના વિતરણ પછી રાજ્યોને કોઈપણ આવક નુકસાન માટે વળતર આપે છે.
- પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓ માટે ફાળવવામાં આવેલ કુલ અનુદાનમાંથી 60 ટકા ‘બોન્ડ અથવા ટાઈડ ગ્રાન્ટ’ છે. કેન્દ્રીય પ્રાયોજિત યોજનાઓ હેઠળ સ્વચ્છતા અને ઓપન ડેફેકેશન ફી (ODF) સ્થિતિ જાળવવા માટે કેન્દ્રીય રીતે ફાળવવામાં આવેલા ભંડોળ ઉપરાંત ગ્રામ્ય સ્થાનિક સંસ્થાઓને વધારાના ભંડોળની ઉપલબ્ધતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, પીવાના પાણીનો પુરવઠો, વરસાદી પાણીનો સંગ્રહ અને જળ રિસાયકલિંગ ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે.
- બાકીના 40 ટકા ‘અનટિડ અથવા ઓપન ગ્રાન્ટ’ છે અને તેનો ઉપયોગ પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓના વિવેકબુદ્ધિથી પગારની ચૂકવણી સિવાય સ્થાન વિશિષ્ટ જરૂરિયાતો માટે થાય છે.
- ❖ ન્યુ ડેવલોપમેન્ટ બેન્ક (NDB) એ સંયુક્ત આરબ અમીરાત, ઉરુગ્વે અને બાંગ્લાદેશને તેના નવા સભ્ય દેશો તરીકે મંજૂરી આપી.
 - બોર્ડની મંજૂરી પછી, દેશોએ તેમની સ્થાનિક પ્રક્રિયાઓ પૂર્ણ કરવી અને જોડાણનું સાધન સબમિટ કરવું જરૂરી છે.
 - NDB બેન્કની સ્થાપના 2015માં BRICS દેશો દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તેનું મુખ્ય મથક ચીનના શાંઘાઈમાં છે.
- ❖ ઈન્ટરનેશનલ મોનેટરી ફંડ (IMF) એ ભારતના સ્પેશિયલ ડ્રોઈંગ રાઈટ્સ (SDR) ફાળવણીને વધારીને 12.57 બિલીયન કરી દીધી છે, જે \$ 17.86 બિલીયનની બરાબર છે.
 - ભારતના કુલ સ્પેશિયલ ડ્રોઈંગ રાઈટ્સ (SDR) હોલ્ડિંગ હવે SDR 13.66 બિલિયન છે, જે SDR ક્વોટાના 2.75 ટકા છે.
 - ભારત સતત IMF માં પોતાનો મત હિસ્સો વધારવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છે. હાલમાં, IMF માં ભારતનો 2.63 ટકા મત છે.
 - આઈએમએફ તેના સભ્યોને આઈએમએફમાં હાલના કોટાના પ્રમાણમાં સ્પેશિયલ ડ્રોઈંગ રાઈટ્સ (એસડીઆર) ફાળવે છે.
- ❖ કેન્દ્રીય નાણામંત્રી શ્રીમતી નિર્મલા સિતારામને તાજેતરમાં ઉત્તરપ્રદેશના લખનૌ ખાતેથી ‘સૂક્ષ્મ, નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગો’ (MSMEs) ને દેવુ અને ઈકિવટી ભંડોળની સુવિધા માટે ‘ઉભરતે સિતારે’ વૈકલ્પિક રોકાણ ફંડ શરૂ કર્યું હતું.
 - આ ભંડોળ નિકાસલક્ષી કંપનીઓ અને સ્ટાર્ટઅપ્સ માટે શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. જેની સ્થાપના અને બેંક દ્વારા સંયુક્ત રીતે કરવામાં આવી છે.
 - આ યોજના હેઠળ ચિહ્નિત એક એવી કંપનીને સહાય પૂરી પાડવામાં આવે છે, જે હાલમાં ખરાબ પ્રદર્શન કરી રહી છે અથવા વિકાસ માટે તેમની છૂપાયેલી સંભાવનાનો ઉપયોગ કરી શકતી નથી.
 - આ ફંડનું કદ 250 કરોડ રૂપિયા છે, પરંતુ તેમા 250 કરોડ રૂપિયાના ‘ગ્રીન-શૂ વિકલ્પ’ પણ હશે.
- ❖ તાજેતરમાં કેન્દ્રીય કેબિનેટ કાપડ ઉદ્યોગ માટે ‘પ્રોડક્શન – લિંકડ ઈન્સેન્ટિવ’ (PLI) યોજનાને મંજૂરી આપી છે.
 - ટેક્સટાઈલ ક્ષેત્ર માટે ‘પ્રોડક્શન – લિંકડ ઈન્સેન્ટિવ’ (PLI) યોજના કેન્દ્રીય બજેટ 2021-22 દરમિયાન 13 ક્ષેત્રો માટે જાહેર કરાયેલી PLI યોજનાનો એક ભાગ છે, જેમાં 1.97 લાખ કરોડના ખર્ચનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.
 - ઘરેલું ઉત્પાદનને પ્રોત્સાહન આપવા તેમજ નિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા અને આયાત બિલમાં કાપ મુકવા માટે કેન્દ્ર સરકારે માર્ચ-2020માં PLI યોજના શરૂ કરી હતી. જેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ સ્થાનિક એકમોમાં ઉત્પાદિત ઉત્પાદનોમાંથી વેચાણ વધારવા પર કંપનીઓને પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે.
 - આ યોજનાને અગાઉ ઓટોમોબાઈલ, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ, આઈ.ટી.હાર્ડવેર જેવા કે લેપટોપ, મોબાઈલ ફોન અને ટેલિકમ્યુનિકેશન સાધનો, રાસાયણિક કોષો, ફૂડ પ્રોસેસિંગ જેવા ક્ષેત્રો માટે પણ મંજૂરી આપવામાં આવી છે.
 - આ યોજના અંતર્ગત માનવ સર્જિત ફાઈબર (MMF) કાપડ, અને તકનીકી કાપડના ઉત્પાદનને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવશે. 5 વર્ષના સમયગાળામાં આ ક્ષેત્રના ઉત્પાદન પર 10,683 કરોડ રૂપિયાની પ્રોત્સાહક રકમ આપવામાં આવશે.
- ❖ સંયુક્ત રાષ્ટ્રીય શ્રેષ્ઠ લઘુ વેપાર વૈશ્વિક સ્પર્ધાના વિજેતાઓમાં ભારતમાં સ્થિત ત્રણ સાહસોનો સમાવેશ થયો છે.
 - વિશ્વભરના 50 મધ્યમ અને લઘુ કદના સાહસોને સંયુક્ત રાષ્ટ્ર દ્વારા ગુડ ફોર ઓલ સ્પર્ધાના શ્રેષ્ઠ લઘુ વ્યવસાયોના વિજેતા જાહેર કરાયા હતા.
 - (1) ઊર્જા ડેવલપમેન્ટ સોલ્યુશન્સ ઈન્ડિયા
 - (2) એડિબલ રુટ્સ પ્રા.લિ.
 - (3) તરુ નેચરલ્સ
- ❖ તાજેતરમાં ઓક્સફર્મ ઈન્ડિયા દ્વારા જારી ‘ઈન્ડિયા ઈનઈકવિટી રિપોર્ટ 2021 : ઈન્ડિયાઝ અનઈકવલ સ્ટોરી’ શીર્ષકથી જારી રિપોર્ટથી જાણવા મળે છે કે, આરોગ્ય ક્ષેત્રમાં સામાજિક-આર્થિક અસમાનતાઓ વ્યાપ્ત છે અને જાહેર સ્વાસ્થ્ય કવરેજની અનુપસ્થિતિના કારણે સીમાંત સમુદાયોના આરોગ્ય પરિણામો પર પ્રતિકૂળ પ્રભાવ પડે છે.
 - આ રિપોર્ટ અનુસાર, જે રાજ્યો હાલની અસમાનતાઓ ઓછી કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે અને આરોગ્ય પર વધુ ખર્ચા કરી રહ્યા છે, એવા રાજ્યોમાં COVID-19 ના ઓછા કેસ નોંધાયા છે.
 - વિવિધ સમૂહોનું પ્રદર્શન : સામાન્ય વર્ગ, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિની સાપેક્ષમાં હિન્દુ, મુસલમાનોથી, અમીરનું હેલ્થકેર ગરીબોની સાપેક્ષમાં, પુરુષ-મહિલાની સાપેક્ષમાં તથા શહેરી વસતી ગ્રામીણ વસતીની સાપેક્ષમાં વિવિધ આરોગ્ય સૂચકાંકો પર વધુ સારું છે.
 - રાજ્યોનું પ્રદર્શન : જે રાજ્યો (તેલંગાણા, હિમાચલ પ્રદેશ અને રાજસ્થાન) પાછલા અમુક વર્ષોથી સામાન્ય વર્ગ અને અનુસૂચિત જાતિ તથા અનુસૂચિત જનજાતિ વચ્ચે આરોગ્ય સુવિધાઓ સુધી પહોંચ જેવી અસમાનતાઓને ઓછી કરી રહ્યા છે, તે રાજ્યોમાં COVIDના ઓછા કેસો જોવા મળ્યા હતા. બીજી તરફ જે રાજ્યો (આસામ, બિહાર અને ગોવા)માં આરોગ્ય પર GDP નો ખર્ચ વધુ છે, તેમાં COVIDના કેસોનો રિકવરી દર વધુ છે.
 - ગ્રામીણ-શહેરી વિભાજન : COVID-19 મહામારીની બીજી હલેર દરમિયાન ગ્રામીણ-શહેરી વિભાજન વધુ ગંભીર રીતે સામે આવ્યું છે.
 - ડોક્ટર-દર્દી પ્રમાણ : વર્ષ 2017માં રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય પ્રોજેક્ટિલ અંતર્ગત દરેક 10,189 લોકો માટે એક સરકારી એલોપેથિક ડોક્ટર અને દરેક 90,343 લોકો માટે એક સરકારી હોસ્પિટલ રેકોર્ડ કરવામાં આવી હતી.

- હોસ્પિટલમાં પથારીની અછત : જાહેર આરોગ્ય મૂળભૂત માળખાકીય સુવિધામાં રોકાણની અછતના કારણે છેલ્લા અમુક વર્ષોમાં દેશની હોસ્પિટલોમાં પથારીની સંખ્યા ઓછી થઈ ગઈ છે. ઉદા. તરીકે વર્ષ 2010ના માનવ વિકાસ અહેવાલમાં પ્રતિ 10,000 વ્યક્તિઓએ 9 પથારી હતી, જ્યારે વર્તમાનમાં પ્રતિ 10,000 વ્યક્તિઓએ માત્ર 5 પથારી ઉપલબ્ધ છે.
- મહિલા સાક્ષરતા : છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં વિવિધ સામાજિક સમુદાયોમાં મહિલા સાક્ષરતામાં સુધારો થયો છે, પરંતુ આ કિસ્સામાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ સાથે સંબંધિત મહિલાઓ સામાન્ય વર્ગથી ક્રમશઃ 18.6% અને 27.9% પાછળ છે.
- સ્વચ્છતા : જ્યાં સુધી સ્વચ્છતાનો પ્રશ્ન છે તો સામાન્ય શ્રેણીમાં 65.7% ઘરોમાં વધુ સારી સ્વચ્છતા સુવિધાઓ સુધી પહોંચી ઉપલબ્ધ છે, જ્યારે અનુસૂચિત જાતિના પરિવારો આ બાબતે 28.5% અને અનુસૂચિત જનજાતિના પરિવારો 39.8% પાછળ છે.
- રસીકરણ : ST પરિવારોમાં 55.8% રસીકરણ હજુપણ રાષ્ટ્રીય સરેરાશથી 6.2% ઓછું છે અને મુસ્લિમ વર્ગમાં રસીકરણનો દર તમામ સામાજિક-ધાર્મિક સમુદાયોમાં સૌથી ઓછો 55.4% જ છે.
- આયુષ્ય : 20% પરિવારોમાં ધન/સંપત્તિના આધારે આયુષ્ય 65.1 વર્ષથી ઓછું છે, જ્યારે શીર્ષ 20% માટે આયુષ્ય 72.7 વર્ષ છે.
- પ્રસૂતિ પહેલાંની સંભાળ : પ્રસૂતિ પહેલાં દેખરેખ સુવિધા પ્રાપ્ત કરનારી માતાઓની ટકાવારી વર્ષ 2005-2006માં 35% હતી જે વર્ષ 2015-16માં ઘટીને 21% થઈ હતી.
- બાળ મૃત્યુદર (IMR) : IMRમાં એકંદરે સુધારો અને બધા સામાજિક જૂથોમાં એકસમાન નથી.
- ❖ એશિયન ડેવલપમેન્ટ બેંક (ADB) દ્વારા જારી 'કી ઈન્ડિકેટર્સ ફોર એશિયા એન્ડ ધ પેસિફિક 2021' શીર્ષકવાળા નવા રિપોર્ટ અનુસાર, COVID-19 મહામારીએ વિકાસશીલ એશિયામાં અનુમાનિત 75 મિલિયનથી 80 મિલિયન (7.5 કરોડથી 8 કરોડ) લોકોને આત્યંતિક (દારૂણ) ગરીબીમાં ધકેલી દીધા છે.
 - આ રિપોર્ટ અનુસાર, COVID-19 મહામારીના કારણે સતત વિકાસ લક્ષ્યો (SDG) તરફ એશિયા અને પ્રશાંત ક્ષેત્રની પ્રગતિને જોખમ છે. મહામારીને અસમાનતા અને ભારે ગરીબી વધારી દીધી છે. પ્રતિ દિવસ 1.90 ડોલરથી ઓછામાં જીવન ગુજારતા હોય તેને આત્યંતિક ગરીબ તરીકે પરિભાષિત કરવામાં આવે છે. આ રિપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ભૂખ, સ્વાસ્થ્ય અને શિક્ષણ જેવા ક્ષેત્રોમાં પેણ પ્રગતિ અટકી ગઈ છે. 2017 સુધી, વિકાસશીલ એશિયાની વસતીના લગભગ 203 મિલિયન લોકો (5.2%) આત્યંતિક ગરીબીમાં રહેતા હતા. આ રિપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે, COVID-19 મહામારીના આવી હોત તો 2020મા આ સંખ્યા ઘટીને 2.6 ટકા થઈ ગઈ હોય.
 - ગતિશીલતા પ્રતિબંધોના કારણે આ ક્ષેત્રમાં લગભગ કામ કરવાના 8% કલાકો નષ્ટ થઈ ગયા છે, જે બદલામાં ગરીબ પરિવારો અને અસંગઠિત અર્થવ્યવસ્થાના શ્રમિકોને પ્રભાવિત કરે છે.
- ❖ તાજેતરમાં કેન્દ્રીય કેબિનેટે ભારતની ઉત્પાદન ક્ષમતાને વધારવા માટે ઓટો, ઓટો કમ્પોનન્ટ્સ ક્ષેત્ર અને ડ્રોન ઉદ્યોગો માટે 26,058 કરોડ રૂપિયાની 'પ્રોડક્શન-લિંકડ પ્રોત્સાહન' (PLI) યોજનાને મંજૂરી આપી છે.
 - સરકાર વર્ષ 2030 સુધીમાં ભારતને વૈશ્વિક ડ્રોન હબ બનાવવાનું લક્ષ્ય રાખ્યો છે.
 - આ યોજનામાં બે ઘટકો શામેલ છે :
 - (1) ચેમ્પિયન OEM પ્રોત્સાહક યોજના :
 - આ 'વેચાણ કિંમત લિંકડ' યોજના છે. જે બેટરી ઇલેક્ટ્રિક વાહનો તેમજ સેગમેન્ટના હાઈડ્રોજન ફ્યુઅલ સેલ વાહનોને લાગુ પડે છે.
 - (2) કમ્પોનન્ટ ચેમ્પિયન પ્રોત્સાહક યોજના :
 - તે એક 'સેલ્સ વેલ્યુ લિંકડ' યોજના છે, જે વાહનોના અદ્યતન ઓટોમોટિવ ટેકનોલોજી ઘટક, ટુ-વ્હીલર્સ, કોમર્શિયલ વાહનો, પેસેન્જર વાહનો અને ટ્રેક્ટર્સને લાગુ પડે છે.
 - આ યોજનાને ઓટોમોબાઈલ, ફાર્માસ્યુટિકલ્સ, આઈટી હાર્ડવેર જેવા કે લેપટોપ, મોબાઈલ ફોન અને ટેલિકમ્યુનિકેશન સાધનો, રાસાયણિક સેલ, ફૂડ પ્રોસેસિંગ અને કાપડ ઉદ્યોગ ક્ષેત્ર માટે મંજૂરી આપવામાં આવી છે.
- ❖ તાજેતરની 2018 અને 2020ની આવૃત્તિઓમાં 'ડેટા અનિયમિતતા' અને બેંક કર્મચારીઓ સાથે સંકળાયેલી સંભવિત 'નૈતિક બાબતો'ના આંતરિક અહેવાલોની તપાસ કર્યા બાદ વર્લ્ડ બેંકે તાજેતરમાં 'ઈઝ ઓફ ડુઈંગ બિઝનેસ રિપોર્ટ' બંધ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે.
 - વર્લ્ડ બેંકની આંતરિક તપાસ મુજબ ચીનની રેન્કિંગ વધારવા માટે બેંકના ઉચ્ચ અધિકારીઓ દ્વારા દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું.
- ❖ ટૂંકમાં 'World Intellectual Property Organization' (WIPO) દ્વારા તાજેતરમાં 'Global-Innovation Index (GII)-2020' નામનો એક રિપોર્ટ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે.
 - આ ઈન્ડેક્સમાં વિશ્વના 132 દેશોમાં ભારત 46મા ક્રમે છે. જે અગાઉ ભારત 48માં ક્રમે હતું. આ સાથે ભારત TOP-50 દેશોના સમૂહમાં સામેલ થયું છે, અને ભારત મધ્ય અને દક્ષિણ એશિયા ક્ષેત્રમાં ટોચના ક્રમે રહ્યું છે.
 - આ ઈન્ડેક્સમાં સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ પ્રથમ ક્રમે છે. જે છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી આ ઈન્ડેક્સમાં પ્રથમ ક્રમે છે. જ્યારે બીજા ક્રમે સ્વીડન અને ત્રીજા ક્રમે અમેરિકા છે. જ્યારે છેલ્લા ક્રમે અંગોલા છે.
 - આ ઈન્ડેક્સમાં લગભગ 80 સૂચકાંકોનો સમાવેશ થાય છે અને તેમને ઈનોવેશન ઈનપુટ અને આઉટપુટમાં જૂથબદ્ધ કરવામાં આવે છે. ઈનોવેશન ઈનપુટ : સંસ્થાઓ, માનવ મૂડી અને સંશોધન, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, બજારની કૃતિમતા, વ્યવસાયિક કુશળતા. ઈનોવેશન આઉટપુટ : જ્ઞાન અને ટેકનોલોજી સર્જનાત્મકતા
- ❖ 17 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ લખનઉમાં નાણામંત્રી શ્રીમતી નિર્મલા સીતારામનની અધ્યક્ષતામાં GST કાઉન્સિલની 45મી બેઠક મળી.
 - કોવિડ-19ની સારવારમાં ઉપયોગમાં લેવાતી દવાઓ પર GST ના રાહત દરો 31 ડિસેમ્બર સુધી વધારી દેવામાં આવ્યા છે.

- રેસ્ટોરન્ટ ભાગીદારોને બદલે Swiggy અને Zomato જેવી ઓનલાઈન ફૂડ ડિલિવરી એગ્રીગેટર કંપનીઓ GST ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે. ફૂડ ડિલિવરી એપ્સ પર 5% GST લાગશે.
- કાઉન્સિલે પેટ્રોલ અને ડિઝલને GSTના દાયરામાં ન લાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે, કારણ કે રાજ્યો અસંમત થયા છે.
- સંકલિત બાળ વિકાસ યોજના (ICDC) જેવી યોજનાઓ માટે ફોર્ટફાઈડ ચોખા પર GST દર 18% થી ઘટાડીને 5% કરવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે.
- કેન્સરની સારવારમાં વપરાતી દવાઓ પર GST 12% ઘટાડીને 5% કરવામાં આવ્યો છે.
- ડિઝલ સાથે બાયોડિઝલના મિશ્રણ પર GST દર 12% ઘટાડીને 5% કરવામાં આવ્યો છે.
- આર્યન, કોપર, ઝીંક, એલ્યુમિનિયમ પર GST દર 5% વધીને 18% થયો છે.
- રૂ. 1000 થી ઓછી કિંમતના ફૂટવેર અને તૈયાર વસ્ત્રો તથા કાપડ પર GST 5% થી વધીને 12% થયો છે. તે 1 જાન્યુઆરીથી અમલમાં આવશે.
- ઈટ ભટ્ટાઓ ચલાવનાર માટે GST સ્પેશિયલ કોમ્પોઝિશન યોજના દાખલ કરવામાં આવશે. તેના માટે ગ્રેસ હોલ્ડ લિમિટ 20 લાખની રાખવાનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે. 1 એપ્રિલ 2022થી આ યોજના લાગુ થશે. આ અંતર્ગત ઈટ પર 6% ના દરે GST લેવામાં આવશે. તેના પર કોઈ જ ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ આપવામાં આવશે નહીં. જેમને ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેવાની હશે તેમણે 12% ના દરે ઈટ પર GST ચૂકવવો પડશે.
- GSTની આવકમાં વધારો કરવા તેમજ GST ના દરોને તર્કસંગત બનાવવા માટે કાઉન્સિલે મંત્રીઓના બે જૂથો (Two Group of Ministers – GOM) બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે. તેઓએ બે મહિનાની અંદર પગલાની ભલામણ કરવાની છે.

પર્યાવરણ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી

- ❖ જાયન્ટ ઈન્ટરનેટ ગૂગલે ભારતીય કોમિક બુક પ્રકાશક 'અમર ચિત્રકથા' સાથે ભાગીદારીમાં ભારતીય બાળકો માટે પોતાનો વૈશ્વિક 'બી ઈન્ટરનેટ ઓસમ' કાર્યક્રમ શરૂ કર્યો છે.
 - ગૂગલે વપરાશકર્તાઓ, ખાસ કરીને બાળકોમાં ઈન્ટરનેટ સુરક્ષા વધારવાના પ્રયાસોના ભાગરૂપે આઠ ભારતીય ભાષાઓમાં આ કાર્યક્રમ શરૂ કર્યો છે.
 - આ કાર્યક્રમ ગૂગલ ઈન્ડિયાને ખોટી માહિતી, છેતરપિંડી, બાળ સુરક્ષાની ધમકીઓ, હિંસક ઉગ્રવાદ, ફિશિંગ હુમલાઓ અને ઈન્ટરનેટ પર માલ્વેર જેવા જોખમોનો સામનો કરવામાં મદદ કરશે.
 - કાર્યક્રમનો ઉદ્દેશ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે બાળકો ઈન્ટરનેટ દ્વારા સલામત રીતે શીખી શકે. આ કાર્યક્રમ દ્વારા ગૂગલનો ઉદ્દેશ ઈન્ટરનેટ પર કંપની અને વપરાશકર્તાઓ વચ્ચે વિશ્વાસનો પાયો સ્થાપિત કરવાનો છે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારત સરકારે 'ક્યુસિમ' (QSim) નામની કવોન્ટમ કમ્પ્યુટર સિમ્યુલેટર ટૂલકિટ લોન્ચ કરી.
 - કવોન્ટમ સિમ્યુલેટર એવા ઉપકરણોનો ઉલ્લેખ કરે છે જે વૈજ્ઞાનિકોને કવોન્ટમ અસરોનો અભ્યાસ કરવાની મંજૂરી આપે છે, નહીં તો પ્રયોગશાળામાં તેમનો અભ્યાસ કરવો એકદમ પડકારજનક છે.
 - તેનો ઉદ્દેશ સંશોધકો અને વિદ્યાર્થીઓને કવોન્ટમ કમ્પ્યુટિંગમાં ખર્ચ અસરકારક સંશોધન કરવા માટે સક્ષમ કરવાનો છે. 'ક્યુસિમ' સિમ્યુલેટરનો વિકાસ 'કવોન્ટમ કમ્પ્યુટર ટૂલકિટ (સિમ્યુલેટર, વર્કબેન્ચ) અને ડિઝાઈન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ફોર કેપેસિટી બિલ્ડિંગ' પ્રોજેક્ટનું પરિણામ છે.
 - સિમ્યુલેટર એ ભારતમાં કવોન્ટમ કમ્પ્યુટિંગ સંશોધનને આગળ વધારવાના સામાન્ય પડકારોને પહોંચી વળવા માટે દેશની પ્રથમ પહેલોમાંની એક છે.
 - આ પ્રોજેક્ટ ભારત સરકારના ઈલેક્ટ્રોનિક્સ અને ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી મંત્રાલયના સહયોગથી IISc બેંગલુરુ, IIT-રૂરકી અને C-DAC સાથે સંકલનમાં અમલમાં મૂકવામાં આવી રહ્યો છે. 'ક્યુસિમ' ટૂલકિટ સંશોધકો અને વિદ્યાર્થીઓને કવોન્ટમ એલ્ગોરિધમ્સ વિકસાવવા માટે જરૂરી કવોન્ટમ કોડ લખવા અને ડિ-બગ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- ❖ IIT મદ્રાસ દ્વારા e-Source નામનું ઓનલાઈન પ્લેટફોર્મ વિકસાવી રહ્યું છે જેનો ઉપયોગ ઈલેક્ટ્રોનિક કચરા (ઈ-વેસ્ટ) ને પહોંચી વળવા માટે કરવામાં આવશે.
 - ઔપચારિક અને અનૌપચારિક અર્થતંત્રના હિસ્સેદારોને જોડીને ઈ-કચરાને પહોંચી વળવા માટે ઈ-સોર્સનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે.
 - ઈ-સોર્સ એપ કચરો ઈલેક્ટ્રિકલ અને ઈલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણો (WEEE) માટે ઓનલાઈન માર્કેટપ્લેસ તરીકે કામ કરવા માટે એક્સચેન્જ પ્લેટફોર્મ તરીકે કામ કરશે.
 - તે ખરીદદારો અને વેચાણકર્તાઓ સહિત ઘણા હિસ્સેદારો વચ્ચે ઔપચારિક પુરવઠા શૃંખલા તરીકે પણ કામ કરશે.
- ❖ IIT રોપરના વૈજ્ઞાનિકોએ લાઈવ પ્લાન્ટ આધારિત એર પ્યુરિફાયર 'યુબ્રેથ લાઈફ' વિકસાવ્યું છે, જે ઈનડોર સ્થળોએ હવાને શુદ્ધ કરવાની પ્રક્રિયાને મજબૂત બનાવે છે.
 - આ ઈન્ડોર લોકેશન હોસ્પિટલ, સ્કૂલ, ઓફિસ કે ઘર હોઈ શકે છે. IIT-રોપરની સ્ટાર્ટઅપ કંપની અર્બન એર લેબોરેટરી, જેણે આ પ્રોડક્ટ વિકસાવી છે, તે વિશ્વની પ્રથમ, અત્યાધુનિક 'સ્માર્ટ બાયો-ફિલ્ટર' હોવાનો દાવો કરે છે, જે હવાને તાજ અને શુદ્ધ કરી શકે છે.
 - આ તકનીક કુદરતી પાંદડાવાળા છોડ દ્વારા કામ કરે છે જે હવાને શુદ્ધ કરે છે. ઓરડાની હવા પાંદડાના સંપર્કમાં આવે છે અને જમીનના મૂળ વિસ્તારમાં પહોંચે છે, જ્યાં મહત્તમ પ્રદૂષક ફિલ્ટર્સ હાજર હોય છે.
- ❖ તાજેતરમાં વિશ્વ હવામાન સંસ્થા (WMO) દ્વારા જાહેર 'ધ એટલાસ ઓફ મોર્ટેલિટી એન્ડ ઈકોનોમિક લોસિસ ફ્રોમ વેધર, ક્લાઈમેટ એન્ડ વોટર એક્સટ્રી (1970-2019) એ એક અહેવાલ બહાર પાડ્યો છે જેમાં જણાવ્યું છે કે છેલ્લા 50 વર્ષમાં હવામાન હોનારતોમાં 20 લાખ લોકોના મોત થયા છે.
 - WMO એ આપત્તિઓની વધતી આવૃત્તિ માટે જળવાયુ પરિવર્તન અને વધુ સારી આપત્તિ રિપોર્ટિંગ બંનેને જવાબદાર ઠેરવી છે.
 - મૃત્યુદર એટલાસ : વિશ્વ હવામાન સંસ્થાએ એક એટલાસ પણ શરૂ કર્યું છે, જે અત્યંત હવામાન, પાણી અને આબોહવાની ઘટનાઓને કારણે મૃત્યુદર અને આર્થિક નુકસાનની વ્યાપક સમીક્ષા પ્રદાન કરે છે.

- વધતી આપત્તિઓ : જળવાયુ પરિવર્તન અને તીવ્ર આત્યંતિક મોસમી ઘટનાઓએ છેલ્લા 50 વર્ષમાં કુદરતી આપત્તિઓમાં વધારો કર્યો છે, જે ગરીબ દેશોને અસમાન રીતે અસર કરે છે.
- આબોહવા – પરિવર્તન પ્રેરિત પૂર અને ગરમી જેવી આપત્તિઓની સંખ્યામાં પાંચ ગણો વધારો થયો છે, જેમાં 20 લાખથી વધુ લોકો માર્યા ગયા છે અને 3.64 ટ્રિલિયન ડોલરનું આર્થિક નુકસાન થયું છે.
- 20 મિલિયનમાંથી 91 ટકાથી વધુ માત્ર વિકાસશીલ દેશોમાં જ મૃત્યુ પામ્યા છે.
- વધુ સારી પ્રારંભિક ચેતવણી પ્રણાલી : વધુ સારી પ્રારંભિક ચેતવણી પ્રણાલી અને આપત્તિ વ્યવસ્થાપનને કારણે 1970 થી 2019ની વચ્ચે મૃત્યુની સંખ્યામાં લગભગ ત્રણ ગણો ઘટાડો થયો છે.
- ખર્ચમાં વધારો : 1970 અને 2010ની વચ્ચે આર્થિક નુકસાન સાત ગણુ વધ્યું છે, જે વૈશ્વિક સ્તરે સરેરાશ \$49 મિલિયનથી વધીને \$383 મિલિયન પ્રતિ દિવસ થયું છે.
- સૌથી વધુ નુકસાન દુષ્કાળના કારણે થયું છે જ્યારે વાવાઝોડું નુકસાનનું સૌથી સામાન્ય કારણ કે, જેના કારણે વૈશ્વિક સ્તરે સૌથી વધુ આર્થિક નુકસાન થાય છે.
- જળવાયુ પરિવર્તનના અંશો : આબોહવા પરિવર્તનના પરિણામે, વિશ્વના ઘણા ભાગોમાં આત્યંતિક હવામાન અને આબોહવાની ઘટનાઓની સંખ્યા સતત વધી રહી છે જે વિશ્વના ઘણા ભાગોમાં વધુ ગંભીર બનશે.
- વાતાવરણમાં પાણીની વરાળની ઊંચી માત્રાએ અતિશય વરસાદ અને પૂરની ઘટનાઓમાં વધારો કર્યો છે અને ગરમ સમુદ્રોએ ઝડપી ઉષ્ણકટિબંધીય વાવાઝોડાની આવૃત્તિ અને હદને અસર કરી છે.
- સેંદાઈ ફેમવર્કની નિષ્ફળતા : અહેવાલમાં એવી ચેતવણી પણ આપવામાં આવી છે કે તે વિકાસશીલ દેશોની ગરીબી નિવારણ અને અન્ય મહત્વપૂર્ણ ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યો (SDGs) હાંસલ કરવાની ક્ષમતાને જોખમમાં મૂકી રહી છે જે 2015ના સેંદાઈ ફેમવર્કમાં નિર્ધારિત આપત્તિ નુકસાનને ઘટાડવામાં નિષ્ફળ ગઈ હતી.
- ❖ ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ (IISc) અને ઈન્ડિયન સ્પેસ રિસર્ચ ઓર્ગેનાઈઝેશન (ISRO)ના સંશોધકોએ સંયુક્ત રીતે અંતરિક્ષમાં સૂક્ષ્મસજીવોની ખેતી માટે આત્મનિર્ભર ઉપકરણ વિકસાવ્યું છે.
 - તે વૈજ્ઞાનિકોને બાહ્ય અવકાશમાં જૈવિક પ્રયોગો કરવામાં મદદ કરશે. તેનો ઉપયોગ અવકાશમાં Sporosarcina pasteurii નામના બેક્ટેરિયાના વિકાસને ટ્રેક કરવા માટે કરી શકાય છે.
 - IISc અને ISRO એ ઓપ્ટિકલ ડેન્સિટી અથવા લાઈટ સ્કેટરિંગને માપીને બેક્ટેરિયાના વિકાસને ટ્રેક કરવા માટે એલઈડી અને ફોટોડાયોડ સેન્સરનો ઉપયોગ કર્યો છે. ઉપકરણમાં જુદા જુદા પ્રયોગો માટે અલગ કમ્પાર્ટમેન્ટ્સ છે.
- ❖ વિશ્વમાં પર્યાવરણની જાળવણી અર્થે આવેલી જાગૃતિના ભાગરૂપે દરિયામાં ડીઝલ જેવા ઈંધણથી ચાલતા જહાજના બદલે પવન ઊર્જાથી ચાલતા જહાજ બનાવાયા છે.
 - આવું જ એક જહાજ દેશમાંથી પહેલી જ વખત દીનદયાળ મહાબંદરે લાંગળવામાં આવ્યું છે.
 - આ વિશિષ્ટ પ્રકારનું ઈ-શિપ-1 દરિયામાં ચાલતું હોય છે ત્યારે તે પોતાના જહાજમાં લાગેલા ટાવર થકી પવન અંદર શોષે છે. આ પવન જહાજના ટર્બાઈન ચલાવે છે જે વીજળી ઉત્પન્ન કરે છે અને આ વીજળીથી જહાજના એન્જિન ચાલે છે. આ પ્રકારનું જહાજ પહેલી જ વખત ભારતના દરિયા કિનારે લાંગર્યું છે.
- ❖ તાજેતરમાં પ્લાસ્ટિક કરાર રજૂ કરનાર ભારત પ્રથમ એશિયન દેશ બન્યો છે.
 - વર્લ્ડ-વાઈડ ફંડ ફોર નેચર-ઈન્ડિયા (WWF India) અને કોન્ફેડરેશન ઓફ ઈન્ડિયન ઈન્ડસ્ટ્રી (CII) વચ્ચે સંયુક્ત પહેલ થકી ચક્રિય પ્રણાલીને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ઈન્ડિયા પ્લાસ્ટિક પેક્ટ (IPP) નામનો મંચ વિકસિત કરવા માટે સહયોગ કર્યો છે.
 - આ કરારનો ઉદ્દેશ 2030 સુધીમાં વ્યવસાયોને પ્લાસ્ટિક માટે સક્ર્યુલર ઈકોનોમીમાં પરિવર્તન માટે સક્ષમ બનાવવાનો છે.
 - કરાર એવા વિશ્વની કલ્પના કરે છે જ્યાં પ્લાસ્ટિકનું મૂલ્ય હોય અને પર્યાવરણને પ્રદૂષિત ન કરે.
 - આ ઈન્ડિયા પ્લાસ્ટિક કરાર UK Research and Innovation (UKRI) અને યુકે સ્થિત વૈશ્વિક એનજીઓ વેસ્ટ એન્ડ રિસોર્સિસ એક્શન પ્રોગ્રામ (WRAP) દ્વારા સમર્થિત છે.
 - કુલ 17 વ્યવસાયો કરાર માટે સ્થાપક સભ્યો તરીકે સંમત થયા છે અને 10 પેટાકંપનીઓ તરીકે જોડાયા છે.
 - ઈન્ડિયા પ્લાસ્ટિક કરારમાં ચાર સમયબદ્ધ લક્ષ્યો છે. જેમાં 2030 સુધીમાં હાંસલ કરવાના તેના લક્ષ્યો નીચે આપેલા છે :
 - ⇒ બિનજરૂરી અથવા સમસ્યારૂપ પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ અને વસ્તુઓને વ્યાખ્યાયિત કરવી અને ફરીથી ડિઝાઈન અને નવીનતા દ્વારા તેમને વાપરવા માટે પગલાં લેવા.
 - ⇒ 100% પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ રિસાયકલેબલ હોવું જોઈએ.
 - ⇒ 50% પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગને અસરકારક રીતે રિસાયકલ કરવામાં આવશે.
 - ⇒ તમામ પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગમાં 25% સરેરાશ રિસાયકલ સામગ્રી.
- ❖ ભારતની પ્રથમ બાયો-ઈટ આધારિત ઈમારત IIT હૈદરાબાદમાં શરૂ કરવામાં આવ્યું જે બાયો-ઈટ કૃષિ કચરામાંથી બની છે.
 - આ મકાન મેટલ ફેમવર્ક દ્વારા સપોર્ટેડ બાયો-ઈટોથી બનેલું છે. ગરમી ઘટાડવા માટે છત પણ પીવીસી શીટ્સ ઉપર બાયો-ઈટોથી બનેલી છે. બાયો-ઈટોને વરસાદથી બચાવવા માટે અંદર અને બહાર બંને દિવાલો પર સિમેન્ટ પ્લાસ્ટર કરવામાં આવ્યું છે.
- ❖ ગોવા યુનિવર્સિટી અને ઠાકરે વાઈલ્ડ લાઈફ ફાઉન્ડેશન, મુંબઈના પ્રાણીસૃષ્ટિ વિભાગના સંશોધકોએ ગેકોની નવી પ્રજાતિ શોધી કાઢી.
 - નવી શોધાયેલી પ્રજાતિઓ હેમીફાયલો ડેક્ટીલસ જાતિની સૌથી નાની જાણીતી પ્રજાતિ છે જેની મહત્તમ લંબાઈ 32 મીમી છે.
 - આ પ્રજાતિ જૈવવિવિધતાથી સમૃદ્ધ પશ્ચિમ ઘાટ માટે સ્થાનિક હોવાનું માનવામાં આવે છે.

- આ પ્રજાતિને વૈજ્ઞાનિક નામ હેમીફાયલોડેક્ટીલસ ગોએન્સિસ આપવામાં આવ્યું છે. એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું છે કે પ્રજાતિઓને સામાન્ય રીતે ગોવા પીસેલા ગેકો તરીકે ઓળખવામાં આવે.
- ❖ **તાજેતરમાં ભારતીય ખગોળ ભૌતિકશાસ્ત્રીઓની ટીમ દ્વારા ત્રણ સુપરમેસીવ બ્લેક હોલનું દુર્લભ વિલીનીકરણ જોવા મળ્યું હતું.**
- આ ખગોળશાસ્ત્રીઓ આકાશગંગા NGC7733 અને NGC7734 ના મર્જરનું અવલોકન કરી રહ્યા હતા.
- બ્લેક હોલ એ અવકાશમાં એક છિદ્ર છે જ્યાં ગુરુત્વાકર્ષણ બળ એટલું વધારે હોય છે તે તેમાંથી પ્રકાશ પસાર થઈ શકતો નથી.
- ❖ **કોલ ઈન્ડિયા લિમિટેડે કોલસાના સંસાધનોના અંદાજ માટે ‘સ્પેક્ટ્રોલ એન્હાન્સમેન્ટ – SPE’ નામનું નવું સોફ્ટવેર લોન્ચ કર્યું છે.**
- આ સોફ્ટવેર પૃથ્વીના પોપડાની નીચે કોલસાના બ્લોકસને ઓળખવામાં મદદ કરશે અને કોલસાની શોધ પ્રક્રિયા દરમિયાન તે ભૂકંપ સર્વેક્ષણોનો ઉપયોગ કરે છે.
- આ સોફ્ટવેર ગુજરાત ઊર્જા સંશોધન અને વ્યવસ્થાપન સંસ્થાના સહયોગથી કોલ ઈન્ડિયા લિમિટેડના સંશોધન અને વિકાસ શાખા સેન્ટ્રોલ માર્ઇન પ્લાનિંગ એન્ડ ડિઝાઇન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ દ્વારા વિકસાવવામાં આવ્યું છે.
- ❖ **PhonePe એ તાજેતરમાં PhonePe Pluse નામનું નવું પ્લેટફોર્મ લોન્ચ કર્યું છે.**
- ડિજિટલ પેમેન્ટ પર ડેટાનું નિરીક્ષણ અને ટ્રેન્ડ કરવા માટે પલ્સ ભારતનું પ્રથમ ઈન્ટરેક્ટિવ પ્લેટફોર્મ છે.
- પ્લેટફોર્મ ભારતના ઈન્ટરેક્ટિવ મેપ પર ગ્રાહકો દ્વારા 2000 કરોડથી વધુ ડિજિટલ વ્યવહારો દર્શાવે છે.
- ❖ **ભારતીય સેનાએ 100થી વધુ વિસ્ફોટકથી ભરેલા ડ્રોન અથવા ‘સ્કાયસ્ટ્રાઈકર્સ’ ખરીદવા માટે કરાર કર્યો છે.**
- આ વિસ્ફોટકોથી ભરેલા ડ્રોન બેંગલુરુમાં બનાવવામાં આવશે. તેની રેન્જ લગભગ 100 કિમી છે.
- ઈઝરાયેલી ફર્મ એલ્બિટ સિક્યુરિટી સિસ્ટમ્સ (ELSEC) સાથે આલ્ફા ડિઝાઇન-નેટવર્ક સંયુક્ત સાહસ (JV) સ્કાયસ્ટ્રાઈકર્સનું ઉત્પાદન અને સપ્લાય કરશે.
- સ્કાયસ્ટ્રાઈકર્સને ‘સુસાઈડ ડ્રોન’ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. તે 5 કિલો સુધીના વિસ્ફોટકોથી લક્ષ્યોને શોધી અને પ્રહાર કરી શકે છે.
- ❖ **ભારતીય નેવીએ પ્રથમ સ્વદેશી રીતે વિકસિત નેવલ એન્ટી ડ્રોન સિસ્ટમ (NADS) ની સપ્લાય માટે ભારત ઈલેક્ટ્રોનિક્સ લિમિટેડ (BEL) સાથે કરાર કર્યો છે.**
- નેવલ એન્ટી ડ્રોન સિસ્ટમ (NADS) ડિફેન્સ રિસર્ચ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓર્ગેનાઈઝેશન (DRDO) દ્વારા વિકસાવવામાં આવી છે અને BEL દ્વારા ઉત્પાદિત કરવામાં આવી છે.
- નેવલ એન્ટી ડ્રોન સિસ્ટમ (NADS) માર્ઇકો ડ્રોન શોધી શકે છે, તે લક્ષ્યોને દૂર કરવા માટે લેસર આધારિત પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરે છે.
- ❖ **તાજેતરમાં એક નવા અભ્યાસ મુજબ, વિશ્વભરમાં રેપ્ટર્સની 557 પ્રજાતિઓમાંથી લગભગ 30% અમુક અંશે લુપ્ત થવાની આરે છે.**
- અહેવાલ મુજબ, ફિલિપાઈન ઈગલ, હૂડેડ ગીધ (hooded vulture) અને એનોબોન્સકોપ્સ-ઘુવડ 166 પ્રજાતિઓમાં સામેલ છે જે લુપ્ત થવાના ભયનો સામનો કરી રહ્યા છે.
- આ અભ્યાસ નેશનલ એકેડેમી ઓફ સાયન્સની જર્નલમાં ઈન્ટરનેશનલ યુનિયન ફોર કન્ઝર્વેશન ઓફ નેચર (IUCN) અને પક્ષીઓ અને વન્યજીવોના રક્ષણ માટે વૈશ્વિક પહેલ કરતી બિન-નફાકારી સંસ્થા બર્ડલાઈફ ઈન્ટરનેશનલ દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું હતું.
- રેપ્ટર્સના અસ્તિત્વ સામેના જોખમોમાં નિવાસસ્થાનના નુકસાન, પ્રદૂષણ, ઝેર, માનવ-વન્યજીવ સંઘર્ષ, હવાઈ માળખાઓ સાથે ટક્કર, પાવર લાઈનો અને આબોહવા પરિવર્તનનું પરિણામ છે.
- શિકારી સ્થળાંતર કરનારા પક્ષીઓ તેમના સંવર્ધન સ્થળોથી શિયાળાના વિસ્તારો અને પાછળની લાંબી ફ્લાઈટ દરમિયાન આ સંકટનો સામનો કરે છે.
- વ્યાપક વનનાબૂદીને કારણે, ગરુડની વિશ્વની સૌથી મોટી પ્રજાતિ, ફિલિપાઈન ઈગલની વસ્તી છેલ્લા કેટલાક દાયકાઓમાં તીવ્ર ઘટાડો થયો છે.
- ભારત જેવા એશિયન દેશોમાં, ડાયકલોફોનિક ઉપયોગ એક બિન-સ્ટીરોઈડ બળતરા વિરોધી દવા-ગીધની વસ્તીમાં 95 ટકાથી વધુ ઘટાડો થયો છે.
- ❖ **તાજેતરમાં ‘બોટનિકલ ગાર્ડન્સ કન્ઝર્વેશન ઈન્ટરનેશનલ’ (BGCI) એ ‘સ્ટેટ ઓફ ધ વર્લ્ડ ટ્રીઝ રિપોર્ટ’ લોન્ચ કર્યો છે.**
- અહેવાલમાં ચેતવણી આપવામાં આવી છે કે વિશ્વભરમાં વૃક્ષોની લગભગ એક તૃતીયાંશ પ્રજાતિઓ લુપ્ત થવાના જોખમમાં છે, જ્યારે સંકટો પ્રજાતિઓ લુપ્ત થવાની આરે છે.
- રિપોર્ટ અનુસાર, 17,500 વૃક્ષની પ્રજાતિઓ જે કુલ પ્રજાતિઓના આશરે 30% છે, લુપ્ત થવાના જોખમમાં છે, જ્યારે 440 પ્રજાતિઓના 50 થી ઓછા વૃક્ષો બચ્યા છે. દરેક દેશની 11% વનસ્પતિઓ જોખમની શ્રેણીમાં છે.
- સૌથી વધુ જોખમમાં રહેલા વૃક્ષોમાં ‘મેગ્નોલિયા’ અને ‘ડિપ્ટોરોકાર્પ્સ’ જેવી જાતોનો સમાવેશ થાય છે, જે મોટાભાગે દક્ષિણપૂર્વ એશિયાના વરસાદી જંગલોમાં જોવા મળે છે. આ સિવાય, ઓક વૃક્ષો, મેપલ વૃક્ષો અને આબનૂસની પણ સમાન ખતરાનો સામનો કરી રહ્યા છે.
- વૃક્ષની જાતોની વિવિધતા માટે પ્રખ્યાત વિશ્વના ટોચના છ દેશોમાં હજારો વૃક્ષની પ્રજાતિઓ લુપ્ત થવાના જોખમમાં છે. સૌથી મોટો ખતરો બ્રાઝિલમાં છે, જ્યાં 1,788 પ્રજાતિઓ જોખમમાં છે. અન્ય પાંચ દેશોમાં ઈન્ડોનેશિયા, મલેશિયા, ચીન, કોલંબિયા અને વેનેઝુએલા છે.
- કુલ 27 દેશો એવા છે જ્યાં વૃક્ષોની કોઈ જાતની ભયંકર પ્રજાતિ નથી.
- ❖ **કોલ ઈન્ડિયા લિમિટેડ (CIL) દ્વારા 1 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ LNG સાથે ડીઝલને બદલવાનો પાયલોટ પ્રોજેક્ટ શરૂ કર્યો છે.**
- CIL ના જણાવ્યા અનુસાર, તેણે કોલસાના પરિવહન સાથે સંકળાયેલા મોટા ટૂકોના ડમ્પરમાં LNG કીટ લગાવવાની પ્રક્રિયા શરૂ કરી છે.
- આ પગલું CIL ને વાર્ષિક 500 કરોડ રૂપિયા બચાવવામાં મદદ કરશે. આ પાયલોટ પ્રોજેક્ટ તેના કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટને ઘટાડવામાં પણ મદદ કરશે.
- આ પગલું મહત્વ ધરાવે છે કારણકે, CIL વાર્ષિક રૂ. 3,500 કરોડના ખર્ચ સાથે 4 લાખ કિલોલીટર ડીઝલનો ઉપયોગ કરે છે. LNGને કારણે, ડમ્પરોનું સંચાલન ઘણું સસ્તું અને સ્વચ્છ થશે. LNG ડીઝલના ઉપયોગને 30% થી 40% સુધી બદલશે અને બદલામાં બળતણની કિંમતમાં 15% ઘટાડો કરશે.
- CIL એ ગેઈલ GAIL અને BEML Ltd સાથે મળીને બે 100 ટન ડમ્પરમાં LNG કિટ્સને રીટ્રોફિટિંગ માટે પાયલોટ પ્રોજેક્ટ હાથ ધર્યો છે. બંને ડમ્પર CIL ની પેટાકંપની મહાનદી કોલફિલ્ડ્સ લિમિટેડ (MCL) માં કામ કરી રહ્યા છે. આ પ્રોજેક્ટ માટે, CIL એ 31 ઓગષ્ટ, 2021 ના રોજ GAIL અને BEML સાથે સમજૂતી કરાર (MoU) પર હસ્તાક્ષર કર્યાં.

- ❖ આઈસલેન્ડની એક કંપનીએ વિશ્વનો સૌથી મોટો કાર્બન કેપ્ચર પ્લાન્ટ સ્થાપ્યો છે જે હવામાંથી કાર્બન ડાયોક્સાઈડને સીધો શોષી લે છે અને તેને ભૂગર્ભમાં જમા કરે છે.
 - આ પ્લાન્ટનું નામ ORCA રાખવામાં આવ્યું છે.
 - સ્વિસ સ્ટાર્ટઅપ ક્લાઈવર્ક્સ AG અને આઈસલેન્ડની કંપની કાર્બક્રિક્સ દ્વારા નિર્મિત આ વિશાળ પ્લાન્ટમાં કુલ ચાર એકમોનો સમાવેશ થાય છે, જેમાંથી દરેકમાં બે ધાતુના બોક્સ છે, જે દરિયાઈ પરિવહન માટે ઉપયોગમાં લેવાતા કન્ટેનર જેવા જ છે.
- ❖ સેન્ટર ફોર ઓલ્ટેસ્ટ એકસપ્લોરેશન (COLDEX) ની સ્થાપના ટૂંક સમયમાં એન્ટાર્કટિકાના સૌથી જૂના બરફ સંશોધનની શોધ અને છેલ્લા કેટલાક મિલિયન વર્ષોમાં પૃથ્વીના વાતાવરણમાં ફેરફારો શોધવાના ઉદ્દેશ સાથે કરવામાં આવશે.
 - આ સંશોધન અભિયાનને યુ.એસ.માં નેશનલ સાયન્સ ફાઉન્ડેશન દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવશે અને તેમાં વિવિધ યુનિવર્સિટીઓના સંશોધકો સામેલ હશે.
 - આ અભ્યાસનો પ્રાથમિક હેતુ એ શોધવાનો છે કે પૃથ્વી છેલ્લા 10 લાખ વર્ષ કરતા ગરમ હોય ત્યારે હાલમાં કેવી રીતે વર્તી રહી છે. આ અભ્યાસના ભાગરૂપે એન્ટાર્કટિકામાં બરફનો સૌથી જૂનો ભાગ શોધવાના પ્રયાસો કરવામાં આવશે.
 - આ અભ્યાસ દ્વારા મળેલી માહિતી આબોહવા પરિવર્તન અને તેની અસરોને પહોંચી વળવા માટે સતત પ્રયાસો માટે ખૂબ મહત્વપૂર્ણ હોઈ શકે છે.
- ❖ ભારત અને ડેન્માર્કે તાજેતરમાં બંને દેશો વચ્ચે ગ્રીન સ્ટ્રેટિજિક ભાગીદારીના ભાગરૂપે સેન્ટર ઓફ એક્સેલન્સ ઓન ઓફશોર વિન્ડ શરૂ કર્યું છે.
 - આ પગલું એ અર્થમાં નોંધપાત્ર છે કે નવી અને નવીનીકરણીય ઊર્જા મંત્રાલયે 2030 સુધીમાં ઓફશોર વિન્ડ પાવર પ્રોજેક્ટ્સ મારફતે 30 ગીગાવોટ (GW) ક્ષમતા હાંસલ કરવાનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે. ભારત તેના 7,600 કિમીના દરિયાકાંઠે પવન ઊર્જાની વિશાળ ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરીને ઓફશોર એનર્જી ટેરિફ ઘટાડવાની યોજના બનાવી રહ્યું છે.
- ❖ સુરક્ષા બાબતોની સમિતિ (CCS)એ એરસ્પેસ ક્ષેત્રમાં મેક-ઈન-ઈન્ડિયા પહેલના ભાગરૂપે ભારતીય વાયુસેના માટે 56 ‘સી-295’ મેગાવોટ (C-295 mw) ક્ષમતાવાળા મધ્યમ પરિવહન વિમાનોની ખરીદીને મંજૂરી આપી છે.
 - આ 56 ‘C-295 mw’ વિમાન એરબસ ડિફેન્સ એન્ડ સ્પેસ એસ.એ. સ્પેન પાસેથી ખરીદવામાં આવશે.
 - C-295 mw એ આધુનિક ટેકનોલોજીથી સજ્જ એક પરિવહન વિમાન છે. જેની વહનક્ષમતા 5 થી 10 ટનની છે. તેમાં ઝડપી પ્રતિભાવ તથા સૈનિકો અને કાર્ગોને ધોડવા માટેના પાછળના દરવાજા (Rear Ramp Door) પણ છે.
 - તેને સ્વદેશી ઈલેક્ટ્રોનિક વોરફેર સ્યુટની સાથે સ્થાપિત કરવામાં આવશે. તે ભારતીય વાયુસેનાના ‘Avro-778’ વિમાનના જૂના કાફલાને બદલશે.
 - ‘એરબસ ડિફેન્સ એન્ડ સ્પેસ’ અને ‘ટાટા એડવાન્સ્ડ સિસ્ટમ લિમિટેડ’ એ એરસ્પેસ ક્ષેત્રમાં મેક-ઈન-ઈન્ડિયા પહેલના ભાગરૂપે વાયુસેનાને નવા પરિવહન વિમાનોથી સજ્જ કરવાના પ્રોજેક્ટને સંયુક્ત રીતે ચલાવી રહ્યા છે.
 - આમાંના પ્રથમ 16 વિમાનો ડીલ પર હસ્તાક્ષર કર્યાના 48 મહિનાની અંદર સ્પેનથી ફ્લાઈટની સ્થિતિમાં પહોંચાડવામાં આવશે. જ્યારે બાકીના 40 વિમાન ભારતમાં ‘ટાટા એડવાન્સ્ડ સિસ્ટમ લિમિટેડ’ (TASL) દ્વારા એસેમ્બલ કરવામાં આવશે.
 - ભારતમાં આ પ્રકારનો આ પ્રથમ પ્રોજેક્ટ છે. જેમાં એક ખાનગી કંપની દ્વારા ભારતમાં લશ્કરી વિમાનનું ઉત્પાદન કરવામાં આવશે.
- ❖ તાજેતરમાં નીતિ આયોગના અટલ ઈનોવેશન મિશન ‘ISRO’ અને CBSE ના સહયોગથી ‘ATL Space Challenge 2021’ શરૂ કર્યું.
 - આ મિશનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે ધોરણ 6 થી 12 ના વિદ્યાર્થીઓને સ્વતંત્ર પ્લેટફોર્મ આપવામાં આવે જ્યાં તેઓ ડિજિટલ યુગને લગતી સ્પેસ ટેકનોલોજીની સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે પોતાને નવીન બનાવવામાં સક્ષમ બનાવી શકે.
 - આ માટે ATL (અટલ ટ્રિકરિંગ લેબ્સ) અને નોન-ATL સ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓ તેમની એન્ટ્રી સબમિટ કરી શકે છે. આ અંતર્ગત શાળાના શિક્ષકો, ATL પ્રભારી અને માર્ગદર્શક વિદ્યાર્થી ટીમોને સમર્થન કરશે. તે વર્લ્ડ સ્પેસ વીક 2021 સાથે જોડાયેલું છે. જે અવકાશ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીમાં યોગદાનના મહત્વને પ્રકાશિત કરવા માટે દર વર્ષે 4 થી 10 ઓક્ટોબર સુધી ઉજવવામાં આવે છે.
- ❖ કેન્દ્રીય પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી ભુપેન્દ્ર યાદવે 7 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ 132 શહેરમાં વાયુ પ્રદૂષણની દેખરેખ માટે ‘પ્રાણ’ નામનું એક પોર્ટલ લોન્ચ કર્યું છે.
 - પ્રાણ પોર્ટલનો ઉપયોગ તમામ લોકો માટે સ્વચ્છ હવા અને વાદળી આકાશ સુનિશ્ચિત કરવાની ભારતની પ્રતિબદ્ધતાને અનુસરવા માટે ‘નેશનલ ક્લીન એર પ્રોગ્રામ’ (NCAP) ની પ્રગતિને ટ્રેક કરવા માટે કરવામાં આવશે. બીન-પ્રાપ્તિ શહેરોમાં ‘વાદળી આકાશ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્વચ્છ વાયુ દિવસ’ નિમિત્તે આ પોર્ટલ લોન્ચ કરવામાં આવ્યું છે. બિન-પ્રાપ્તિ શહેરો (Non-Attainment Cities-NC) તે શહેરો છે જે 5 વર્ષના સમયગાળામાં રાષ્ટ્રીય હવા ગુણવત્તાના ધોરણને પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે.
 - ભારતના આ પ્રયાસો સાથે વર્ષ 2019માં 86 શહેરોએ હવાની ગુણવત્તા સારી બતાવી હતી અને 2020માં તે વધીને 104 શહેરોમાં પહોંચી હતી. પર્યાવરણ મંત્રાલય અને કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ (CPCB) 2024 સુધીમાં ભારતમાં પાર્ટિક્યુલેટ મેટર (PM 10 તેમજ PM 2.5) સાંદ્રતામાં 20 થી 30% નો ઘટાડો હાંસલ કરવા માંગે છે.
 - પ્રાણ પોર્ટલનું આખું નામ પોર્ટલ ફોર રેગ્યુલેશન ઓફ એર પોલ્યુશન ઈન નોન-એટેઈન્મેન્ટ સીરીઝ છે.
- ❖ તાજેતરમાં IIT કાનપુરે ઈન્ટુઝન ડિટેક્શન સિસ્ટમ (ધૂસણખોરી શોધ પ્રણાલી), ડ્રોન વિરોધી ટેકનોલોજીઓ, સાયબર ફિઝિકલ સિસ્ટમ અને બ્લોકચેઈન માટે સાયબર સુરક્ષા સમાધાનો શોધી કાઢવા ટેકનોલોજી ઈનોવેશન હબ લોન્ચ કર્યું છે.
 - 25 સંશોધક અને વિકાસ સંશોધકો અને 13 સ્ટાર્ટ-અપ્સની પસંદગી કરાઈ છે. IIT-કાનપુરનું C3i હબ વ્યૂહાત્મક આંતરમાળખા સહિતના સાયબરસ્પેસના રક્ષણ પર ધ્યાન કેન્દ્રીત કરશે.

- ❖ તાજેતરમાં UNESCO દ્વારા ‘મુરા-દ્રવા-ડેન્યૂબ’ (MDD) ને વિશ્વનું પ્રથમ ‘પાંચ દેશનું બાયોસ્ફિયર રિઝર્વ’ જાહેર કર્યું છે.
 - આ બાયોસ્ફિયર રિઝર્વ મુરા, દ્રવા અને ડેન્યૂબ નદીઓ સાથે 700 કિ.મી.ના વિસ્તારમાં અને ઓસ્ટ્રિયા, સ્લોવેનિયા, કોએશિયા, હંગેરી અને સર્બિયામાં ફેલાયેલ છે.
 - આ રિઝર્વનો કુલ વિસ્તાર એક મિલિયન હેક્ટર છે. જેને કથિત રૂપે ‘એમેઝોન ઓફ યુરોપ’ કહેવામાં આવે છે.
 - મુરા-દ્રવા ડેન્યૂબ (MDD) ક્ષેત્ર પ્રજાતિઓની વિવિધતાની દૃષ્ટિએ તે યુરોપના સૌથી ધનિક પ્રદેશોમાંનો એક છે.
- ❖ IIT બોમ્બેએ 14 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ હિન્દી દિવસ નિમિત્તે ‘પ્રોજેક્ટ ઉડાન’ શરૂ કર્યો છે.
 - ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં જોડાતી વખતે ઘણા વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સામનો કરવામાં આવતા ભાષાના અવરોધને તોડવાના હેતુથી પ્રોજેક્ટ ઉડાન શરૂ કરવામાં આવ્યો છે. ‘પ્રોજેક્ટ ઉડાન’ પાઠ્યપુસ્તકો અને એન્જિનિયરિંગની અન્ય અભ્યાસ સામગ્રી અને અન્ય સ્ટ્રીમ્સનું અંગ્રેજીથી હિન્દી અને અન્ય ભારતીય ભાષાઓમાં અનુવાદ કરવા માટે સક્ષમ કરે છે.
- ❖ ઈલેક્ટ્રિક વાહનો માટે વિશ્વના સૌથી ઊંચા ચાર્જિંગ સ્ટેશનનું ઉદ્ઘાટન હિમાચલ પ્રદેશના કાઝા નગર ખાતે કરવામાં આવ્યું છે.
 - આ ચાર્જિંગ સ્ટેશનની સ્થાપના goEgo કંપની દ્વારા કરવામાં આવી હતી.
 - નોંધનીય છે કે કાઝા, હિમાચલ પ્રદેશના લાહૌલ-સ્પીતી જિલ્લામાં આવેલું એક શહેર છે. તે સમુદ્ર સપાટીથી 3650 મીટરની ઊંચાઈએ સ્પીતી નદીના કિનારે આવેલું છે.
- ❖ તાજેતરમાં સંરક્ષણ મંત્રાલયે ભારતીય સેના માટે 118 ‘મેઈન બેટલ ટેન્ક’ (MBT) અર્જૂનની ખરીદી માટે રૂ. 7523 કરોડનો ઓર્ડર આપ્યો છે.
 - સંરક્ષણ મંત્રાલયે હેવી વ્હીકલ ફેક્ટરી (HVF), ચેન્નઈને અર્જૂન MK-1A ટેન્કોની સપ્લાય માટે આ ઓર્ડર આપ્યો છે.
 - MBT MK-1A અર્જૂન ટેન્ક એ ‘અર્જૂન ટેન્ક’નું સુધારેલું નવું સંસ્કરણ છે, તે ભારતીય સેનાની તમામ ભૂમિ ક્ષેત્રમાં ગતિશીલતા, ફાયરપાવર અને અસ્તિત્વ વધારવા માટે રચાયેલ છે.
 - આ ટેન્ક 72 નવી સુવિધાઓ અને વધુ સ્વદેશી સાધનો સાથે બનાવવામાં આવી છે. તે ડિકેન્સ રિસર્ચ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ ઓર્ગેનાઈઝેશન (DRDO)ની અન્ય પ્રયોગશાળાઓ સાથે કોમ્બેટ વ્હીકલ રિસર્ચ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ (CVRDE) દ્વારા ડિઝાઈન અને વિકસાવવામાં આવી છે.
- ❖ ‘જિયોલોજિકલ સર્વે ઓફ ઈન્ડિયા’ અને ‘ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી-રુરકી’ના સંશોધકોએ કરેલી શોધમાં રાજસ્થાનના જેસલમેર બેસિનમાંથી હાઈબોડોન્ટ શાર્કની નવી લુપ્ત પ્રજાતિઓના અવશેષો મળ્યા છે.
 - હાઈબોડોન્ટ શાર્ક ટ્રાયસિક સમયગાળા અને પ્રારંભિક જુરાસિક સમયગાળા દરમિયાન દરિયાઈ અને મીઠા પાણીના બંનેમાં જોવા મળતું હતું. જેસલમેર બેસિન પ્રદેશમાંથી એકત્રિત કરાયેલા 30 થી વધુ દાંતના નમૂનાઓ દર્શાવે છે કે આ પ્રજાતિઓ લગભગ 160 થી 168 મિલિયન વર્ષો પહેલા આ પ્રદેશમાં હતી.

રમત-જગત, નિમણૂક, વ્યક્તિ, પુસ્તક, નિધન

- ❖ તાજેતરમાં કેન્દ્રીય રમત મંત્રીએ ‘રાષ્ટ્રીય રમત દિવસ’ નિમિત્તે ફિટ ઈન્ડિયા મોબાઈલ એપ્લિકેશન શરૂ કરી છે.
 - ફિટ ઈન્ડિયા એપ્લિકેશન એન્ડ્રોઈડ અને IOS બંને પ્લેટફોર્મ પર અંગ્રેજી અને હિન્દીમાં મફત ઉપલબ્ધ છે.
 - ફિટ ઈન્ડિયા આ એપ દરેક ભારતીયને મોબાઈલ દ્વારા ફિટનેસનું સ્તર તપાસવાની સુવિધા આપે છે. એપ્લિકેશનમાં ફિટનેસ સ્કોર્સ, એનિમેટેડ વિડિઓઝ, પ્રવૃત્તિ ટ્રેકર્સ અને વ્યક્તિગત વિશિષ્ટ જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવાની અનન્ય સુવિધાઓ છે.
 - આ ઉપરાંત, એપ્લિકેશનની ‘એક્ટિવિટી ટ્રેકર’ સુવિધા દૈનિક પ્રવૃત્તિને ટ્રેક કરવામાં મદદ કરે છે. વાસ્તવિક સમયનું સ્ટેપ ટ્રેકર વ્યક્તિઓને તેમના દૈનિક કાર્યો વિશે માહિતી મેળવવામાં મદદ કરે છે અને તેમને ઉચ્ચ લક્ષ્યો નક્કી કરવા પ્રોત્સાહિત કરે છે.
 - એપ્લિકેશન વ્યક્તિઓને દૈનિક સ્તરે પાણીની માત્રા, કેલરી અને ઊંઘના કલાકો પર નજર રાખવામાં પણ મદદ કરે છે.
- ❖ તાજેતરમાં ભારતીય પેરાલિમ્પિક અને રાઈફલ શૂટર અવની લેખરાએ પેરાલિમ્પિક ગેમ્સમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતીને ઈતિહાસ રચ્યો છે અને ગોલ્ડ મેડલ જીતનારી પ્રથમ ભારતીય મહિલા બની છે.
 - અવની લેખરાએ 2016 ની રિયો ગેમ્સના ગોલ્ડ મેડલ વિજેતા ચીનના ક્યુંપિંગ ઝાંગને પાછળ છોડી દીધી છે. વર્ષ 2012માં કાર અકસ્માત દરમિયાન કરોડરજ્જુની ઈજાનો ભોગ બનેલી જયપુરની 19 વર્ષીય અવની લેખરાએ કુલ 249.6 પોઈન્ટ મેળવ્યા હતા, જે પોતાનામાં પેરાલિમ્પિક વર્લ્ડ રેકોર્ડ છે.
- ❖ પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોદીએ ભકિતવેદાંત સ્વામી પ્રભુપાદની 125મી જન્મજયંતિ નિમિત્તે વીડિયો કોન્ફરન્સ દ્વારા 125 રૂપિયાનો વિશેષ માર્ક સિક્કો બહાર પાડ્યો હતો.
 - ભકિતવેદાંત સ્વામી પ્રભુપાદ દ્વારા ઈસ્કોનની સ્થાપના જેને હરે કૃષ્ણ ચળવળ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. ભકિતવેદાંત સ્વામી પ્રભુપાદનો જન્મ 1896માં કલકત્તા (ભારત)માં થયો હતો.
 - ‘શ્રીલ પ્રભુપાદ’ના દાર્શનિક ઉપદેશો અને ભકિતને ઓળખીને ગૌડિય વૈષ્ણવ સમાજે તેમને વર્ષ 1947માં ‘ભકિતવેદાંત’નું બિરુદ આપ્યું હતું.
 - સ્વામી પ્રભુપાદએ 100થી વધુ મંદિરોની સ્થાપના કરી અને વિશ્વને ભકિત યોગનો માર્ગ શીખવવા માટે અનેક પુસ્તકો લખ્યા.
 - તેમનું મૃત્યુ 14 નવેમ્બર, 1977 ના રોજ થયું.
- ❖ મરિયપ્પન થંગાવેલુએ પુરુષોની હાઈ જમ્પ T63 ફાઈનલમાં સિલ્વર મેડલ જીત્યો જ્યારે શરદ કુમારે આ જ ઈવેન્ટમાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યો હતો અને સિહરાજ અધનાએ P1 મેન્સ એર પિસ્તોલ SH1 કેટેગરીમાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યો.
- ❖ તાજેતરમાં આયોજિત એશિયન યુથ ચેમ્પિયનશીપમાં ભારતીય બોકસરોએ 9 સિલ્વર અને 5 બ્રોન્ઝ મેડલ સાથે 6 ગોલ્ડ મેડલ જીત્યા હતા.
 - મહિલા ડ્રોમાં પ્રીતિ દહિયા, સ્નેહા કુમારી, ખુશી અને નેહાએ ગોલ્ડ મેડલ જીત્યા હતા.

- મહિલા ઈવેન્ટમાં પ્રીતિ, ખુશી, તનીષા સંઘુ, નિવેદિતા, તમન્ના અને સિમરનને સિલ્વર મેડલ જીત્યા હતા.
- મેન્સ ઈવેન્ટમાં વિશ્વનાથ સુરેશ, સ્કિઓન અને જયદીપ રાવતે સિલ્વર મેડલ જીત્યા હતા.
- પ્રથમ સેમિફાઇનલમાં હાર્યા બાદ એક મહિલા સહિત પાંચ ભારતીય બોકસરોએ યુવા કેટેગરીમાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યા હતા. દક્ષ, દીપક, અભિમન્યુ અને અમન સિંહ બિષ્ટને બ્રોન્ઝ મેડલ મળ્યો હતો. મહિલા કેટેગરીમાં લાહુ યાદવે બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યો નથી.
- ❖ રાજસ્થાન કેડરના 1988ની બેચના વરિષ્ઠ IPS અધિકારી પંકજ કુમાર સિંહને બોર્ડર સિક્યુરિટી ફોર્સ (BSF)ના ડાયરેક્ટર જનરલ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
- તેઓ 7 ફેબ્રુઆરી, 2020ના રોજ ડેપ્યુટીશન પર BSFમાં જોડાયા હતા. આ પહેલા તેઓ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (CBI)માં આઠ વર્ષ અને CRPFમાં ચાર વર્ષ સુધી સેવા આપી ચૂક્યા છે.
- ❖ કોલકાતાના વિવેકાનંદ યુભભારતી કીરાંગન ખાતે ડુરંડ કપની 130મી આવૃત્તિનો પ્રારંભ થયો.
- પશ્ચિમ બંગાળના મુખ્યમંત્રી મમતા બેનર્જીએ બોલને કિક મારીને ટુર્નામેન્ટનું ઉદ્ઘાટન કર્યું.
- એશિયાની સૌથી જૂની કલબ ફૂટબોલ ટુર્નામેન્ટની આ આવૃત્તિમાં 16 ટીમો રમી રહી છે જ્યારે બે કલબ ઈસ્ટ બંગાળ અને મોહન બાગન ભાગ લઈ રહ્યા નથી.
- ડુરંડ કપ પ્રતિષ્ઠિત ફૂટબોલ ટુર્નામેન્ટ છે. તે પ્રથમ વખત 1888માં હિમાચલ પ્રદેશના દગશાઈ ખાતે આયોજિત કરવામાં આવ્યું હતું.
- ❖ એશિયન સ્કવોશ ફેડરેશનના નવા વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ તરીકે સાયરસ પોંચાને નિમવામાં આવ્યા.
- સાયરસ પોંચા ચાર વર્ષની મુદત માટે એશિયન સ્કવોશ ફેડરેશનના વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ તરીકે ચૂંટાયા છે.
- ❖ રાજ્યસભાના પૂર્વ સાંસદ અને વરિષ્ઠ પત્રકાર ચંદન મિત્રાનું 66 વર્ષની વયે નિધન થયું.
- તેઓ ધ પાયોનિયર અખબારના સંપાદક અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર હતા. તેઓ 2003 થી 2009 સુધી રાજ્યસભાના સભ્ય હતા.
- ❖ ગુજરાત રાજ્યના નવા મુખ્ય સચિવ તરીકે શ્રી પંકજ કુમારની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
- 31 ઓગષ્ટ, 2021 ના રોજ નિવૃત્ત થઈ રહેલા શ્રી અનિલ મુકિમના સ્થાને તેઓ ગુજરાતના નવા મુખ્ય સચિવ બનશે.
- શ્રી પંકજ કુમાર 1986ની બેચના IAS ઓફિસર છે. વર્તમાન તેઓ ગૃહ વિભાગના અધિક મુખ્ય સચિવ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. શ્રી પંકજ કુમાર મૂળ બિહારના પટણાના વતની છે.
- ❖ શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીની 125મી જન્મજયંતિ નિમિત્તે રાજ્યના દરેક જિલ્લામાં વિવિધ કાર્યક્રમો યોજવામાં આવ્યા હતા.
- 28 ઓગષ્ટ, 2021ના રોજ ગાંધીનગરના મહાત્મા મંદિરમાં શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીની 125મી જન્મજયંતિની ઉજવણીના આરંભે મુખ્યમંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીએ ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીના મેઘાણી ભવનનું ઈ-ખાતમૂર્હત કર્યું હતું.
- આ ઉપરાંત શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીની જન્મભૂમિ ચોટીલા ખાતે મેઘાણી સ્મારક-મ્યુઝિયમ નિર્માણ માટે રાજ્ય સરકારે પાંચ કરોડ રૂપિયા ફાળવવાની જાહેરાત કરી હતી.
- ગાંધીનગરમાં ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીનું વિશાળ ભવન તૈયાર થઈ રહ્યું છે. આ ભવનને ‘ઝવેરચંદ મેઘાણી સાહિત્ય અકાદમી ભવન’ નામ આપવામાં આવ્યું છે.
- ❖ દક્ષિણ આફ્રિકાના ફાસ્ટ બોલર ડેલ સ્ટેઈને 31 ઓગષ્ટ, 2021ના રોજ તમામ પ્રકારના ક્રિકેટ ફોર્મેટમાંથી નિવૃત્તિની જાહેરાત કરી છે.
- આ અગાઉ વર્ષ 2019માં તેમણે ટેસ્ટ ક્રિકેટમાંથી નિવૃત્તિ જાહેર કરી હતી.
- ❖ તાજેતરમાં ‘બોર્ડર સિક્યુરિટી ફોર્સ’ (BSF) ના ડાયરેક્ટર જનરલ તરીકે શ્રી પંકજ કુમાર સિંહની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
- શ્રી પંકજકુમાર સિંહ રાજસ્થાન કેડરના 1988 બેચના વરિષ્ઠ IPS અધિકારી છે.
- તેઓ હાલમાં ‘બોર્ડર સિક્યુરિટી ફોર્સ’ના વિશેષ મહાનિર્દેશક તરીકે કાર્યરત છે.
- ❖ અરુણકુમારને ભારતીય ‘મહારત્ન’ કંપની ભારત પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડ(BPCL) ના ચેરમેન અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.
- ❖ ભૂતપૂર્વ IPS અધિકારી સરદાર ઈકબાલસિંહ લાલપુરાએ તાજેતરમાં રાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગના અધ્યક્ષ તરીકેની જવાબદારી સંભાળી હતી. તેઓ પંજાબ કેડરના IPS ઓફિસર છે.
- લઘુમતી આયોગ એક વૈધાનિક સંસ્થા છે જેની સ્થાપના રાષ્ટ્રીય લઘુમતી આયોગ અધિનિયમ, 1992 હેઠળ કરવામાં આવી હતી. જેમાં એક અધ્યક્ષ, એક ઉપાધ્યક્ષ અને સાત સભ્યો હોય છે. જેઓનો કાર્યકાળ 3 વર્ષનો હોય છે.
- ❖ ગુજરાતી કાવ્ય વિશ્વના જાજરમાન કવિ ‘મેઘબિંદુ’ ઉર્ફે મેઘજી ખટાઉ ડોડેયાએ આઠ દાયકાનું આયખું ભોગવીને વિશાળ ચાહક-ભાવક-મિત્ર સમુદાયને અલવિદા કરી છે.
- જેમની અનેક કૃતિઓ ગુજરાતી સુગમ સંગીતમાં સ્વરબદ્ધ થઈ છે. એવા અત્યંત સાલસ, સંવેદનશીલ માનવી અને ઉમદા સર્જક ‘મેઘબિંદુ’ એ મુંબઈના મુલુન્ડ વિસ્તારમાં તેમના નિવાસસ્થાને તાજેતરમાં જ અંતિમ શ્વાસ લીધા હતા. ‘જનમોજનમની આપણી સગાઈ’ જેવા અનેક જાણીતાં ગીતોના સર્જક ‘મેઘબિંદુ’ મૂળ તો નારાયણ સરોવર, કચ્છના વતની. તેમનો જન્મ 9 ડિસેમ્બર, 1941ના રોજ કરાચીમાં થયો હતો. બાદમાં મુંબઈ ખાતે પરિવારનું સ્થળાંતર થતાં મુંબઈમાં જ તેઓ નોકરી કરતાં કરતાં કવિતાઓનું સર્જન કરતા રહ્યા. તેમના કાવ્યો ‘સંબંધ તો આકાશ’, ‘દરિયો’, ‘વિસ્મય’, ‘અનુભૂતિ’, ‘આનંદ છાયો છાયો’ વગેરે પુસ્તકોમાં સંગ્રહિત છે. તેમણે કવિતાઓ સિવાય ટૂંકીવાર્તા, રેડિયો નાટિકા, સંગીત પરના લેખો એમ અનેક ક્ષેત્રે સફળ ખેડાણ કર્યું છે.

- ❖ દુનિયાના અનેક દેશોની નજર ભારતના ચંદ્રયાન-3 મિશન પર મંડાયેલી છે ત્યારે મિશનની તૈયારીમાં જામનગરનું નામ પણ જોડાયું.
 - કારણકે ચંદ્રયાન-3ના પાર્સ બનાવવા માટે જરૂરી મશીન જામનગરની ગીતા મશીન ટૂલ્સ પ્રા.લિ. કંપનીએ બનાવ્યું છે. કંપનીના યુનિટમાં ખાસ CNC સ્પેશિયલ પર્યાજ મશીન બનાવાયું હતું. કંપનીના MD સરદારસિંહ જાડેજાએ જણાવ્યું હતું કે 90 ટન વજનના આ મશીનમાં ચંદ્રયાન અને રોકેટના સ્પેરપાર્સ બનશે.
- ❖ 24 ઓગષ્ટ, 2021 થી 5 સપ્ટેમ્બર, 2021 દરમિયાન ટોક્યો ખાતે 16મી પેરાલિમ્પિક્સનું આયોજન થયું હતું. જેમાં 22 રમતોની 539 ઈવેન્ટ માટે લગભગ 4,403 ખેલાડીઓએ ભાગ લીધો હતો.
 - ટોક્યો પેરાલિમ્પિક ઊદ્ઘાટન સમારોહની થીમ ‘Moving Forward : We Have Wings’ જ્યારે સૂત્ર ‘United by Emotion’ હતું અને માસ્કોટ અથવા શુભંકર ‘સોમિટી’ (Someity) છે.
 - ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં ભારતના ધ્વજવાહક જેવેલિન ધ્રોઅર શ્રી ટેક ચંદ હતા. ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં ભારતના ધ્વજવાહક તરીકે શ્રી મરિયપ્પન થંગાવેલુંને પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ તેમને કોરોનાના કારણે તેમની જગ્યાએ ટેક ચંદને નેતૃત્વ સોંપવામાં આવ્યું.
 - ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં કુલ 207 મેડલ સાથે ચીન પ્રથમ ક્રમાંકે રહ્યું છે. ત્યારબાદ કુલ 124 મેડલ સાથે ગ્રેટ બ્રિટન બીજા અને કુલ 104 મેડલ સાથે અમેરિકા ત્રીજા ક્રમે રહ્યું છે. જ્યારે ભારત 5 ગોલ્ડ, 8 સિલ્વર અને 6 બ્રોન્ઝ મેડલ મળીને કુલ 19 મેડલ સાથે ભારત મેડલ ટેબલમાં 24માં ક્રમે હતું.

ગોલ્ડ મેડલ		
ક્રમ	ખેલાડીનું નામ	રમત
1	કૃષ્ણા નાગર	બેડમિન્ટન (પુરુષ સિંગલ્સ SH6)
2	પ્રમોદ ભગત	બેડમિન્ટન (પુરુષ સિંગલ્સ SH6)
3	મનીષ નરવાલ	શૂટિંગ (મિક્સ 50 મીટર પિસ્તોલ)
4	અવની લેખરા	શૂટિંગ (મહિલાઓની 10 મીટર એર રાઈફલ SH1)
5	સુમિત અંટિલ	મેન્થ જેવેલિન થ્રો F64 (ભાલા ફેંક)

સિલ્વર મેડલ			
ક્રમ	ખેલાડીનું નામ	રમત	વતન (રાજ્ય)
1	સુહાસ પલરાજ	બેડમિન્ટન (મેન્સ સિંગલ્સ SL4)	કર્ણાટક
2	સિહરાજ અધના	શૂટિંગ (50 મીટર પિસ્તોલ SH1)	હરિયાણા
3	પ્રવિણ કુમાર	મેન્સ હાઈ જમ્પ (T64) (ઊંચી કૂદ)	ઉત્તર પ્રદેશ
4	મરિયપ્પન થંગાવેલુ	મેન્સ હાઈ જમ્પ (T63) (ઊંચી કૂદ)	તમિલનાડુ
5	દેવેન્દ્ર ઝાંઝરિયા	જેવેલિન થ્રો (F46) (ભાલા ફેંક)	રાજસ્થાન
6	ભાવિનાબેન પટેલ	ટેબલ ટેનિસ (મહિલા સિંગલ્સ C4)	ગુજરાત
7	નિષાદ કુમાર	હાઈ જમ્પ (T7)	હિમાચલ પ્રદેશ
8	યોગેશ કથુરિયા	મેન્સ ડિસ્ક થ્રો (F56)	દિલ્હી

બ્રોન્ઝ મેડલ			
ક્રમ	ખેલાડીનું નામ	રમત	વતન (રાજ્ય)
1	અવની લેખરા	શૂટિંગ (મહિલાઓની 50 મીટર રાઈફલ 3 પોઝિશન SH1)	રાજસ્થાન
2	મનોજ સરકાર	બેડમિન્ટન (મેન્સ સિંગલ્સ SL3)	ઉત્તરાખંડ
3	હરવિંદર સિંહ	તીરંદાજી	હરિયાણા
4	શરદ કુમાર	મેન્સ હાઈ જમ્પ (T63) (ઊંચી કૂદ)	બિહાર
5	સિહરાજ અધના	શૂટિંગ (10 મીટર એર પિસ્તોલ SH1)	હરિયાણા
6	સુંદર સિંહ ગુર્જર	મેન્સ જેવેલિન થ્રો F46 (ભાલા ફેંક)	રાજસ્થાન

- 10 મીટર રાઈફલ શૂટર SH1 ઈવેન્ટમાં અવની લેખરાએ ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં ગોલ્ડ મેડલ જીતી ઈતિહાસ રચ્યો છે.
- આ સાથે પેરાલિમ્પિકમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતનાર પ્રથમ ભારતીય મહિલા બન્યા છે. આ ઉપરાંત તેમણે ટોક્યો ઓલિમ્પિક 2020માં જ 50 મીટર એર રાઈફલમાં બ્રોન્ઝ મેડલ પણ જીત્યો છે. અવની લેખરા જયપુરના વતની છે.
- પ્રમોદ ભગતે ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં બેડમિન્ટનમાં મેન્સ સિંગલ્સ SL3 ઈવેન્ટમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતી ઈતિહાસ રચ્યો છે. તેઓ બિહારના વતની છે.
- કૃષ્ણા નાગરે ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં બેડમિન્ટનની SH6 ઈવેન્ટમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતી ઈતિહાસ રચ્યો છે. તેઓ રાજસ્થાનના વતની છે.
- સુમિત અંટિલે ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં જેવેલિન થ્રો (ભાલાફેંક)માં ગોલ્ડ મેડલ જીતી ઈતિહાસ રચ્યો છે. તેઓ જેવેલિન થ્રોની F64 ઈવેન્ટમાં વર્લ્ડ રેકોર્ડ સાથે ટોચનું સ્થાન મેળવ્યું છે. તેમણે 68.55 મીટરનો થ્રો ફેંકી આ ગોલ્ડ મેડલ જીત્યો છે. તેઓ હરિયાણાના વતની છે.
- મનીષ નરવાલે ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020માં શૂટિંગમાં ગોલ્ડ મેડલ જીતી ઈતિહાસ રચ્યો છે. તેઓ મિક્સ P4-50 મીટર પિસ્તોલ SH1 ઈવેન્ટમાં ભારત માટે ગોલ્ડ મેડલ જીત્યા છે. તેઓ હરિયાણાના વતની છે.
- ટોક્યો પેરાલિમ્પિકમાં મહેસાણાના વતની ભાવિનાબેન પટેલે ટેબલ ટેનિસના મહિલા સિંગલ્સ વર્ગ-4 કેટેગરીમાં સિલ્વર મેડલ જીતીને ઈતિહાસ રચ્યો છે. ગુજરાત સરકારે ખેલ પ્રતિભા યોજના હેઠળ ભાવિના પટેલને 3 કરોડ રૂપિયાની પ્રોત્સાહક ધનરાશિ આપવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે.

- પેરા શૂટર અવની લેખરાએ શૂટિંગમાં બે મેડલ જીત્યા હતા જેમાં 10 મીટર એર રાઈફલની SH1 ઈવેન્ટમાં ગોલ્ડ મેડલ અને 50 મીટર રાઈફલ્સ 3 પોઝિશન SH1માં બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યો હતો. આમ તે વ્યક્તિગત ગોલ્ડ મેડલ અને એકથી વધુ મેડલ વિજેતા પ્રથમ ભારતીય મહિલા બન્યા હતા.
- આ ઉપરાંત સિંહરાજ અધાનાએ પણ બે મેડલ જીત્યા હતા. તેમણે 50 મીટર પિસ્તોલ SH1માં સિલ્વર અને 10 મીટર એર પિસ્તોલ SH1 કેટેગરીમાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીત્યો હતો.
- પેરા બેડમિન્ટન ખેલાડી સુહાસ લલિનાકરે યથિરાજ પેરાલિમ્પિકમાં સિલ્વર મેડલ જીતનાર પ્રથમ IAS અધિકારી છે. ટોક્યો પેરાલિમ્પિકમાં ભારતના ખેલાડીઓએ સૌથી વધારે આઠ મેડલ એથલેટિક્સમાં મેળવ્યા હતા.
- ટોક્યો પેરાલિમ્પિકમાં ગુજરાતની ત્રણ દીકરીઓની પસંદગી થઈ હતી. જેમાં પેરા ટેબલ ટેનિસમાં સોનલબેન પટેલ અને ભાવિનાબેન પટેલ તથા પારૂલબેન પરમાર પેરા બેડમિન્ટનની રમતમાં પસંદગી પામ્યા હતા.
- 5 સપ્ટેમ્બર, 2021 ના રોજ ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020નો સમાપન સમારોહ યોજાયો હતો. ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020ના સમાપન સમારોહ બાદ પરંપરા મુજબ ટોક્યોના સ્ટેડિયમમાંથી પેરાલિમ્પિકનો ધ્વજ ઉતારી લેવામાં આવ્યો હતો. આ ફલેગ વર્ષ 2024ના ઓલિમ્પિક/પેરાલિમ્પિક યજમાન શહેર પેરિસના એન્ના હિડાલ્ગોને સોંપવામાં આવ્યો હતો. ટોક્યો પેરાલિમ્પિક 2020ના સમાપન સમારોહમાં ભારતના ધ્વજવાહક સુશ્રી અવની લેખરા હતા.
- ❖ તાજેતરમાં 30 ઓગષ્ટથી 12 સપ્ટેમ્બર, 2021 દરમિયાન અમેરિકાના ન્યૂયોર્ક ખાતે 141મી US Open ટેનિસ ચેમ્પિયનશિપનું આયોજન થયું હતું.
 - જેમાં રશિયાના શ્રી ડેનિયલ મેડવેડેવે સાંબિયાના શ્રી નોવાક જોકોવિચને પરાજય આપીને ‘મેન્સ સિંગલ્સ’નું ટાઈટલ જીતી લીધું છે.
 - જ્યારે ‘વિમેન્સ સિંગલ્સ’ સ્પર્ધામાં બ્રિટનના સુશ્રી એમ્મા રાફ્કાનુ એ કેનેડાના સુશ્રી લીલહ ફર્નાન્ડિઝને પરાજય આપીને ‘વિમેન્સ સિંગલ્સ’નું ટાઈટલ જીતી લીધું છે.
 - જ્યારે ‘મેન્સ ડબલ્સ’ સ્પર્ધામાં શ્રી રાજીવ રામ (અમેરિકા) અને શ્રી જો સેલિસબરી (બ્રિટન) જીત્યા છે. ‘મહિલા ડબલ્સ’ સ્પર્ધામાં સુશ્રી સામન્થા સ્ટોસુર (ઓસ્ટ્રેલિયા) અને સુશ્રી ઝાંગ શૂઆઈ (ચીન) જીત્યા છે. ‘મિક્સ ડબલ્સ’ સ્પર્ધામાં સુશ્રી ડેસિરા કાઉઝિક (અમેરિકા) અને શ્રી જો સેલિસબરી (બ્રિટન) જીત્યા છે.
- ❖ શ્રીલંકાના ઝડપી બોલર શ્રી લસિથ મલિંગાએ 14 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ક્રિકેટના તમામ ફોર્મેટમાંથી નિવૃત્તિ જાહેર કરી છે.
 - આ અગાઉ વર્ષ 2011માં તેમણે ટેસ્ટ ક્રિકેટમાંથી નિવૃત્તિ જાહેર કરી હતી. ત્યારબાદ વર્ષ 2019માં વન ડે ક્રિકેટમાંથી નિવૃત્તિ જાહેર કરી હતી.
- ❖ પંજાબના 16મા મુખ્યમંત્રી તરીકે શ્રી ચરણજીતસિંહ ચન્નીની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
 - પંજાબના રાજ્યપાલ શ્રી બનવારી લાલ પુરોહિતે પંજાબના મુખ્યમંત્રી તરીકે તેમને ચંદીગઢ રાજભવનમાં મુખ્યમંત્રી તરીકેના હોદ્દા અને ગુપ્તતાના શપથ લેવડાવ્યા હતા.
 - આ ઉપરાંત પંજાબમાં પ્રથમ વખત બે નાયબ મુખ્યમંત્રીની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
 - આ અંતર્ગત શ્રી સુખજિન્દરસિંહ રંધવા અને શ્રી ઓમપ્રકાશ સોનીએ પણ નાયબ મુખ્યમંત્રી તરીકેના શપથ લીધા છે.
 - નોંધનીય છે કે કેપ્ટન અમરિન્દરસિંહે 18 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ પંજાબના મુખ્યમંત્રી પદેથી રાજીનામું આપ્યું હતું.
- ❖ ભારતીય વાયુસેનાના નાયબ વડા (Vice Chief Air Staff) એર માર્શલ શ્રી વિવેક રામ ચૌધરીની ભારતીય વાયુસેનાના નવા વડા (Chief of Air Staff) તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
 - તેઓ 30 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ નિવૃત્ત થઈ રહેલા એર ચીફ માર્શલ શ્રી રાકેશ કુમાર સિંહ ભદોરિયાનું સ્થાન લેશે.
- ❖ ભારતીય મહિલા ક્રિકેટ ટીમના કેપ્ટન સુશ્રી મિતાલી રાજે તાજેતરમાં ઓસ્ટ્રેલિયા સામેની વન ડે મેચ દરમિયાન પોતાની કારકિર્દીમાં વધુ એક સિદ્ધિ હાંસલ કરી છે.
 - તેમણે આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રિકેટમાં તેના 20,000 રન પુરા કર્યા છે. આ ઉપરાંત ICC વિમેન્સ વન ડે રેન્કિંગ બેટ્સવુમનની યાદીમાં પોતાનું ટોચનું સ્થાન પણ જાળવી રાખ્યું છે.
- ❖ પ્રસિદ્ધ ભાષાવિદ્ અને ગુજરાત યુનિવર્સિટીના નિવૃત્ત પ્રોફેસર ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસનું તાજેતરમાં નિધન થયું છે.
 - શ્રી યોગેન્દ્ર ધીરૂભાઈ વ્યાસનો જન્મ 6 ઓક્ટોબર, 1940 ના રોજ અમદાવાદ ખાતે થયયો હતો.
 - કુલ 27 પુસ્તકના લેખક અને 24 પુસ્તકના સંપાદક ડો. યોગેન્દ્ર વ્યાસને તેમના પાંચ પુસ્તકને જે-તે વર્ષના શ્રેષ્ઠ પુસ્તક તરીકે ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીના પુરસ્કાર મળેલા છે. ‘બે કિનારાન વચ્ચે’ અને ‘કૃષ્ણ જન્મ’ તેમની લઘુનવલો છે તથા ‘કિશોર કથા’ અને ‘મનોરંજક બોધકથા’ઓ તેમનું બાળ સાહિત્ય છે. આ ઉપરાંત ‘બોલી વિજ્ઞાન અને ગુજરાતની બોલીઓ’, ભાષા વિજ્ઞાન અને ભાષા કૌશલ્યોનું શિક્ષણ, સામાજિક ભાષા વિજ્ઞાન વગેરે તેમના ભાષાશાસ્ત્રને લગતા પુસ્તકો છે.

એવોર્ડ, પુરસ્કાર

- ❖ તાજેતરમાં બાંગ્લાદેશના ડો.ફિરદૌસી કાદરી અને પાકિસ્તાનના મુહમ્મદ અમજદ સાકિબ ઉપરાંત, ફિલિપિનો માછીમાર અને સમુદાય પર્યાવરણવાદી રોબર્ટો બેલોન, માનવતાવાદી કાર્ય અને શરણાર્થી સહાય માટે અમેરિકન સ્ટીવન મુન્સી, અને તપાસ પત્રકારત્વ માટે ઈન્ડોનેશિયાની સંસ્થા વોચડોક (Watchdoc)ને રેમન મેગ્સેસ એવોર્ડથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે.
 - આ પુરસ્કારની શરૂઆત વર્ષ 1958 માં થઈ હતી. જે ફિલિપાઈન્સના પૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ રેમન મેગ્સેસની યાદમાં આપવામાં આવે છે. જેને એશિયાનો નોબલ પુરસ્કાર ગણવામાં આવે છે.
- ❖ તાજેતરમાં સતલજ જલ વિદ્યુત નિગમ (SJVN) ને બેસ્ટ ગ્રોથ પર્ફોર્મન્સ પાવરની શ્રેણીમાં ‘ડન સેન્ડ બ્રેડસ્ટ્રીટ-કોર્પોરેટ એવોર્ડ-2021’ થી પુરસ્કૃત કરવામાં આવ્યા છે.
 - આ એવોર્ડ ‘ઈન્ડિયાઝ ટોપ 500 કંપનીઝ 2021’ નામની વર્ચ્યુઅલ કોન્ફરન્સ દરમિયાન આપવામાં આવ્યો હતો.

- ❖ ટાઈમ્સ હાયર એજ્યુકેશન વર્લ્ડ યુનિવર્સિટી રેન્કિંગ 2022 જાહેર કરવામાં આવ્યું છે.
 - આ યાદીમાં ઓક્સફોર્ડ યુનિવર્સિટી ટોચ પર છે, ત્યારબાદ કેલિફોર્નિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી અને હાર્વર્ડ યુનિવર્સિટી અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા સ્થાને છે.
 - આ યાદીમાં ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ (IISc), બેંગલુરુને 301-350 ની રેન્કિંગ વચ્ચે રાખવામાં આવ્યું છે, જે ટોચની 350 રેન્કિંગમાં એકમાત્ર ભારતીય યુનિવર્સિટી છે.
- ❖ શૈલેન્દ્ર સિંહે ત્રણ ગંભીર રીતે જોખમમાં મુકાયેલી કાયબાની પ્રજાતિઓને લુપ્ત થવાથી બચાવવા માટે ‘બહુલર ટર્ટલ કન્ઝર્વેશન’ એવોર્ડ જીત્યો છે.
 - ટર્ટલ સર્વાઈવલ એલાયન્સ, IUCN/SSC ટર્ટલ એન્ડ ફેશવોટર ટર્ટલ એક્સપર્ટ ગ્રુપ, ટર્ટલ કન્ઝર્વેન્સી અને ટર્ટલ કન્ઝર્વેશન ફંડ એવોર્ડ આપનાર આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓમાં સામેલ છે.
 - બહુલર ટર્ટલ કન્ઝર્વેશન એવોર્ડ 2006માં international turtle conservation and biology માં ઉત્કૃષ્ટ સિદ્ધિઓ, યોગદાન અને નેતૃત્વ શ્રેષ્ઠતાને માન્યતા આપવા માટે સ્થાપવામાં આવ્યો હતો.
- ❖ પાવર ગ્રીડ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા લિમિટેડ (POWERGRID), ભારત સરકારના વીજ મંત્રાલય હેઠળ એક મહારાજ CPSU ને પ્રતિષ્ઠિત “એસોસિયેશન ફોર ટેલેન્ટ ડેવલપમેન્ટ (ATD) 2021 શ્રેષ્ઠ એવોર્ડ” એનાયત કરવામાં આવ્યો છે.
 - POWERGRID એ વિશ્વભરની 71 સંસ્થાઓમાં 8 મો ક્રમ મેળવ્યો છે, આમ એવોર્ડ જીતનાર એકમાત્ર PSU અને ટોચ 20 માં ભારતની માત્ર બે કંપનીઓમાંથી એક બની છે.
- ❖ FSSAI એ ભારતીય રેલવેના ચંદીગઢ રેલવે સ્ટેશનને 5-સ્ટાર ‘ઈટ રાઈટ સ્ટેશન’ સર્ટિફિકેટ આપવામાં આવ્યું.
 - FSSAI રેલવે સ્ટેશનોને પ્રમાણપત્ર પૂરું પાડે છે જે પ્રમાણભૂત ખાદ્ય સંગ્રહ અને સ્વચ્છતા પદ્ધતિઓનું પાલન કરે છે. FSSAI પાસેથી આ પ્રમાણપત્ર મેળવનાર ચંદીગઢ y રેલવે સ્ટેશન ભારતનું પાંચમું સ્ટેશન છે.
- ❖ કેન્દ્રીય શિક્ષણ મંત્રી શ્રી ધર્મેન્દ્ર પ્રધાને 9 સપ્ટેમ્બર, 2021ના રોજ ‘National Institutional Ranking Framework’ (NIRF) દ્વારા સ્થાપિત ‘ઈન્ડિયા રેન્કિંગ-2021’ બહાર પાડવામાં આવ્યું.
 - જેમાં કુલ 10 કેટેગરીમાં ભારતની શિક્ષણ સંસ્થાઓને રેન્ક આપવામાં આવ્યા છે. આ રેન્કિંગમાંથી ઓવરઓલ કેટેગરીમાં ભારતની સૌથી શ્રેષ્ઠ 100 શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં IIT મદ્રાસ પ્રથમ ક્રમે છે. જ્યારે ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ, બેંગલુરુ બીજા અને IIT બોમ્બે ત્રીજા ક્રમે છે.
 - આ રેન્કિંગમાં ઓવરઓલ કેટેગરીમાં ભારતની સૌથી શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં ગુજરાતની ફક્ત 3 જ સંસ્થાઓનો સમાવેશ થાય છે. જેમાં IIT ગાંધીનગર 33મા, ગુજરાત યુનિવર્સિટી 32મા અને ‘સરદાર વલ્લભભાઈ નેશનલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી-સુરત’ 98મા ક્રમે છે. જ્યારે આ રેન્કિંગમાં મેનેજમેન્ટ કેટેગરીમાં ગુજરાતની IIM અમદાવાદ પ્રથમ ક્રમે છે.
 - યુનિવર્સિટી રેન્કિંગમાં પ્રથમ ક્રમે ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ-બેંગલુરુ અને બીજા ક્રમે JNU નો ક્રમ આવે છે. આજ રેન્કિંગમાં ગુજરાત યુનિવર્સિટી એ 43મું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે.
 - એન્જિનિયરિંગ કેટેગરીમાં શ્રેષ્ઠ પ્રથમ ક્રમે IIT મદ્રાસ, બીજા ક્રમે IIT દિલ્હી અને ગુજરાતમાં 22માં ક્રમે IIT ગાંધીનગરનો સમાવેશ થાય છે.
 - ભારતમાં વિવિધ શિક્ષણ સંસ્થાઓને 5 માપદંડોના આધારે આ રેન્ક આપવામાં આવે છે :
 - (1) શિક્ષણ, અધ્યયન અને સંસાધન
 - (2) સંશોધન અને વ્યાવસાયિક પ્રેક્ટિસ
 - (3) સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
 - (4) સુલભ અને સમાવિષ્ટ
 - (5) પર્સોનલ (ધારણા)
 - ભારતમાં વર્ષ 2016થી આ રેન્કિંગનો પ્રારંભ થયો છે.
- ❖ ભારતીય સશસ્ત્ર દળોના સર્વોચ્ચ કમાન્ડર અને ભારતના રાષ્ટ્રપતિ શ્રી રામનાથ કોવિંદે તાજેતરમાં INS ‘હંસ’ (ગોવા સ્થિત ભારતીય નૌસેના ઉડ્ડયન)ને રાષ્ટ્રપતિ કલર એવોર્ડ અથવા ધ્વજ અર્પણ કર્યો છે.
 - શાંતિ અને યુદ્ધ બંને પરિસ્થિતિઓમાં રાષ્ટ્રને અપાયેલી અસાધારણ સેવાની માન્યતામાં રાષ્ટ્રપતિશ્રી દ્વારા લશ્કરી એકમને એવોર્ડ આપવામાં આવે છે. ભારતીય નૌકાદળ 27 મે, 1951ના રોજ ભારતના તત્કાલિન રાષ્ટ્રપતિ શ્રી ડો. રાજેન્દ્ર પાસેથી ધ્વજ મેળવનાર પ્રથમ ભારતીય સશસ્ત્ર દળ હતું.
- ❖ સાહિત્ય અકાદમીએ તાજેતરમાં બાકી રહેલી 4 ભાષાઓ ઉડિયા, મલયાલમ, નેપાળી અને રાજસ્થાની માટેના સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર, 2020ની ઘોષણા કરી હતી.
 - લેખિકા યોશધરા મિશ્રાને તેમના પુસ્તક ‘સમુદ્રકુળ ઘરા’ માટે ઉડિયા ભાષાનો સાહિત્ય અકાદમી એવોર્ડ પ્રદાન કરાયો હતો જ્યારે મલયાલમ લેખક ઓમચેરી એન.એન. પિલ્લઈને તેમના સંસ્મરણ પુસ્તક ‘આકસ્મિકમ : ઓમચેરિયુત ઓરમા-કુરુરિપ્પુકલ’ બદલ પ્રતિષ્ઠિત પુરસ્કારથી અલંકૃત કરાયા હતા. નેપાળી ભાષાનો વર્ષ 2020નો સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર શંકરદેવ ઢાકલને તેમની નવલકથા ‘કિરાયાકો કોખ’ બદલ એનાયત કરાયો હતો. જ્યારે રાજસ્થાની ભાષાનું સાહિત્ય અકાદમી સન્માન ભંવરસિંહ સામૌરને તેમના નિબંધ સંગ્રહ ‘સંસ્કૃતિ રી સનાતન દીઠ’ બદલ પ્રદાન કરાયું હતું.
- ❖ સાહિત્ય અકાદમીએ તાજેતરમાં વર્ષ 2020 માટેના બાકી રહેલા વાર્ષિક યુવા પુરસ્કાર પાંચ ભાષાઓમાં જાહેર કર્યા હતા જેમાં ગુજરાતી ભાષામાં લેખક અભિમન્યુ આચાર્યને તેમની ટૂંકીવાર્તાઓના સંગ્રહ ‘પડછાયાઓ વચ્ચે’ બદલ પ્રતિષ્ઠિત યુવા સાહિત્ય પુરસ્કાર પ્રદાન કરાયો છે.
 - મલયાલમ ભાષાનો યુવા પુરસ્કાર અભિન જોસેફને તેમના ટૂંકીવાર્તાઓના સંગ્રહ ‘કલિયાસેરી થીસિસ’ બદલ જ્યારે સિંધી ભાષામાં યુવા પુરસ્કાર 2020 કોમલ જગદીશ દયલાણીને ટૂંકીવાર્તાઓના તેમના સંગ્રહ ‘કાશ’ બદલ એનાયત કરાયો હતો. બંગાળી ભાષાનો યુવા પુરસ્કાર 2020 સયમ બંદોપાધ્યાયને

તેમની નવલકથા ‘પૂરણપુરુષ’ માટે જ્યારે મરાઠી ભાષાનો યુવા પુરસ્કાર પ્રજાકત દેશમુખને તેમની મરાઠી નાટક ‘દેવભાભી’ બદલ અર્પણ કરાયો હતો. પુરસ્કાર સ્વરૂપે તાંબાની તકતી અને રૂ.50,000 નો ચેક આપવામાં આવે છે.

❖ ગુજરાતી ભાષાના સુવિખ્યાત વિચારક, લેખક, શિક્ષણવિદ્, કટાર લેખક અને વિવેચક જેવી બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા ડો. ગુણવંત શાહને વાલ્મીકિ એવોર્ડથી અલંકૃત કરવાની જાહેરાત તાજેતરમાં કરવામાં આવી હતી.

→ આ એવોર્ડ પ્રથમવખત જ એનાયત કરાઈ રહ્યો છે, જે વડોદરાના લેખક-સાહિત્યકારને ફાળે ગયો છે. સન્માનપત્ર સાથે રૂ. 1.25 લાખની રકમ ધરાવતો આ એવોર્ડ ડો. ગુણવંત શાહને સાહિત્યમાં તેમના જીવનપર્યંત પ્રદાન બદલ આપવામાં આવી રહ્યો છે. પ્રખર રામાયણ કથાકાર પૂજ્ય મોરારિબાપુ દ્વારા આ એવોર્ડ પ્રદાન કરાઈ રહ્યો છે. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે ડો.ગુણવંત શાહ દિવ્ય ભાસ્કરની રસરંગ પૂર્તિમાં ‘વિચારોના વૃંદાવનમાં’ નામની કોલમના લેખક છે.

❖ તાજેતરમાં 15 ફાઈનલિસ્ટમાંથી બે ભારતીયોને લંડનમાં યોજનારા પ્રથમ અર્થશોટ પુરસ્કાર, 2021 માટે પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.

→ જેમાં તમિલનાડુના 14 વર્ષીય દિકરી સુશ્રી વિનિશા ઉમાશંકરની પસંદગી કરવામાં આવી છે.
→ સુશ્રી વિનિશા ઉમાશંકરને તેમના પ્રોજેક્ટ ‘સોલાર પાવર્ડ આર્નિંગ કાર્ટ’ માટે પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.
→ આ ઉપરાંત દિલ્હી સ્થિત ઉદ્યોગસાહસિક શ્રી વિદ્યુત મોહનની પણ પસંદગી કરવામાં આવી છે. શ્રી વિદ્યુત મોહનને તેમનો પ્રોજેક્ટ ‘કૃષિ વેસ્ટ રિસાયકલિંગ કન્સેપ્ટ’ માટે પસંદ કરવામાં આવ્યા છે.

❖ ટાઈમ મેગેઝિને વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદીને 2021ના 100 સૌથી પ્રભાવશાળી લોકોમાં સામેલ કર્યા છે.

→ વડાપ્રધાન નરેન્દ્રભાઈ મોદી ઉપરાંત પશ્ચિમ બંગાળના મુખ્યમંત્રી સુશ્રી મમતા બેનર્જી અને સીરમ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઈન્ડિયાના સીઈઓ શ્રી અદાર પૂનાવાલાનો પણ વિશ્વના 100 સૌથી પ્રભાવશાળી લોકોમાં સમાવેશ થયો છે.

❖ પર્યાવરણ ક્ષેત્રે કાર્ય કરતી વિશ્વની પ્રસિદ્ધ સંસ્થા ‘Foundation for Environmental Education’ (FEE) દ્વારા ભારતના વધુ બે દરિયાકિનારા (બીચ)ને ‘Blue Flag Beach’નું સર્ટિફિકેટ આપવામાં આવ્યું છે.

→ આ બે બીચમાં તમિલનાડુના ‘કોવલમ’ અને પુડુચેરીના ‘એડન’ નો સમાવેશ થયો છે. આ સાથે ભારતમાં ‘બ્લુ ફ્લેગ સર્ટિફિકેટ’ પ્રાપ્ત કરનાર દરિયાકિનારા (અથવા બીચ)ની સંખ્યા 10 થઈ ગઈ છે.

❖ સાહિત્ય અકાદમી અનુવાદ પુરસ્કાર – 2020 અંતર્ગત ગુજરાતી ભાષા માટે સુશ્રી કાશ્યપી મહાની પસંદગી કરવામાં આવી.

→ નવી દિલ્હી સ્થિત રવિન્દ્ર ભવન ખાતે સાહિત્ય અકાદમીના અધ્યક્ષ ડો. ચંદ્રશેખર કુંભારની અધ્યક્ષતામાં આયોજિત અકાદમીની કાર્યકારી મંડળની બેઠકમાં 24 પુસ્તકોની ‘સાહિત્ય અકાદમી અનુવાદ પુરસ્કાર 2020’ માટે પસંદગી કરવામાં આવી હતી.
→ હિન્દીમાં મૃદુલા સિન્હા દ્વારા લેખિત નવલકથા ‘પરિતપ લંકેશ્વરી’ના 2016માં પ્રકાશિત થયેલા ગુજરાતી અનુવાદ માટે તેમને આ પુરસ્કાર એનાયત થયો છે.
→ હિન્દી ભાષામાં અનુવાદ માટે ‘સાહિત્ય અકાદમી અનુવાદ પુરસ્કાર 2020’ શ્રી ટી.ઈ.એસ.રાઘવનને આપવામાં આવ્યો છે. તેમને તમિલ કવિતા ‘તિરુક્કુરલ’નો હિન્દીમાં અનુવાદ કર્યો હતો.
→ આ પુરસ્કાર અંતર્ગત વિજેતાને રૂ. 50,000 ઉપરાંત તામ્રપત્ર એનાયત થાય છે.

❖ તાજેતરમાં ભારતના રાષ્ટ્રપતિશ્રી દ્વારા વર્ષ 2019-20 માટે ‘રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના’ (NSS) પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યા હતા.

→ વર્ષ 2019-20 માટે ‘રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના’ પુરસ્કારો ત્રણ અલગ-અલગ કેટેગરીમાં આપવામાં આવ્યા છે. જેમકે, યુનિવર્સિટીઓ, પ્લસ ટુ કાઉન્સિલ, NSS એકમો અને તેમના કાર્યક્રમ અધિકારીઓ તથા સ્વયંસેવકોને આપવામાં આવ્યા છે.
→ રાષ્ટ્રીય સેવા યોજનાની 25મી વર્ષગાંઠ નિમિત્તે વર્ષ 1993-94 માં યુવા બાબતો અને રમત મંત્રાલય દ્વારા NSS પુરસ્કારોની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.

❖ તાજેતરમાં મિલિટરી નર્સિંગ સર્વિસના નાયબ મહાનિદેશક બ્રિગેડિયર શ્રીમતી એસ.વી.સરસ્વતીને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા ‘નેશનલ ફ્લોરેન્સ નાઈટીંગેલ એવોર્ડ-2020’ થી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે.

→ લશ્કરી નર્સિંગ સેવામાં તેમના નોંધપાત્ર યોગદાનને ધ્યાનમાં રાખીને આ પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો છે.

❖ બાંગ્લાદેશના વડાપ્રધાન શ્રીમતી શેખ હસીનાને ‘SDG Progress Award’ થી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે.

→ આ એવોર્ડ યુનાઈટેડ નેશન્સ પ્રાયોજિત સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ સોલ્યુશન્સ નેટવર્ક (SDSN) દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવ્યો હતો.

મહત્વના દિવસો

- 1 થી 7 સપ્ટેમ્બર, 2021 : નેશનલ ન્યુટ્રિશન વીક
 - થીમ : ફીડિંગ સ્માર્ટ રાઈટ ફોમ સ્ટાર્ટ (શરૂઆતથી જ સ્માર્ટ ખોરાક આપવો)
- 2 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ નાણિયેર દિવસ
 - થીમ : બિલ્ડીંગ એ સેફ, ઈન્ક્લુસિવ, રેઝિલિયન્ટ એન્ડ સસ્ટેનેબલ કોકોનટ કમ્યુનિટી એમિડ COVID-19 પેન્ડેમિક એન્ડ બિયોન્ડ.
- 5 સપ્ટેમ્બર, 2021 : આંતરરાષ્ટ્રીય ચેરિટી દિવસ
- 6 થી 12 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ‘ફૂડ પ્રોસેસિંગ સપ્તાહ’
- 7 સપ્ટેમ્બર, 2021 : International Day of Clean Air for Blue Skies
 - થીમ : “Healthy Air, Healthy Planet”
 - સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)ની સામાન્ય સભાએ 19 ડિસેમ્બર, 2019ના રોજ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર પર્યાવરણ કાર્યક્રમ (UNEP) ના 74મા સત્રમાં આ દિવસ ઉજવવાની જાહેરાત કરી હતી. વર્ષ 2021માં આ દિવસ સૌપ્રથમવાર મનાવવામાં આવ્યો.

- 8 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ ફિઝિયોથેરાપી દિવસ
– આ વર્ષનો વર્લ્ડ ફિઝિયોથેરાપી ડે કોવિડ-19 ચેપમાંથી સાજા થવા અને તેનાથી અસરગ્રસ્ત લોકોના સંચાલન અને સારવારમાં ફિઝિયોથેરાપીની ભૂમિકા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- 8 સપ્ટેમ્બર, 2021 : આંતરરાષ્ટ્રીય સાક્ષરતા દિવસ
– થીમ : ‘Literacy for a human-centered recovery : Narrowing the digital divide’ (માનવ કેન્દ્રિત પુનઃપ્રાપ્તિ માટે સાક્ષરતા : ડિજિટલ ખાઈને સાંકડું કરવું.)
- 9 સપ્ટેમ્બર, 2021 : હિમાલય દિવસ
– થીમ : કોન્ટ્રિબ્યુશન ઓફ હિમાલય એન્ડ અવર રિસ્પોન્સિબિલિટીઝ (હિમાલયનું યોગદાન અને આપણી જવાબદારીઓ)
- 9 સપ્ટેમ્બર, 2021 : World EV Day (વિશ્વ ઈલેક્ટ્રોનિક વાહન દિવસ)
– વિશ્વ EV દિવસની પ્રથમ આવૃત્તિ 2020માં ઉજવવામાં આવી હતી.
- 9 સપ્ટેમ્બર, 2021 : હુમલાથી શિક્ષણના રક્ષણ માટેનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ (International Day to Protect Education Form Attack)
- 10 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ આત્મહત્યા નિવારણ દિવસ (World Suicide Prevention Day)
– થીમ : “Creating Hope Through Action” (કાર્યવાહી દ્વારા આશાનું સર્જન)
- 5 થી 17 સપ્ટેમ્બર, 2021 : શિક્ષક પર્વ ઉજવણી
- 11 સપ્ટેમ્બર, 2021 : યુનિવર્સલ બ્રધરહૂડ ડે (વિશ્વ બંધુત્વ દિવસ)
– 1893માં શિકાગોમાં ભારતીય વિચારક અને આધ્યાત્મિકવાદી સ્વામી વિવકાનંદે આપેલા ઐતિહાસિક ભાષણની યાદમાં દર વર્ષે આ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
- 11 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ ફર્સ્ટ એઈડ ડે (વિશ્વ પ્રાથમિક ચિકિત્સા દિવસ)
– આ દિવસ દર વર્ષે સપ્ટેમ્બરના બીજા શનિવારે ઉજવાય છે.
– થીમ : બી એ હીરો એટ સ્કૂલ એન્ડ યોર કમ્યુનિટી
- 14 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ‘હિન્દી દિવસ’
– નોંધનીય છે કે ‘વિશ્વ હિન્દી દિવસ’ દર વર્ષે 10 જાન્યુઆરીના રોજ ઉજવવામાં આવે છે.
- 15 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ‘એન્જિનિયર્સ ડે’
– ભારતના જાણીતા ઈજનેર ડો.મોક્ષગુંદામ વિશ્વેશ્વરાયાની જન્મજયંતિ નિમિત્તે એન્જિનિયર ડે ઉજવવામાં આવે છે. આ વર્ષે તેમની 160મી જન્મજયંતિ ઉજવવામાં આવી રહી છે.
- 15 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ‘આંતરરાષ્ટ્રીય લોકશાહી દિવસ’
– થીમ ‘Strengthening democratic resilience in the face of future crises’ (ભવિષ્યના સંકટોની સ્થિતિમાં લોકતાંત્રિક સ્થિતિસ્થાપકતાને મજબૂત બનાવવી)
- 15 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ લિમ્ફોમા અવરેનેસ ડે
– થીમ : વી કાન્ટ વેઈટ (આપણે રાહ જોઈ શકીએ નહીં)
- 16 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ‘વિશ્વ ઓઝોન દિવસ’
– થીમ ‘Montreal Protocol – Keeping us, Our Food and Vaccines Cool’
- 17 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ દર્દી સલામતી દિવસ (World Patients Safety Day)
– થીમ : સેફ મેટરનલ એન્ડ ન્યુબોર્ન કેર (સુરક્ષિત માતૃત્વ અને નવજાત શિશુ સંભાળ)
- 18 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ‘આંતરરાષ્ટ્રીય સમાન પગાર દિવસ’
- 18 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ વોટર મોનિટરિંગ ડે
- 21 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ અલ્ઝાઈમર્સ ડે
- 21 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ શાંતિ દિવસ (World Peace Day)
– થીમ : Recovering Better for an Equitable and Sustainable World
- 22 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ ગુલાબ દિવસ
– વિશ્વ ગુલાબ દિવસનો મુખ્ય ઉદ્દેશ કેન્સર વિશે જાગૃતિ ફેલાવવાનો છે.
– કેન્સરના ત્વરિત નિદાન અને તેના અટકાવ માટે આ દિવસ મનાવવામાં આવે છે.
- 22 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ ગોંડા દિવસ
– થીમ : ‘Keep the Five Alive’ (પાંચને જીવંત રાખો)
- 23 સપ્ટેમ્બર, 2021 : આંતરરાષ્ટ્રીય સાંકેતિક ભાષા દિવસ
– થીમ : We Sign for Human Right
- 25 સપ્ટેમ્બર, 2021 : અંત્યોદય દિવસ

- 25 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ ફાર્માસિસ્ટ્સ ડે
– થીમ : ફાર્મસી : ઓલ્વેઝ ટ્રેડેડ ફોર યોર હેલ્થ
- 26 સપ્ટેમ્બર, 2021 : પરમાણુ શસ્ત્રોની સંપૂર્ણ નાબૂદીનો આંતરરાષ્ટ્રીય દિવસ
- 26 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ ગર્ભનિરોધક દિવસ
- 26 સપ્ટેમ્બર, 2021 : સૈન્ય એન્જિનિયરિંગ સેવા દિવસ
- 26 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ એન્વાયર્નમેન્ટ હેલ્થ ડે
– થીમ : પ્રાયોરિટાઈઝિંગ એન્વાયર્નમેન્ટલ કમ્યુનિસ્ટ ઈન ગ્લોબલ રિકવરી.
- 26 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ નદી દિવસ
– આ દિવસ દર વર્ષે સપ્ટેમ્બરના ચોથા રવિવારે ઉજવાય છે.
- 27 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વિશ્વ પ્રવાસન દિવસ
– થીમ : ટુરિઝમ ફોર ઈન્કલુઝિવ ગેટવે
- 28 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ રેબીઝ ડે
– થીમ : રેબીઝ : ફેક્ટ્સ નોટ ફિયર
- 28 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ઈન્ટરનેશનલ ડે ફોર યુનિવર્સલ એક્સેસ ટુ ઈન્ફર્મેશન
– થીમ : ધ રાઈટ ટુ નો – બિલ્ડીંગ બેક લેટર વિથ એક્સેસ ટુ ઈન્ફર્મેશન
- 29 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ હાર્ટ ડે (વિશ્વ હૃદય દિવસ)
– આ વર્ષે ‘યુઝ હાર્ટ ટુ કનેક્ટ’ પર ભાર મૂકે છે.
- 29 સપ્ટેમ્બર, 2021 : ઈન્ટરનેશનલ ડે ઓફ અવેરનેસ ઓફ ફુડ લોસ એન્ડ વેસ્ટ
- 30 સપ્ટેમ્બર, 2021 : વર્લ્ડ મેરી ટાઈમ ડે (વિશ્વ સમુદ્રી દિવસ)
– આ દિવસ સપ્ટેમ્બર મહિનાના છેલ્લા ગુરુવારે ઉજવાય છે.
– થીમ : સીફરર્સ : એટ ધ કોર ઓફ શિપિંગ્સ ફ્યુચર. (નાવિકો : શિપિંગના ભવિષ્યના હાર્દમાં)